ISSN 1725-5163

Úřední věstník C 324

Evropské unie

Svazek 49

České vydání

Informace a oznámení

30. prosince 2006

Oznámení č. Obsah Strana

I *Informace*

. . . . . .

II *Přípravné akty*

Evropský hospodářský a sociální výbor

430. plenární zasedání dne 26. října 2006

2006/C 324/01 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené knize – Žaloby o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES *KOM(2005) 672 v konečném znění* 1

2006/C 324/02 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění) *KOM(2006) 226 v konečném znění – 2006/0073 (COD)* 7

2006/C 324/03 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění) *KOM (2006) 219 v konečném znění – 2006/0071 (COD)* 8

2006/C 324/04 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o klamavé a srovnávací reklamě *KOM(2006) 222 v konečném znění – 2006/0070 (COD)* 10

2006/C 324/05 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady týkající se místa pro montáž zadní registrační tabulky dvoukolových a tříkolových motorových vozidel *KOM(2006) 478 v konečném znění – 2006/0161 (COD)* 11

CS

Cena:
18 EUR

(Pokračování na následující straně)

Oznámení č.	Obsah (pokračování)	Strana
2006/C 324/06	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, označování, obchodní úpravě a etiketách lihovin *KOM(2005) 125 v konečném znění – 2005/0028 (COD)*	12
2006/C 324/07	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře *KOM(2006) 154 v konečném znění – 2006/0056 (CNS)*	15
2006/C 324/08	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o akčním plánu Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat 2006–2010 *KOM(2006) 13 v konečném znění*	18
2006/C 324/09	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 90/424/EHS o některých výdajích ve veterinární oblasti *KOM(2006) 273 v konečném znění – 2006/0098 (CNS)*	22
2006/C 324/10	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o požadované jakosti vod pro měkkýše (kodifikované znění) *KOM(2006) 205 v konečném znění – 2006/0067 (COD)*	25
2006/C 324/11	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat (kodifikované znění) *KOM(2006) 258 v konečném znění – 2006/0097 (CNS)*	26
2006/C 324/12	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o uzavřeném nakládání s geneticky modifikovanými mikroorganismy (kodifikované znění) *KOM (2006) 286 v konečném znění – 2006/0100 (COD)*	27
2006/C 324/13	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady, kterým se stanoví kritéria Společenství pro eradikaci a sledování některých chorob zvířat (kodifikované znění) *KOM(2006) 315 v konečném znění – 2006/0104 (CNS)*	28
2006/C 324/14	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o akční plánu EU pro lesnictví *KOM(2006) 302 v konečném znění*	29
2006/C 324/15	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se opravuje směrnice 2002/2/ES, kterou se mění směrnice Rady 79/373/EHS o uvádění krmných směsí na trh *KOM(2006) 340 v konečném znění – 2006/0117 (COD)*	34
2006/C 324/16	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí o zavedení postupu pro předchozí prověření a konzultace určitých právních a správních předpisů navrhovaných členskými státy v oblasti dopravy *KOM(2006) 284 v konečném znění – 2006/0099 (COD)*	36
2006/C 324/17	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady kterým se mění stanovy společného podniku Galileo uvedené v příloze nařízení Rady (ES) č. 876/2002 *KOM(2006) 351 v konečném znění – 2006/0115 (CNS)*	37
2006/C 324/18	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady (ES) č. 1321/2004 o zřízení řídících struktur pro evropské družicové navigační programy *KOM(2006) 261 v konečném znění – 2006/0090 (CNS)*	41

CS

(Pokračování na vnitřní straně zadní obálky)

Oznámení č.	Obsah (pokračování)	Strana
2006/C 324/19	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o roamingu ve veřejných mobilních sítích ve Společenství a o změně směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací *KOM(2006) 382 v konečném znění – 2006/0133 (COD)*	42
2006/C 324/20	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o odstranění kontrol na hranicích členských států v silniční a vnitrozemské vodní dopravě (kodifikované znění) *KOM(2006) 432 v konečném znění – 2006/0146 (COD)*	47
2006/C 324/21	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Hlavní směry hospodářské politiky a hospodářské řízení – předpoklady lepší harmonizace hospodářských politik v Evropě	49
2006/C 324/22	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské centrální bance – Třetí zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny *KOM(2006) 322 v konečném znění*	57
2006/C 324/23	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení *KOM(2006) 16 v konečném znění – 2006/0006 (COD)*	59
2006/C 324/24	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nová rámcová strategie pro mnohojazyčnost *KOM(2005) 596 v konečném znění*	68
2006/C 324/25	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru, k tématu Zelená kniha o evropské iniciativě pro transparentnost *KOM(2006) 194 v konečném znění*	74
2006/C 324/26	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí akční program pro oblast cel ve Společenství (Clo 2013) *KOM(2006) 201 v konečném znění – 2006/0075 (COD)*	78

CS

II

(Přípravné akty)

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

430. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ DNE 26. ŘÍJNA 2006

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené knize – Žaloby o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES

KOM(2005) 672 v konečném znění

(2006/C 324/01)

Dne 19. prosince 2005 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *Zelená kniha – Žaloby o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES*

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 20. září 2006. Zpravodajkou byla paní SÁNCHEZ MIGUEL.

Vzhledem k obnovení mandátu Výboru rozhodlo plenární shromáždění, že se k tomuto stanovisku vyjádří v průběhu říjnového plenárního zasedání, a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo paní SÁNCHEZ MIGUEL hlavní zpravodajkou.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 99 hlasy pro, 28 členů bylo proti a 22 členů se zdrželo hlasování.

1. **Shrnutí**

1.1 Zelená kniha o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES předložená Komisí vyvolala širokou diskusi o potřebě vytyčení hlavních směrů Společenství s cílem usnadnit podnikům, spotřebitelům a pracovníkům podávání žalob pro určení odpovědnosti proti osobám porušujícím články 81 a 82 SES během jejich podnikatelské činnosti.

1.2 EHSV by především rád uvedl, že cílem je zajistit účinnou ochranu všech osob působících na evropském vnitřním trhu. Vzhledem k volnému pohybu zboží musí ve všech zemích existovat určitý stupeň jednotnosti práv a povinností plynoucí ze smluv a služeb. Co se týče přeshraničních transakcí, je nezbytné prosazovat určitou harmonizaci mezi vnitrostátními právními předpisy v jednotlivých zemích.

1.3 Za druhé je nutno vzít v úvahu existenci evropských a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž (NCA), jejichž úkolem je stanovit, co se rozumí zakázaným jednáním, a ekonomické sankce pro podniky při porušení pravidel. Zelená kniha se zabývá zabezpečením náhrady škody v soukromém sektoru, jinými slovy prostřednictvím soudů, čímž se rozumí, že tato žaloba musí být v souladu s žalobou, kterou se již zabývají vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž.

1.4 Je nutno uvést, že EHSV nezastává jednotný postoj ke všem nejdůležitějším otázkám obsaženým v Zelené knize, ke každé z těchto otázek předkládá argumenty, které Komisi pomohou přijímat rozhodnutí směřující ke stanovení hlavních směrů budoucích legislativních opatření. Všechny uvedené otázky jsou zodpovězeny a rozpracovány v oddílu 5 tohoto stanoviska.

2. **Úvod**

2.1 Evropský vnitřní trh prošel podstatnou reorganizací v oblasti pravidel hospodářské soutěže, která nejprve poskytla tomuto trhu pravidla potřebná k zajištění postupu podniků v rámci volné soutěže. Tato reorganizace dále pomohla vzájemnému přizpůsobení vnitrostátních pravidel hospodářské soutěže mezi členskými státy tak, aby podniky mohly vykonávat své právo na svobodu usazování za stejných podmínek.

2.2 Jednou ze sporných otázek, kterým vnitřní trh čelí, je způsob zajištění účinné ochrany druhé strany trhu, jinými slovy spotřebitelů v nejširším slova smyslu, jejichž práva jsou poškozována, přebírají-li smlouvy a služby přeshraniční povahu. Jsou-li příslušné podniky umístěny v jiném členském státě, spotřebitelé mohou vykonávat pouze svá vnitrostátní spotřebitelská

práva, která jsou jim přiznána v jejich vlastních zemích, zatímco pravidla hospodářské soutěže se vztahují na celý vnitřní trh.

2.3 Právo Společenství v oblasti hospodářské soutěže postrádá účinný systém uplatňování nároku na náhradu škody za porušení pravidel stanovených v článcích 81 a 82 SES na celém vnitřním trhu. Nový přístup Komise k politice hospodářské soutěže a ochraně spotřebitele napomohl pohotovému předložení Zelené knihy, která nastoluje klíčové otázky s cílem přijmout legislativní opatření na ochranu práv osob, které utrpěly škodu v důsledku chybějící volné hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

2.4 V úvahu je nutno vzít význam čl. 153 odst. 3 SES [1], který stanoví horizontální politiku ochrany spotřebitele, jež se vztahuje na všechny politiky.

2.5 V této souvislosti vznáší Zelená kniha nejdůležitější otázky zavedení ochranných opatření a zřízení nároků na náhradu škody za porušování antimonopolního zákona Společenství, zejména s ohledem na články 81 a 82 Smlouvy a prováděcí pravidla k těmto článkům. Nicméně je nutno mít na zřeteli, že Zelená kniha pokrývá složitý legislativní rámec, který by mohl vést k reformě vnitrostátních procesních pravidel – jedná se o spornou otázku, která vyvolává diskuse týkající se zejména subsidiarity a popřípadě i dalších oblastí občanského práva.

2.6 Zelená kniha vychází z faktu dvojího použití práva v oblasti hospodářské soutěže. Orgány veřejné moci, tj. nejen Komise, ale také vnitrostátní orgány (NCA), používají, na jedné straně, pravidla individuálně, s využitím pravomocí, které mají k dispozici. Orgány pro hospodářskou soutěž jsou v prvé řadě zmocněny prohlásit případy porušení pravidel a prohlásit dohody omezující hospodářskou soutěž za neplatné. Dále mají právo ukládat finanční sankce na základě prováděcích nařízení k právním předpisům v oblasti hospodářské soutěže.

2.7 Na druhé straně, prosazování práva soukromoprávními prostředky v oblasti hospodářské soutěže je přípustné před řádnými soudy, protože soudy mají právo prosazovat toto právo přímo. V soukromoprávní oblasti je zvláštní význam připisován žádostem o předběžná opatření, které nutí podniky ukončit veškerou zakázanou činnost, aby se snížil nežádoucí dopad na konkurenci a spotřebitele.

2.8 Nicméně, smyslem úplné ochrany práv přiznaných ve Smlouvě je zajistit vymahatelnost náhrady škody u soudu, a toto je základní cíl žalob o náhradu škody způsobené porušováním pravidel hospodářské soutěže. Omezování volné soutěže nepříznivě působí na podniky, jakož i na spotřebitele, kteří jsou na konci řetězce aktivity trhu.

[1] Úř. věst. C 185, 8.8.2006.

2.9 Evropský soudní dvůr vydal důležitý rozsudek udělující soukromým osobám, které utrpěly újmu v důsledku porušení článků 81 a 82 Smlouvy právo nároku na náhradu škody. V případech, kdy vnitrostátní legislativa odporuje tomuto právu [2], jsou články Smlouvy považovány za nadřazené vnitrostátní legislativě.

2.10 Zelená kniha nabízí různé možnosti k diskusi, které pomáhají určit formy případných žalob o náhradu škody na základě veřejných žalob podaných orgány pro hospodářskou soutěž, nebo soukromoprávních žalob podaných osobami, které utrpěly škodu. Za tímto účelem Zelená kniha uvádí seznam otázek, jež považuje za základní a které předkládají různé možnosti, a směřují diskusi k dosažení nejlepších možných výsledků tak, aby tyto možnosti mohly být následně prováděny a také přizpůsobeny vnitrostátním právním systémům, které nejsou vždy ve vzájemném souladu.

3. **Shrnutí Zelené knihy**

3.1 Zelená kniha je uspořádána ve formě seznamu otázek, které mají za cíl podnítit diskusi o právní povaze žalob o náhradu škody, poskytovat řadu možností vymezujících a formujících budoucí legislativní opatření Komise. Pokouší se objasnit, za jakých okolností může být žaloba o náhradu škody podána a jaké faktory, s ohledem na stávající legislativu v některých členských státech, by celý proces usnadnily.

3.2 Komise klade tři otázky a nabízí několik variant odpovědí:

Otázka A: Měla by existovat zvláštní pravidla týkající se poskytnutí listinných důkazů v občanskoprávním řízení o náhradu škody podle článků 81 a 82 Smlouvy o ES? Pokud ano, jakou formou by mělo proběhnout?

Otázka B: Jsou zvláštní pravidla týkající se přístupu k dokumentům v držení orgánu pro hospodářskou soutěž užitečná při řízení o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel? Jak by mohl takový přístup vypadat?

Otázka C: Mělo by se zmírnit důkazní břemeno žalobce v žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel a pokud ano, jak?

Druhou otázkou, kterou se zabývá, je požadavek prokázání zavinění, jelikož v mnoha členských státech žaloby o určení občanskoprávní odpovědnosti vyžadují prokázání zavinění. Předložená otázka zní:

Otázka D: Mělo by se požadovat prokázání viny při žalobách o náhradu škody v souvislosti s porušením antimonopolního práva?

S ohledem na třetí sporný bod, pojem náhrady škody, jsou navrženy tyto dvě otázky:

[2] Viz rozsudek ve věci Courage Ltd v Bernard Crehan; C-453/99 ze dne 20. září 2001. Postoupeno odvolacím soudem Anglie a Walesu (Občanskoprávní sekce) k předběžnému rozhodnutí.

Otázka E: Jak by měla být vymezena výše náhrady škody?

Otázka F: Jaká metoda by se měla použít pro vyčíslení škod?

Řešena je také otázka obhajoby založené na „přenesení“ a právo nepřímého odběratele podat žalobu.

Otázka G: Měla by existovat pravidla týkající se přípustnosti a fungování obhajoby založené na „přenesení“? Pokud ano, jakou podobu by tato pravidla měla mít? Měl by mít nepřímý odběratel právo podat žalobu?

Důležitou otázkou je, zda by tento typ žaloby mohl být použit k ochraně spotřebitelských zájmů, vzhledem k tomu, že se předpokládá, že tento typ žaloby je obtížně použitelný u nezávisle podaných žalob. V tomto případě by bylo smysluplnější podávat hromadné žaloby, které v některých členských státech EU již existují.

Otázka H: Měla by existovat zvláštní řízení pro podávání kolektivních žalob a na ochranu zájmů spotřebitelů? Pokud ano, jaký rámec by tato řízení měla mít?

Náklady řízení významně ovlivňují úspěšnost navrhovaných žalob, neboť vysoké náklady řízení někdy odrazují žalobce od podání žaloby, což vede k otázce:

Otázka I: Měla by se zavést zvláštní pravidla s cílem snížit riziko, že žalobce ponese náklady řízení? Pokud ano, o jaký typ pravidel by se mělo jednat?

Úspěšnost navrhovaných žalob může záviset na koordinaci prosazování práva soukromoprávními nebo veřejnoprávními prostředky, z čehož plyne otázka:

Otázka J: Jak lze dosáhnout optimální míry koordinace při prosazování práva veřejnoprávními a soukromoprávními prostředky?

Další otázkou je soudní příslušnost a rozhodné právo. Vzhledem k přeshraniční povaze mnoha projevů jednání zakázaného podle pravidel hospodářské soutěže, je otázkou:

Otázka K: Které hmotné právo je rozhodné v případě nároků na náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel?

Další otázky zahrnuté v návrhu:

Otázka L: Měl by být v případě potřeby znalec vždy určen soudem?

Otázka M: Mělo by být umožněno stavení promlčecích lhůt? Pokud ano, od kterého okamžiku?

Otázka N: Je pro usnadnění žalob o náhradu škody nutné upřesnit právní požadavek příčinné souvislosti?

4. **Obecné připomínky**

4.1 Nařízení 1/2003 ([3]) uznává, že Komise i národní orgány pro hospodářskou soutěž jsou odpovědné za sledování řádného provádění právních předpisů Společenství v oblasti hospodářské soutěže ze strany orgánů Společenství a členských států a, v rámci svých pravomocí, mohou prohlásit obchodní postup za zakázaný, nebo jej prohlásit za zneužití vedoucího postavení na trhu a uložit příslušné sankce ve formě a rozsahu odpovídajícím způsobené škodě.

4.2 Problém vzniká při prosazování práva soukromoprávními prostředky u civilních soudů, kde si osoby, které utrpěly škodu, včetně spotřebitelů, přejí podat v důsledku zakázaného konkurenčního jednání soudní žalobu o náhradu škody způsobené narušením hospodářské soutěže. Toto je spor, který musí být vyřešen na úrovni EU, protože volný pohyb zboží a služeb na Evropském vnitřním trhu vyžaduje opatření na úrovni Společenství, zejména s ohledem na fakt, že situace v jednotlivých členských státech se značně liší, a jelikož tuto věc neupravuje žádný evropský právní předpis, je soudní pravomoc v rukou vnitrostátních soudů.

4.2.1 Řešení směřující k usnadnění náhrady škod spotřebitelům nemůže být bezpodmínečně použito v případě sporů mezi podniky, které jsou nejčastěji ve při pro omezování hospodářské soutěže. Návrh Komise musí uvažovat o přístupu k uvedeným sporům. Obdobně musí být zajištěna ochrana pracovníků v podnicích zapojených do antimonopolních postupů.

4.3 Evropský soudní dvůr (ESD) ([4]), který obdržel žádost o vydání předběžného rozhodnutí o používání těchto pravidel vnitrostátním soudem, nicméně, vzhledem k absenci právních předpisů Společenství o náhradě škody způsobené porušením článků 81 a 82 Smlouvy, rozhodl, že články 81 a 82 Smlouvy budou bezprostředně aplikovatelné. Žaloby o náhradu škody způsobené omezeními hospodářské soutěže spadají do příslušnosti vnitrostátních soudů. ESD opakovaně zdůraznil zásadu, která již byla vyjádřena v řadě rozsudků ([5]), podle níž si Smlouva vytvořila svůj vlastní právní systém, jenž je začleněn do právních systémů členských států a který je závazný stejnou měrou pro státy a soukromé osoby.

4.4 ESD také potvrdil ([6]), že čl. 81 odst. 1 a článek 82 „mají přímé účinky ve vztazích mezi osobami a vytvářejí pro dotyčné osoby práva, která musejí vnitrostátní soudy zabezpečit“, a dokonce dodává ([7]), že „jelikož neexistují pravidla Společenství upravující tuto věc, je v kompetenci vnitrostátního právního systému každého členského státu určit soudy se soudní příslušností a stanovit práva, která pro osoby vyplývají přímo z práva Společenství“.

([3]) Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81 a 82 Smlouvy, Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1. Stanovisko EHSV v Úř. věst. C 155, 29.5.2001, s. 73.

([4]) Viz rozsudek uvedený v poznámce pod čarou 3, body odůvodnění 17 až 19.

([5]) Viz bod odůvodnění 19 výše uvedeného rozsudku, který stanoví značný počet rozsudků zastávajících zásadu bezprostřední aplikace pravidel stanovených ve Smlouvě o ES.

([6]) Viz bod odůvodnění 23 výše uvedeného rozsudku spolu s rozsáhlým systémem precedenčního práva.

([7]) Viz bod odůvodnění 29 výše uvedeného rozsudku.

4.5 EHSV zastává názor, že hlavní směry Společenství by mohly být zpracovány tak, aby stanovily podmínky pro podávání žalob o náhradu škody způsobené porušováním Smlouvy. Uvedená žaloba musí zajistit, v přiměřené míře, odškodnění pro ty, kteří utrpěli škodu, hospodářskou ztrátu nebo ztrátu zisku v důsledku zakázaného jednání v oblasti hospodářské soutěže. Především však musí umožnit spotřebitelům – v nejširším slova smyslu – vykonávat jejich ekonomická práva, uznaná v zákonech navrhovaných na jejich ochranu, a z tohoto důvodu vítáme Zelenou knihu o této věci. Považujeme však za nutné zdůraznit potřebu zkrátit délku soudního řízení s cílem zajistit nejlepší výsledky co nejrychleji.

5. **Konkrétní připomínky**

5.1 EHSV považuje za prioritu určit, již od začátku soukromoprávního sporu podaného k civilnímu soudu, budoucí žaloby o náhradu škody způsobené zakázanými konkurenčními postupy.

5.2 Orgány veřejné moci v oblasti hospodářské soutěže jak na úrovni Společenství, tak na úrovni členských států disponují právním předpisem pro provádění práva Společenství – nařízení (ES) č. 1/2003 ([8]) – které jim poskytuje rozsáhlé pravomoci k jednání v případě žalob proti podnikům podezřelým z porušování práva v oblasti hospodářské soutěže. Navzdory této rozsáhlé pravomoci k jednání vše, co mohou orgány veřejné moci dělat, je prohlásit, že podnik porušil antimonopolní předpisy a následně uložit pokuty.

5.3 Problém se stává složitějším ve chvíli, kdy orgány pro hospodářskou soutěž na úrovni Společenství nemají pravomoc podávat žaloby o náhradu škody. ESD může navíc jednat pouze na základě postoupení věci k předběžnému rozhodnutí, protože výhradní soudní pravomoc v této oblasti náleží vnitrostátním soudům. S ohledem na výše uvedené ESD konstatoval, že si členské státy musejí zřídit vlastní mechanismy pro podávání žalob o náhradu škody ([9]).

5.4 Prosazováním článků 81 a 82 Smlouvy o založení ES soukromoprávními prostředky se rozumí, že tyto články mohou být použity vnitrostátními soudy v občanskoprávních řízeních k podávání žalob o náhradu škody pro soukromé osoby. Problém spočívá v určení nejvhodnějšího typu žaloby a zejména v otázce, zda by měla být podána zvláštní žaloba. Jedná se o závažné problémy, které lze vypozorovat v širokém souboru otázek, jež Komise nastoluje ve své Zelené knize. EHSV by rád pomohl řídit diskusi některými svými poznámkami k nastoleným otázkám.

5.4.1 **Přístup k důkazům**. Pravidla dokazování v občanskoprávních sporech vyvolávají dvě klíčové otázky: a) otázku důkazního břemena a b) hodnocení tohoto důkazu. Tyto otázky by měly být posuzovány v soudních věcech, které se pravděpodobně odehrají za různých okolností: i) po vydání úředního rozhodnutí orgánem pro hospodářskou soutěž, ii) před vydáním rozhodnutí orgánem pro hospodářskou soutěž a dokonce iii) ve stejné době, kdy odpovědný orgán provádí analýzu určitého jednání.

5.4.1.1 Nařízení (ES) 1/2003 stanoví každou jednotlivou okolnost, za níž mohou orgány pro hospodářskou soutěž na úrovni Společenství a na úrovni členského státu požadovat důkazy, aby mohly určit, zda dochází k zakázanému jednání ([10]). Možnost použití archívu orgánu pro hospodářskou soutěž jako důkazu by tak byla cestou k vyřešení problému soukromých osob, jak opatřovat důkazy. Otázkou je, bylo-li by rozhodnutí o poskytnutí přístupu k archivovaným složkám ponecháno na soudech, u nichž byla žádost podána, nebo zda by měly soukromé osoby (žalobci) právo je obdržet. ESD ([11]) vypracoval obsáhlý systém precedenčního práva k závazku Komise neuvolňovat sporné dokumenty třetím stranám, dokud není skončeno hlavní řízení.

5.4.1.2 Následně by mohl být použit, s ohledem na opatření, známá jako „následná“, tento postup: jakmile by orgán pro hospodářskou soutěž vyhlásil porušení a dotčené osoby zahájily postup pro podání žaloby, orgán pro hospodářskou soutěž by soudu poskytl důkazy, a tím stanovil vazbu mezi prosazováním práva veřejnoprávními a soukromoprávními prostředky ([12]).

5.4.1.3 V případech, kdy se žaloby o náhradu škody za porušení antimonopolních pravidel nepoužijí v důsledku rozhodnutí odpovědných orgánů, EHSV zastává názor, že předložení důkazů ze strany žalobců postačujících k předběžnému posouzení pravděpodobnosti úspěchu žaloby (stanovením faktů), by mělo být považováno za dostatečné k podání uvedené žaloby. Toto stanovisko uvádí důvody nejen pro existenci zvláštních pravidel pro uvolňování listinných důkazů, ale také pro to, aby soudům byla zajištěna aktivní úloha a rozsáhlé pravomoci, včetně pravomoci ukládat sankce, s ohledem na jednání a zvláště na soudní nález, shromažďování a uvolňování důkazního materiálu.

5.4.1.4 Protože vnitrostátní soudy, které budou projednávat žaloby o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel, mají zároveň pravomoc týkající se zneužívání pravidel hospodářské soutěže (nařízení 1/2003), nesmí jejich přístup k uvedeným dokumentům, aniž je dotčena povinnost zabezpečit shora uvedenou důvěrnost, představovat nepřekonatelnou překážku. Pravidla přístupu se musejí v prvé řadě řídit právem soudního dvora, ale orgány pro hospodářskou soutěž musejí také mít povinnost uvolňovat pro potřeby soudu veškeré důkazy, které si vyžádá.

([8]) V této souvislosti je důležité upozornit na úlohu, kterou zastává Síť orgánů pro hospodářskou soutěž, (ECN) (Úř. věst. C 101, 27.4.2004), aby mohla pracovat společně s Komisí a vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž na provádění práva v oblasti hospodářské soutěže.

([9]) Viz výše uvedený rozsudek ve věci Courage.

([10]) Rozsah jejich pravomocí se ve skutečnosti v této oblasti zvýšil, i když v některých případech potřebují schválení od vnitrostátních soudních orgánů k jejich výkonu, například pokud jde o registraci společnosti.

([11]) Rozsudek ze dne 18. května 1982, věc 155/79, AM&S Ltd v. Komise (ECN.1982 s. 417).

([12]) Sdělení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při používání článků 81 a 82 SES (Úř. věst. C 101, 27.4.2004).

5.4.1.5 Je nutno zdůraznit, že přístup k dokumentům, které již byly projednávány v žalobě o náhradu škody, je zvláště důležitý u žalob o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel, bez ohledu na vyšetřující orgán (správní nebo soudní) a na výsledek řízení ([13]).

5.4.1.6 Možnost, že správní orgány zapojené do žaloby pro porušení antimonopolních pravidel by si mohly vybrat také důkazní materiály, které mohou být posuzovány v žalobě o náhradu škody, pravděpodobně vytvoří podezření a odpovědnost, pokud jde o kritéria, jimiž se řídí postup výběru.

5.4.1.7 Na závěr je nutno podotknout, že za předpokladu, že soudům mají být dány zvláštní a rozsáhlé pravomoci v tomto typu případů, měla by získat podporu myšlenka, že odmítnutí jedné ze stran předložit důkaz by mělo mít negativní dopad na její posouzení, a mělo by umožnit soudu, aby toto odmítnutí vzal v úvahu při rozhodování, zda je věc prokázána, či nikoli.

5.4.1.8 Další možností u případů, do kterých jsou zapojeni spotřebitelé, by bylo obrátit důkazní břemeno, aby leželo na žalovaném, čímž se rozumí, že jakmile je uvedené jednání prohlášeno orgány pro hospodářskou soutěž za jednání odporující pravidlům hospodářské soutěže, spotřebitelé mohou být pouze zproštěni povinnosti zaplatit náhradu škody, prokáže-li se, že se nevztahuje na žalobce. Na uvedenou možnost se upozorňuje jako na jednu z hlavních zásad ochrany spotřebitele, a ačkoli většina členských států prosazuje pravidlo, že důkazní břemeno leží na žalobci, jsou uznávány také výjimky vedoucí k obrácení tohoto důkazního břemena ([14]), jako v případě soudních rozhodnutí ([15]) ([16]). Pokud existuje předchozí soudní rozhodnutí konstatující, že došlo k porušení, opomenutí obrátit důkazní břemeno v žalobách o náhradu škody způsobené tímto porušením by představovalo nepřijatelnou duplicitu důkazů, které by v tomto případě musely být předloženy nikoli orgánem, vybaveným zvláštními vyšetřovacími pravomocemi, ale poškozenými stranami, čímž by se zvýšila míra nesouměrnosti mezi účastníky v tomto typu řízení.

5.4.1.9 S předkládáním důkazních materiálů souvisí také otázka soudních znalců, jejichž služby jsou často vyžadovány vzhledem ke složitosti žalob o náhradu škody. Je však nutné se vyvarovat zvyšování počtu potenciálně protichůdných názorů znalců, neboť taková situace by nepřispěla k žádoucí efektivitě řízení. Ve shodě s rozsáhlými pravomocemi soudů, které jsme již v této souvislosti obhajovali, by v případě nedosažení dohody účastníků soud jmenoval, případně ve spolupráci se správními orgány pro hospodářskou soutěž, všechny znalce potřebné pro účely řízení.

5.4.2 **Náhrada škody**. Klíčovou otázkou je posouzení škody vzniklé jednotlivým osobám a kvantifikace uvedené škody. DG SANCO vypracovala studii ([17]) s cílem vymezit pojem škody vzniklé spotřebitelům a vypracovat definici aplikovatelnou v různých oblastech, včetně hospodářské soutěže. Tato otázka má širokou odezvu, protože posouzení škody bude záviset na podílu trhu postiženého zakázaným jednáním. V každém případě je zabraňování škodám vzniklým jednotlivým osobám spojeno s mimořádně složitými problémy posuzování, neboť jak bylo potvrzeno, je velmi často snazší posoudit výhody plynoucí pro podniky z antimonopolní dohody než škodu, kterou způsobila.

5.4.2.1 I když soudy musejí být vybaveny rozsáhlými pravomocemi při projednávání uvedeného typu žalob, měl by být zachován nestranný přístup, ačkoli z důvodů systémové soudržnosti a s ohledem na trendový vývoj precedenčního práva musejí být stanoveny pokyny ohledně kritérií (prokázání nestrannosti) používaných pro stanovení výše náhrady škody.

5.4.2.2 Další související otázkou je omezení ([18]) práva žádat náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel, jejíž vyčíslení nemůže být započato zejména v případě žalob podaných na základě rozhodnutí orgánu pro hospodářskou soutěž předtím, než je vyhlášen konečný rozsudek o porušení, neboť takový postup by mohl vyvolat další potíže ohledně přístupu k důkazním materiálům.

5.4.2.3 V neposlední řadě je nutno se zabývat otázkou právní povahy žaloby o náhradu škody, jelikož ve většině případů absence smluvního vztahu mezi podnikem, který se dopustil porušení, a spotřebitelem ztěžuje stanovení právního základu nároku. K tomuto účelu by uplatnění pravidel o nesmluvních závazcích ([19]) umožnilo využití systému pro podávání žalob o náhradu škody, který má hluboce zakořeněnou tradici ve vnitrostátní legislativě.

5.4.3 **Hromadné žaloby v porovnání s individuálními žalobami o náhradu škody** ([20]). V souvislosti s náhradou škody za porušení antimonopolních pravidel slouží hromadné žaloby jako dokonalý příklad některých hlavních cílů: i) účinná náhrada za škodu, usnadněné podání žalob o náhradu škody ze strany

([13]) Například pravomoc orgánů pro hospodářskou soutěž přijímat závazky stanovená v článku 5 nařízení 1/2003.

([14]) Viz příklady: *Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules* (Studie zabývající se podmínkami žalob o náhradu škody způsobené porušováním pravidel hospodářské soutěže ES) – srovnávací zpráva autorů Denise Waelbroecka, Donalda Slatera a Gil Even-Shoshana, ze dne 31. srpna 2004 (s. 50 a následující).

([15]) Ve shodě s nařízením Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 12, 16.1.2000, s. 1). Stanovisko EHSV Úř. věst. C 117, 26.4.2000, s. 6.

([16]) Pravidla týkající se důkazního břemena a jeho obrácení vlastně již existují, v článku 2 nařízení 1/2003: v každém soudním řízení na úrovni členského státu nebo Společenství o použití článků 81 a 82 Smlouvy leží břemeno prokazování, zda došlo k porušení čl. 81 odst. 1 nebo čl. 82 Smlouvy, na straně nebo orgánu prohlašujícím, že k porušení došlo. Podnik nebo sdružení podniků požadující odškodné podle čl. 81 odst. 3 Smlouvy nese břemeno prokazování, že podmínky uvedeného odstavce byly naplněny.

([17]) Analýza škody způsobené spotřebiteli a nejvhodnějších metodologií k jejímu vyčíslení (2005/S 60-057291).

([18]) Odstavec 4 závěrů rozsudku Soudního dvora, týkající se přerušení omezení, ze dne 13. července 2006 ve spojených věcech C-295/04 až 298/04 (žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Giudice di pace di Bitonto – Itálie) – Vincenzo Manfredi v. Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA (C-295/04), Antonio Cannito v. Fondiaria Sai SpA (C-296/04) a Nicolò Tricarico (C-297/04), Pasqualina Murgolo (C-298/04) v. Assitalia SpA.
Zdůrazňujeme důležitost této nedávné shody Soudního dvora na posílení judikatury, na kterou se odkazuje.

([19]) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zákonu vztahujícímu se k nesmluvním závazkům – („Řím II") – KOM(2003) 427 v konečném znění.

([20]) Praxe takzvaných hromadných žalob, existující v právu USA, není považována za vhodnou v evropských právních systémech, ani v evropském soudním modelu, přinejmenším ve většině zemí, které mají své vlastní tradiční systémy pro uplatňování nároku na náhradu škody.

organizací jménem poškozených spotřebitelů a tím větší možnost získání skutečného přístupu ke spravedlnosti; ii) předcházení a zabraňování chování, které porušuje antimonopolní pravidla, vzhledem k většímu sociálnímu dopadu tohoto typu žalob. Z hlediska osob porušujících pravidla představuje možnost koncentrace jejich obhajoby navíc značný přínos s ohledem na náklady a efektivitu řízení.

5.4.3.1 Klíčovým aspektem hromadné žaloby je fakt, že potvrzuje oprávněnost organizací jednat, což organizacím usnadňuje podávat soudní žaloby na základě podobných ustanovení ve směrnici 98/27/ES ([21]), týkajících se soudních příkazů v oblasti ochrany zájmu spotřebitelů. I když tato směrnice z oblasti ochrany spotřebitelů, založená na zásadě vzájemného uznání oprávněnosti organizací a jejich práva podávat oznámení Komisi ([22]), nestanoví náhradu škody nebo kompenzaci škody, otevřela cestu k prosazení aktivní legitimity různých orgánů a organizací na evropské úrovni a k podávání žalob ve jménu kolektivních zájmů ([23]).

5.4.4 **Financování žalob o náhradu škody**. Standardní postup podávání žalob na určení odpovědnosti za škodu ukazuje, že náklady na řízení slouží jako odrazující faktor. Vysoké náklady na zahájení řízení mohou v prvé řadě bránit tomu, aby se žaloba rozběhla, a za druhé zdlouhavý charakter občanskoprávních řízení náklady rovněž zvyšuje. Za úvahu by stálo, aby veřejné orgány na ochranu spotřebitelů vytvořily fond na podporu hromadných žalob.

5.4.4.1 Dokud se tak nestane, bude nadále existovat riziko, že poškozené strany budou rozptýleny, s jednotlivými, někdy velmi skromnými příjmy, s nimiž bude mimořádně obtížné zajistit financování žalob této povahy, na rozdíl od strany žalované, která může neprodleně investovat další finanční prostředky do své obhajoby.

5.4.4.2 Praxe prokázala, že rozdíly v nákladech, které nesou poškozené strany, a podnik nebo sdružení podniků, jež porušily pravidla, vystavují podnik/sdružení podniků tlaku. Stanovení výjimek nebo snižování soudních výloh pro žalobce v žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel – aniž je dotčeno právo penalizovat účastníky jednající ve zlém úmyslu, nebo na úhradu výloh v případě, že je řízení vyhráno – je považováno za prostředek vyrovnávající nesouměrnost mezi účastníky žalob této povahy.

5.4.5 **Obhajoba založená na „přenesení" a aktivní legitimace k žalobě nepřímého odběratele** představují složitý postup, ve kterém škody způsobené zakázaným jednáním podniku mohou mít dopad na zásobovací řetězec nebo mohou dokonce poškodit konečného spotřebitele. Tím se podání žalob o náhradu škody ještě více ztěžuje, zejména kvůli obtížnému prokazování vazby mezi škodou a zakázaným jednáním. Obtíže při provádění důkazů mají za následek vyloučení obhajoby založené na přenesení z žalob o náhradu škody.

5.4.6 **Příslušnost soudu a rozhodné právo**. Bruselská úmluva se zabývá otázkou příslušnosti soudů a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Následně, nařízení 44/2001 stanoví prováděcí pravidla v EU pro přeshraniční spory. Toto nařízení může být řešením většiny případných prováděcích potíží v žalobách o náhradu škody způsobené zakázaným jednáním v oblasti hospodářské soutěže. Hromadné žaloby v oblasti žalob o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel jsou zavedenou praxí pouze v malém počtu členských států, a při rozhodování, zda se jedná o prospěšnou možnost, je nutno brát zřetel na jejich specifika, zejména pokud jde o příslušnost soudu a rozhodné právo. Přínos v oblasti nákladů a efektivity pro žalobce i žalovaného v tomto typu žalob bude reálný pouze tehdy, mohou-li být pravidla uplatňována konzistentně, což závisí na zajištění nadřazenosti práva soudu vybaveného pravomocí. Zpřístupňování informací nejen o orgánech oprávněných podávat žaloby této povahy, ale také o dosud nerozhodnutých žalobách a následných soudních rozhodnutích se zdá být důležitým krokem v zajišťování skutečného prosazování politiky v oblasti hospodářské soutěže soukromoprávními prostředky.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Dimitris DIMITRIADIS

([21]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES ze dne 19.5.1998 o soudních příkazech v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů (Úř. věst. L 166 ze dne 11.6.1998, s. 51). Stanovisko EHSV v Úř. věst. C 30 ze dne 30.1.1997, s. 112.

([22]) Viz Sdělení Komise o soudních příkazech v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů, týkající se subjektů oprávněných podávat žaloby na základě článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/27/ES, obsahující seznam 276 subjektů. (Úř. věst. C 39 ze dne 16.2.2006, s. 2).

([23]) (…) *kolektivní zájmy představují zájmy, u kterých se nejedná pouze o nahromadění zájmů jednotlivců, kterým byla protiprávním jednáním způsobena újma;* Viz bod odůvodnění 2 směrnice.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění)

KOM(2006) 226 v konečném znění – 2006/0073 (COD)

(2006/C 324/02)

Dne 6. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Jednotný trh, výroba a spotřeba“, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 20. září 2006. Zpravodajem byl pan RETUREAU.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na plenárním zasedání v říjnu a schválilo pana RETUREAUA jako hlavního zpravodaje podle čl. 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 95 hlasy pro a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. **Návrhy Komise**

1.1 Jedná se o kodifikaci; přes některé formální úpravy nemění kodifikované texty právní předpisy uplatnitelné v době kodifikace, jež probíhá v souladu se stálými právními předpisy.

1.2 V rámci Evropy občanů mají zjednodušení a jasnost právních předpisů Společenství velký význam. Evropský parlament, Rada a Komise tedy zdůraznily nezbytnost kodifikovat legislativní akty, jež často procházely změnami, a v rámci interinstitucionální dohody rozhodly, že bude možné použít zrychlený postup. Akty, které jsou předmětem kodifikace, nemohou být podstatným způsobem změněny.

2. **Obecné poznámky**

2.1 EHSV shledává, že návrhy Komise přesně odpovídají účelu zrychleného postupu týkajícího se kodifikace.

2.2 Je však třeba zvážit stabilizaci právních předpisů týkajících se autorských práv a práv s nimi souvisejících; užitečnost kodifikace je totiž zřejmá pouze tehdy, pokud by se právní předpisy týkající se dané oblasti již neměly zásadním způsobem vyvíjet.

2.3 S ohledem na stále se vyvíjející právní předpisy Společenství (zejména očekávání návrhů na „trestní opatření“) a na různě prováděné transpozice do vnitrostátních právních předpisů je však třeba konstatovat, že vyváženost mezi právem nositelů autorského práva a nositelů práv souvisejících s autorským právem a právem příjemců děl (veřejnosti, vědecké a univerzitní společnosti atd., tj. „spotřebitelů kulturních služeb“) není respektována, neboť práva příjemců chráněných děl jsou v mnoha členských státech stále více omezená. Těchto případů je celá řada, např. právo na soukromou kopii je zpochybněno hardwarovou či softwarovou ochranou řečenou DRM (*digital rights management*); zpětná kompatibilita pro účely vzájemné využitelnosti softwaru je zpochybněna ze stejného důvodu.

2.4 Tento nepříznivý vývoj pro „spotřebitele“ se zhoršuje zpřísňováním trestních sankcí v případě obejití DRM za účelem provedení soukromé nebo zálohové kopie.

2.5 EHSV se tedy domnívá, že kodifikační opatření v oblasti právních předpisů týkajících se autorských práv a práv s nimi souvisejících jsou předčasná, neboť právní předpisy Společenství by měly být znovu vyvážené, zejména s ohledem na Lisabonskou strategii. Navíc velká řada důležitých otázek byla ponechána subsidiaritě a vnitrostátní transpozice vykazují odchylky, u kterých hrozí, že budou překážkou volnému pohybu děl a „kulturních služeb“.

2.6 V současné fázi by tedy jednoduchá technická konsolidace provedená Úřadem pro úřední tisky umožnila objasnit stav platných právních předpisů v době konsolidace; tato technika může následně zasahovat do každé významné změny použitelného práva, aniž by případně ohrozila budoucí vývoj, jak by se dalo při volbě kodifikace předpokládat.

3. **Zvláštní poznámky**

3.1 Výbor by si rovněž přál, aby se součástí práva Společenství stalo patřičné uznávání a přiměřená ochrana licencí, jako např. GPL (všeobecná veřejná licence) či licence „*Creative Commons*" týkající se knih a umělecké tvorby. Takovéto licence poskytují uživatelům značnou svobodu, a co se týká např. GPL, tato licence spravuje značné množství uživatelského softwaru na informačních serverech (internetové směrovače, administrativa, podniky).

3.2 Tyto volnější uživatelské licence podporují šíření a úpravu děl uživateli a příjemci a zcela odpovídají cílům rychlého rozšiřování znalostí a technologií, což by mělo být charakteristické pro Lisabonskou strategii.

3.3 EHSV proto vyzývá Komisi, aby znovu zahájila úvahu, která se zřejmě ocitne na mrtvém bodě, jelikož Komise navrhuje pouze kodifikaci. Dále by měla uvažovat o iniciativách, které by daly díla k dispozici pro co nejširší veřejnost tím, že budou uznány svobodné licence a vyvážena práva mezi autory a uživateli v informační společnosti, aby byla posílena konkurenceschopnost a inovace Evropského společenství.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících (kodifikované znění)

KOM(2006) 219 v konečném znění – 2006/0071 (COD)

(2006/C 324/03)

Dne 6. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 20. září 2006. Zpravodajem byl pan RETUREAU.

Vzhledem k novému funkčnímu období Výboru se plenární shromáždění rozhodlo vyjádřit k tomuto stanovisku na říjnovém plenárním zasedání a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo pana RETUREAUA hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 104 hlasy pro a jeden člen se zdržel hlasování.

1. **Návrhy Komise**

1.1 Jedná se o kodifikaci; přes některé formální úpravy nemění kodifikované texty právní předpisy uplatnitelné v době kodifikace, jež probíhá v souladu se stálými právními předpisy.

1.2 V rámci Evropy občanů mají zjednodušení a jasnost právních předpisů Společenství velký význam. Evropský parlament, Rada a Komise tedy zdůraznily nezbytnost kodifikovat legislativní akty, jež často procházely změnami, a v rámci interinstitucionální dohody rozhodly, že bude možné použít zrychlený postup. Akty, které jsou předmětem kodifikace, nemohou být podstatným způsobem změněny.

2. **Obecné poznámky**

2.1 EHSV shledává, že návrhy Komise přesně odpovídají účelu zrychleného postupu týkajícího se kodifikace.

2.2 Je však třeba zvážit stabilizaci právních předpisů týkajících se autorských práv a práv s nimi souvisejících; užitečnost kodifikace je totiž zřejmá pouze tehdy, pokud by se právní předpisy týkající se dané oblasti již neměly zásadním způsobem vyvíjet.

2.3 Doba ochrany autorského práva, která představovala v 19. století, tedy v době jejích moderních počátků, deset let, je nyní sedmdesát let po smrti autora; nelze vyloučit, že v důsledku dalších tlaků vyvíjených právními nástupci a nositeli souvisejících práv se doba ochrany v budoucnu ještě prodlouží.

2.4 Situace je v současnosti značně nevyvážená, zvýhodňuje dědice autora (přibližně po 3 generace) a nositele souvisejících práv; bylo by vhodné upravit dobu, která se stala neúměrně dlouhou vzhledem k potřebám veřejnosti a samotných tvůrců; pokud člen WTO, jako např. Spojené státy, pravděpodobně prodlouží původní dobu ochrany na 90 či na 100 let (*pozměňovací návrh Disney*), k čemu dojde v Evropě? Budeme muset upravit obchodní dohody týkající se „duševního vlastnictví"?

2.5 Velice mnoho literárních, filozofických a jiných děl se vydává pouze jednou v původním jazyce a za života autora se již znovu vydávat nebudou, ani za života jeho dědiců. Ačkoliv v době vydání tato díla nebyla *bestsellery*, některá z nich mají přesto jistou hodnotu, avšak brzy jsou pro potenciální čtenáře nedostupná. Neomezené prodloužení práv ve skutečnosti přináší užitek pouze relativně nízkému počtu tvůrců a ochranný systém kvůli této době blokuje daleko vyšší počet děl, která si čtenáři a studenti nebudou moci opatřit, jakmile bude rozebráno první vydání.

2.6 Je tedy třeba zvážit stabilizaci právních předpisů týkajících se autorských práv a práv s nimi souvisejících; užitečnost kodifikace je totiž zřejmá pouze tehdy, pokud by se právní předpisy týkající se dané oblasti již neměly zásadním způsobem vyvíjet.

2.7 V době počítačů by bylo vhodné se hlouběji zabývat otázkou šíření děl a právem veřejnosti na přístup ke světové tvorbě a kultuře; EHSV tedy považuje kodifikaci za předčasnou a upřednostnil by pouhou konsolidaci a nové přezkoumání podmínek a doby ochrany vztahující se na autorské právo a práva s ním související, které by byly v souladu s Lisabonskou strategií.

3. **Zvláštní poznámky**

3.1 Výbor by si rovněž přál, aby se součástí práva Společenství stalo patřičné uznávání a přiměřená ochrana licencí, jako např. LGPL (odlehčená verze všeobecné veřejné licence pro technickou dokumentaci) či licence *Creative Commons* týkající se knih a umělecké tvorby. Takovéto licence poskytují uživatelům značnou svobodu a co se týká např. GPL, tato licence spravuje značné množství softwaru používaného na serverech (internetové routery, administrativa, podniky).

3.2 Tyto volnější uživatelské licence podporují šíření a využívání děl uživateli a příjemci a plně odpovídají cílům rychlého rozšiřování znalostí a technologií, jež by mělo zapadat do rámce Lisabonské strategie.

3.3 EHSV proto vyzývá Komisi, aby znovu zahájila úvahy, které vzhledem ke kodifikaci patrně stagnují, a uvažovala o iniciativách, které by poskytly díla k dispozici co nejširší veřejnosti tím, že budou uznány svobodné licence a vyvážena práva mezi nositeli práv a uživateli v informační společnosti.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o klamavé a srovnávací reklamě

KOM(2006) 222 v konečném znění – 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Dne 6. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy zakládající Evropské společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Jednotný trh, výroba a spotřeba“, kterou výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 20. září 2006. Zpravodajem byl pan WESTENDORP.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na plenárním zasedání v říjnu a schválilo pana WESTENDORPA jako hlavního zpravodaje podle čl. 20 Jednacího řádu. Za nepřítomnosti pana Westendorpa představil stanovisko pan PEDAGO LIZ.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006 přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 86 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 V souvislosti s konceptem „Evropa občanů“ je důležité, aby právo Společenství bylo srozumitelné a transparentní. Evropský parlament, Rada a Komise proto zdůraznily potřebu kodifikovat právní akty, které byly často pozměňovány, a v rámci interinstitucionální dohody se rozhodly využít zrychleného postupu. V právních dokumentech podrobených kodifikaci nemohou být prováděny žádné podstatné změny.

1.2 Projednávaný návrh Komise přesně odpovídá stanovenému záměru kodifikace a splňuje ustanovení, jimiž se řídí. EHSV tuto kodifikaci schvaluje.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady týkající se místa pro montáž zadní registrační tabulky dvoukolových a tříkolových motorových vozidel

KOM(2006) 478 v konečném znění – 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Dne 27. září 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Předsednictvo Výboru pověřilo Specializovanou sekci „Jednotný trh, výroba a spotřeba" přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana JANSONA hlavním zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, a přijal následující stanovisko 104 hlasy pro, nikdo nebyl proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Jasnost a transparentnost práva Společenství závisí rovněž na kodifikaci právních předpisů, jež jsou často pozměňovány.

1.2 Kodifikaci je nutno provádět za přísného dodržování běžného legislativního procesu Společenství.

1.3 Předmětem návrhu je provést kodifikaci směrnice 93/94/EHS Rady ze dne 29. října 1993 týkající se místa pro montáž zadní registrační tabulky dvoukolových a tříkolových motorových vozidel. Nová směrnice nahradí několik právních úprav, které jsou do ní začleněny; zcela zachovává jejich obsah, a omezuje se tak pouze na jejich spojení a zapracování pouze takových formálních změn, které vyžaduje samotná kodifikace.

1.4 Projednávaný návrh Komise přesně odpovídá stanovenému záměru kodifikace a splňuje ustanovení, jimiž se řídí. EHSV tuto kodifikaci schvaluje.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, označování, obchodní úpravě a etiketách lihovin

KOM(2005) 125 v konečném znění – 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Dne 25. ledna 2006 se Rada, v souladu s články 95 a 251 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan Clive Wilkinson.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na plenárním zasedání v říjnu a schválilo pana Dordu jako hlavního zpravodaje podle čl. 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006 přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 76 hlasy pro, 3 hlasy proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. **Shrnutí a doporučení**

1.1 Výbor vítá iniciativu Komise aktualizovat stávající pravidla o definici, označování a obchodní úpravě lihovin a zejména navrhované změny systému zeměpisných označení, podle nichž by žádosti podávávaly příslušné národní úřady, a podporuje navrhovaný postup při případném pozměňování nového nařízení.

1.2 Výbor není nakloněn třídění do kategorií, jak je uvedeno v předloze návrhu, které by mohlo být zavádějící.

1.3 Uvedení seznamu složek obsažených v lihovinách je žádoucí, pouze pokud se bude vztahovat jednotně na všechny alkoholické nápoje.

1.4 Ukazatele pro ověření pravosti hrají důležitou roli v boji proti podvodům a padělaným výrobkům a v návrhu by tak měly být uvedeny pokyny pro jejich použití.

1.5 Zvláště diskutabilní je definice vodky, zejména definice surovin použitých k její výrobě. Výbor navrhuje, aby se suroviny použité k výrobě omezily na obiloviny, brambory a řepnou melasu, a z tohoto důvodu by již použité suroviny nemusely být uváděny na etiketách.

2. **Úvod**

2.1 Stávající pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu lihovin jsou uvedena v nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 ([1]) a nařízení Komise č. 1014/90 ([2]). Tato pravidla se při regulaci v odvětví lihovin osvědčila. Některé body je však nyní nezbytné vyjasnit a zohlednit vývoj, ke kterému došlo od jejich vstupu v platnost. Z tohoto důvodu byl také vypracován tento návrh nařízení.

2.2 Návrh si klade za cíl vyjasnit stávající nařízení (viz poznámky pod čarou 1 a 2), přizpůsobit je novým technickým požadavkům a zohlednit další skutečnosti, jako například požadavky WTO. Návrh rovněž usiluje o zachování dobré pověsti, které se těší lihoviny pocházející z EU, a má spotřebitelům poskytnout nezbytné informace.

3. **Obecné připomínky**

3.1 Evropský hospodářský a sociální výbor vítá návrh pozměnit a aktualizovat stávající nařízení a poznamenává, že organizace, jež zastupuje výrobce lihovin na úrovni EU ([3]), byla důkladně konzultována a tuto iniciativu také podporuje.

3.2 Výbor vítá zvláště změny, díky kterým bude možno přizpůsobit systém zeměpisných označení požadavkům WTO, a návrh povolit zavedení jednoduchého a transparentního postupu při pozměňování navrženého nařízení.

3.3 V prvním bodě odůvodnění by mělo být jasně uvedeno, že toto nové nařízení nahradí dva v současnosti platné předpisy; proto by kromě odkazu na nařízení č. 1576/89 měl být uveden i odkaz na nařízení č. 1014/90, jelikož obě nařízení budou zrušena a nahrazena tímto navrhovaným novým nařízením.

([1]) Úř. věst. L 160, 12.6.1989. Naposledy pozměněn aktem o přistoupení z roku 2003.

([2]) Úř. věst. L 105, 25.4.1990. Naposledy pozměněn nařízením (ES) 2140/98.

([3]) Konfederace evropských výrobců lihovin (European Spirits Organisation, CEPS), která zastupuje průmyslové organizace v 27 zemích.

3.4 Lihovarnický průmysl má zásadní význam pro hospodářství EU, objem jeho vývozu představuje přibližně 5 miliard eur ročně ([4]), zaměstnává přímo asi 50 000 osob (a nepřímo zhruba pětkrát více) a vykazuje roční kapitálové investice vyšší než 1 miliarda eur. Je také významným odběratelem evropských zemědělských výrobců. Před posledním rozšířením spotřebovala průmyslová výroba lihovin každoročně přibližně 2 miliony tun obilovin, 2,5 milionů tun cukrové řepy, 300 000 tun ovoce a 16 milionů hektolitrů vína; tyto údaje musí být aktualizovány pro všech 25 členských států. Do této aktualizace, od přistoupení deseti nových členských států, je třeba zahrnout brambory; roční spotřeba brambor jako suroviny používané k výrobě lihovin dosahuje přibližně 100 000 tun.

3.5 Evropský lihovarnický průmysl je v současnosti nejkonkurenceschopnější na světě a připravované změny se jej nesmí dotknout natolik, aby o tuto výhodu přišel. V tomto ohledu je tedy velice důležité zachovat jeho skvělou reputaci a schopnost pokračovat v inovacích.

3.6 Je důležité, aby v důsledku změn směřujících ke konsolidaci a aktualizaci stávajících nařízení, nedošlo k ochuzení těchto textů o klíčové zásady. V tomto směru mají zvláštní význam současná ustanovení pro označování. Připomínky k těmto ustanovením jsou uvedeny v podrobných poznámkách v příloze I.

3.7 Jednotlivé definice lihovin jsou složité a Výbor se jimi zaobírá pouze v případě, že je to nezbytné.

Specifické připomínky

4. **Kategorie**

4.1 Návrh zavádí rozdělení lihovin do „kategorií“; jedná se o tři kategorie: A (destiláty), B (specifické lihoviny) a C (ostatní lihoviny). Není dostatečně jasné, zda je toto rozdělení potřebné, domníváme se však, že může způsobit nejasnosti, neboť některé lihoviny mohou být zařazeny do více kategorií zároveň, podle způsobu jejich výroby. Výbor rovněž konstatuje, že důvodová zpráva označuje kategorii A jako „výlučnou skupinu lihovin“, která zahrnuje pouze „nejčistší formu produktu“. To by mohlo naznačovat, že produkty v ostatních kategoriích nejsou čisté, zatímco cílem tohoto nařízení je zajistit, aby všechny lihoviny vyrobené v EU měly skvělou reputaci.

4.2 EHSV uznává, že navrhované rozdělení do kategorií nebude mít žádný právní dopad, ale na druhé straně se domnívá, že toto rozdělení také nijak nepomůže spotřebitelům ani ostatním. Postrádá rovněž jeho význam pro strukturální soudržnost dokumentu. Výbor navrhuje zavést kategorie pouze v případě, že budou řádně odůvodněny. EHSV je dále znepokojen současným popisem kategorií.

4.3 EHSV se rovněž obává, aby zařazení do kategorií nebylo příčinou diskriminace při označování nebo zdaňování různých lihovin. Výbor by se postavil proti takové diskriminaci.

4.4 Diskuse ([5]), která se týká tohoto tématu, prokázala, že navrhované rozdělení do kategorií je sporné a mělo by tedy být změněno. Pokud k této změně dojde, bude nutné zvážit jisté přepracování textu tak, aby byly obecně povoleny různé tradiční postupy; příloha II návrhu nařízení by měla být podrobněji zpracována, aby tak jasněji definovala, které postupy jsou pro výrobky povoleny.

5. **Zájmy spotřebitelů**

5.1 EHSV si není vědom žádných požadavků týkajících se lihovin ze strany spotřebitelských organizací. Jejich zájmem pravděpodobně zůstane vysoká kvalita lihovin a bezpečná konzumace (pokud je přiměřená).

5.2 Návrh Komise se nezabývá otázkou uvádění složení, s čímž EHSV souhlasí, neboť je považuje v současné době za zbytečné a nerealistické. EHSV by však podpořil uvádění složení v případě, kdy by platilo jednotně pro všechny alkoholické nápoje a bylo realizováno způsobem, který by měl pro spotřebitele význam.

6. **Zeměpisná označení**

6.1 EHSV vítá ujasnění pravidel pro zeměpisná označení týkající se lihovin. Bylo by užitečné jasně uvést, že žádosti mohou Komisi předkládat pouze členské státy nebo případně orgány třetích zemí.

6.2 Pokud mají zůstat zeměpisná označení hodnotná, tak by se pravidla pro jejich použití neměla vztahovat na příliš mnoho výrobků.

6.3 EHSV předpokládá, že ustanovení článku 5, jež dovolují členským státům přijmout a uplatňovat přísnější pravidla než ta, která vyžaduje nové nařízení, se budou týkat v prvé řadě výrobků s uznaným zeměpisným označením, bylo by však užitečné ujasnit, zda se tento článek může vztahovat také na ostatní výrobky (ať mají či nemají zeměpisné označení).

([4]) Tento průmysl pozitivně přispívá k obchodní bilanci EU částkou přibližně 4,2 miliardy eur ročně.

([5]) Viz například zpráva pracovní skupiny o vínech a alkoholu (lihovinách), Rada Evropské unie, k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o definici, označování, obchodní úpravě a etiketách lihovin, 9871/06, 8.6.2006.

7. **Aroma/aromatizace/přislazování**

7.1 Pokud se zmiňuje „aroma“ a „aromatizace“ ([6]), je potřeba vyjadřovat se naprosto přesně a stejně tak je třeba přesně rozlišovat, jaký postup může být použit pro jednotlivé výrobky. V současné podobě návrhu jsou nejasnosti.

7.2 Definice ostatních aromatizovaných lihovin by byla rovněž vhodná. Tyto případy by tedy měly být přezkoumány.

7.3 V případě přislazování by Komise měla vyjasnit otázku omezeného přidávání některých sladidel pro upravení chuti konečného výrobku.

8. **Budoucí změny nařízení**

8.1 Výbor podporuje návrh Komise uvést jednotlivé definice lihovin v příloze a dále povolit jejich změnu po souhlasu Řídícího výboru pro lihoviny, aniž by bylo třeba zahájit diskusi o celém textu nařízení. Nařízení tak bude reagovat pružněji na inovace.

8.2 Měla by se také zvážit možnost dočasně zakázat změny v definicích jednotlivých lihovin, tak jak jsou uvedeny v příloze II návrhu Komise, a to například na období 5 let po vstupu nařízení v platnost, aby tak byla zajištěna určitá stabilita.

9. **Ukazatele pro ověření pravosti**

9.1 Návrh se otázkou ukazatelů pro ověření pravosti nezabývá. Ta by v něm však měla figurovat. Konfederace evropských výrobců lihovin navrhuje, aby ukazatele pro ověření pravosti byly potravinového charakteru, jejich koncentrace ve výrobku by měla být nižší než 0,1 % objemových a neměly by danému výrobku propůjčit žádný výrazný charakter. EHSV tento návrh podporuje.

9.2 Ukazatele pro ověření pravosti mají v boji proti podvodům a padělaným výrobkům čím dál větší význam. Jsou rovněž používány v jiných výrobcích, než jsou lihoviny, je však důležité, aby jejich použití bylo schváleno výrobci lihovin, v souvislosti s tímto návrhem.

10. **Vodka**

10.1 EHSV si nepřeje zapojovat se podrobněji do definice výrobků, případ vodky je však obzvláště problematický, jak bylo prokázáno na zasedání Rady ve složení pro zemědělství a rybolov ([7]). Výbor tedy toto téma projednal, aby poskytnul názor, který by mohl vést ke konsensu.

10.2 Výbor se zabývá otázkou vodky v příloze II stanoviska a dospěl k názoru, že by bylo vhodné omezit (na obiloviny, brambory a řepnou melasu) suroviny, které mohou být použity při výrobě vodky. To zajistí této významné kategorii lepší ochranu a umožní obchodním subjektům stavět na její reputaci a dobrém postavení. Je tudíž nutné vypracovat ustanovení pro výrobky, které již nebudou moci nést označení vodka; pro takové výrobky by mělo být stanoveno přechodné období zhruba 3 let od dosažení dohody o novém nařízení, s cílem změnit jejich kategorii a upravit marketing.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([6]) „Přírodní aroma“ je aroma extrahované ze surovin, které jsou používány při výrobním procesu a jsou obsaženy v destilátu; „přírodní aromatizace“ je proces přidávání přírodních aromat do destilátu.

([7]) Tisková zpráva 6083/06 (Presse 39), 2708. zasedání Rady ve složení pro zemědělství a rybolov, Brusel, 20. února 2006.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře

KOM(2006) 154 v konečném znění – 2006/0056 (CNS)

(2006/C 324/07)

Dne 2. května 2006 se Rada, v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí", kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8.září 2006. Zpravodajem byl pan Tornberg.

Vzhledem k obnovému mandátu Výboru se plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na svém říjnovém plenárním zasedání a schválilo pana Espunyho Moyana jako hlavního zpravodaje podle článku 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 94 hlasy pro, žádným hlasem proti a 2členové se zdrželi hlasování.

1. **Úvod**

1.1 Rada vyzvala EHSV, aby vydal stanovisko k návrhu nařízení Rady o používání cizích ([1]) a místně se nevyskytujících ([2]) druhů v akvakultuře.

1.2 Cílem návrhu Komise je ochrana vodního životního prostředí a jeho biologické rozmanitosti před riziky, které provázejí výskyt cizích druhů. Komise považuje stávající rámec, jehož součástí je směrnice o stanovištích ([3]), za nedostatečný.

1.3 Komise navrhuje zavést nařízení založené na již existujících postupech a kodexech zásad, aniž jsou dotčeny budoucí strategie.

1.4 Navrhované nařízení se nezabývá otázkami týkajícími se například rybaření, okrasných ryb a jiných exotických živočichů, ale jeho cílem je předvídat budoucí problémy způsobené cizími druhy mimo jejich přirozené místo výskytu, předcházet těmto problémům a zvládat je.

1.5 Výbor má za to, že v Evropské unii existuje sklon k nadměrné regulaci. Nemělo by tomu tak být v případě navrhovaného nařízení.

1.6 EHSV doporučuje, aby byl vypracován seznam zavedených druhů (tj. „aklimatizovaných" cizích druhů) s cílem snížit byrokracii a formality u těchto druhů.

1.7 Výbor doporučuje, aby byl řádně definován výraz „místně se nevyskytující druhy". Výrazy „pásma" a „ekoregiony" by také měly být definovány v souvislosti s navrhovaným nařízením.

1.8 EHSV je také toho názoru, že EU je jednotný trh a že by se mělo rozlišovat mezi cizími a místně se nevyskytující druhy v EU a mimo EU.

1.9 EHSV konstatuje, že malí výrobci by čelili předvídatelným problémům v důsledku zavedení tohoto nařízení. Konkrétně si všímá příliš dlouhých formulářů uvedených v návrhu v příloze 1.

2. **Obecné připomínky**

2.1 EHSV v zásadě velmi vítá návrh regulovat na úrovni EU dovoz cizích druhů do oblasti Společenství za účelem jejich využití v akvakultuře, který ochrání rozmanitost původní vodní fauny a flory ([4]) a současně podpoří rozvoj akvakultury.

2.2 Výbor uznává značný význam a nutnost nařízení o používání cizích druhů v akvakultuře, aby se chránilo vodní životní prostředí a jeho biologická rozmanitost.

2.3 Výbor naléhá na Komisi, aby v případě, že navrhované nařízení bude přijato, zahájila odpovídající informační kampaň k nařízení, a zabránila tak, aby bylo zneužito médii snažícími se vystrašit spotřebitele a prodat více výtisků novin.

([1]) Cizí druhy podle definice v návrhu nařízení Rady KOM(2006) 154 v konečném znění (článek 3).

([2]) Místně se nevyskytující druhy podle definice v návrhu nařízení Rady KOM(2006) 154 v konečném znění (článek 3).

([3]) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

([4]) Studijní skupina diskutovala o případu skokana volského, který unikl s negativními následky do oblasti Akvitánska v jižní Francii a do dalších částí Evropy. Přestože skokan volský není produktem akvakultury, lze se domnívat, že má původ v oblasti okrasných živočichů, jež není zahrnuta do tohoto nařízení.

2.4 EHSV se domnívá, že je nezbytné, aby nařízení napomáhalo rozvoji akvakultury v Evropě ([5]), protože jde o rostoucí odvětví, které do budoucna vytvoří mnoho příležitostí, pokud nebude omezeno stávajícím návrhem v jeho současné podobě.

2.5 EHSV zaznamenává rychlý pokrok a rozvoj odvětví mimo EU a všímá si také, že odvětví je nasyceno a potřebuje rozvíjet nové druhy. EHSV také zdůrazňuje, že odvětví akvakultury má potenciál k tomu, aby bylo úspěšnou oblastí v odvětví rybolovu v rámci společné rybářské politiky.

2.6 EHSV se domnívá, že obchod uvnitř EU by měl být zjednodušen, mělo by zde být méně formalit a dokumentace, a neměl by být nadměrně regulován.

2.7 Výbor zdůrazňuje, že je nutné zajistit, aby nařízení nebylo těžkopádné a nebrzdilo další rozvoj odvětví, a má obavy o soulad mezi jeho ekologickými, ekonomickými a sociálními hledisky. Výbor je navíc toho názoru, že přemístění druhů je dostatečně kontrolováno v rámci EU.

2.8 Skutečné potíže pro vodní životní prostředí v našich regionech jsou způsobeny vysazováním exotických nebo cizích druhů v akvakultuře. S cílem návrh co nejvíce zjednodušit a zkrátit by Výbor navrhl zaměřit úsilí na tuto otázku a zabývat se místně se nevyskytujícími druhy odděleně. Nezdá se, že by používání místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře bylo příliš důležité. S tím souvisí další problém, že Komise nedefinuje regiony, ve kterých se jeden druh nevyskytuje.

2.9 Dalším zjednodušením by bylo, kdyby se rozlišovalo mezi druhy v rámci EU a cizími a místně se nevyskytujícími druhy z oblastí mimo EU. EHSV doporučuje, aby se to vzalo v úvahu, protože EU směřuje k integrovanějšímu společnému trhu.

2.10 Výbor poznamenává, že vzhledem k nestálosti odvětví nemusí být vždy vhodné a proveditelné, aby výrobci, za účelem získání povolení k dovozu a k jednotlivým přemístěním, plánovali tak daleko dopředu, jak Komise považuje za nutné.

2.11 Například když výrobce chová nějakou odrůdu z Izraele, která zahyne, pak potřebuje rychle jednat a dovézt ji třeba z USA, aby neztratil drahocenný čas. Současný návrh by výrobci bránil vykonávat jeho činnosti, dokud neobdrží nové povolení. Přesuny a přemístění, zejména obchodní přemístění, by měly být vyňaty z navrhovaných nařízení na základě obecného vědeckého tvrzení, že „riziko“ chovu cizích nebo místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře je nízké.

2.12 EHSV zaznamenává, že odborníci v odvětví jsou nespokojeni s přístupem, který Komise často zaujímá. Proto je také důležité zaměřit se na zajištění toho, aby nařízení bylo zjednodušeno a zaměřeno na praxi a aby byly minimalizovány náklady pro zainteresované strany.

2.13 Výbor si všímá, že tento návrh se nezabývá okrasnými rybami a lososy, ale zdůrazňuje, že mohou k celkovému problému značně přispět.

2.14 EHSV zdůrazňuje, jak je důležité zajistit, aby cíle nařízení byly jasné a aby nařízení mělo jasný rozsah a omezení působnosti. Vzhledem k tomu, že neexistují žádná komplexní a podrobná pravidla týkající se odvětví, Výbor navrhuje, aby Komise navrhla takovéto zastřešující nařízení, anebo alespoň zahájila akční plán pro budoucí směřování odvětví.

2.15 EHSV si je vědom toho, že návrh vznikal před iniciativou EU pro zjednodušení z roku 2005, ale domnívá se, že současný návrh by ji měl vzít v úvahu a měl by být zjednodušen.

3. **Konkrétní připomínky**

3.1 Návrh značně přesahuje nutná a oprávněná opatření; současný stav, pokud jde o druhy, z nichž některé se v evropské akvakultuře používají po staletí (např. kapr, pstruh duhový, siven a další), se nebere v úvahu. Chov těchto druhů dosud nevedl k žádnému poškození ekosystémů. Posouzení rizik pro přemisťování těchto druhů ve všech etapách vývoje a zdlouhavé postupy schvalování jsou zcela nereálné a neproveditelné. Je zavedenou praxí, že podniky v odvětví akvakultury v oblasti Společenství spolupracují přes hranice v souladu s veterinárními požadavky a přemisťují kapry, pstruhy a další zavedené druhy ryb na krátkodobém základě.

3.2 Výbor naléhá na to, aby zavedené druhy ryb ([6]) byly vyňaty z ustanovení návrhu nařízení buď prostřednictvím direktivního seznamu, nebo seznamu výjimek v jednotlivých členských státech. Stejně tak by měla být vyřazena otázka místně se nevyskytujících druhů. Je nepochopitelné, že se spojuje řízená akvakultura s šířením nebo přesunem původních, ale místně se nevyskytujících ryb nebo jiných druhů.

3.3 Otázku místně se nevyskytujících druhů již upravují konkrétní předpisy členských států. Navrhované nařízení by se mělo zaměřit na ochranu vodní biologické rozmanitosti EU před riziky, které provázejí dovoz cizích druhů. Bylo by vlastně velmi obtížné zavést navrhované nařízení ohledně místně se nevyskytujících druhů, protože v této souvislosti neexistuje obecně platná definice místních regionů. Pokud by se vypustila ustanovení o místně se nevyskytujících druzích, bylo by navrhované nařízení Rady snadněji pochopitelné a bylo by mnohem snadnější a levnější ho zavést.

([5]) Jak bylo uvedeno ve stanovisku EHSV k udržitelnému rozvoji akvakultury, CESE 595/2003, Úř. věst. C 208 ze dne 3.9.2003 (není k dispozici v českém znění).

([6]) Například kapr (cyprinus carpio) a pstruh duhový (oncorhynchus mykiss) v Polsku.

3.4 Výbor upozorňuje, že až rok dlouhá lhůta pro rozhodnutí o žádosti o přemístění (článek 10) by nepřijatelně zdržela výrobní rozhodnutí a vedla by k nepřijatelným hospodářským narušením, a doporučuje, aby tato lhůta byla zkrácena.

3.5 EHSV také zdůrazňuje význam prozkoumání možnosti scénáře „co kdyby" podle článku 10 s cílem učinit opatření pro případ, že žádost o povolení zůstane bez odpovědi. Například podle španělského práva se mlčení rovná souhlasu, není-li zaslána odpověď v navrhované lhůtě jednoho roku. EHSV se domnívá, že na tento článek návrhu by měl být uplatněn španělský vzor, je-li to právně možné.

3.6 Žádosti týkající se několika přemístění v období pěti let (článek 6) nejsou proveditelné, protože je často potřeba provést krátkodobá neplánovaná rozhodnutí o nákupech, prodejích a výměně ryb v různých vývojových etapách. Navrhované nařízení by bylo v přímém rozporu s plánovanými ustanoveními o deklarovaných cílech podpory akvakultury a podpory rozmanitosti řady druhů v akvakultuře.

3.7 Rozhodnutí o žádostech dovozu a přemístění vodních organismů pro akvakulturu jsou důležitá. Měla by se opírat o vědecké důvody a měla by být co nejdříve oznámena.

3.8 Pro příslušné úřady, chystaný poradní výbor a podniky zabývající se akvakulturou by rozsáhlá pravidla znamenala značné personální a finanční výdaje, které nelze pokrýt dostupnými lidskými zdroji. To by bylo v rozporu s obecným úsilím snížit byrokracii jak v členských státech, tak na úrovni EU.

3.9 EHSV se domnívá, že nadměrné množství pravidel by mělo být omezeno na nezbytně nutné. Především by mělo být méně kritérií v příloze 1 navrhovaného nařízení

3.10 Dovoz a přemístění cizích druhů ryb mohou být značně rizikové. Ke zhodnocení těchto rizik je zapotřebí důkladných vědeckých znalostí. Žadatelé nemohou potřebné vědecké údaje získat ze své práce, jak očekává příloha 1. Žadatelé budou potřebovat poradit od odborníků.

3.11 Výbor má za to, že s cílem pomoci výrobcům by jim měl být k dispozici seznam vědců v EU s požadovanými znalostmi. Zároveň by jim měly být také zpřístupněny informace nebo školení týkající se procesu žádosti.

3.12 Navrhujeme, aby místo plánovaných individuálních posouzení bylo stanoveno pouze jedno vzorové posouzení rizika pro každý ekoregion nebo členský stát, které by provedla kvalifikovaná vědecká instituce. Pokud bude riziko v tomto vzorovém posouzení zhodnoceno jako „nízké", může být každá budoucí žádost o rutinní přemístění v daném ekoregionu omezena na poskytnutí detailů o místě, personálu a datech. Tento návrh by v případě realizace vedl ke kvalitnějšímu posouzení rizika a zároveň k nesmírným úsporám byrokratických výdajů v podnicích zabývajících se akvakulturou a na úřadech. Náklady na vzorové posouzení provedené vědeckou institucí by měl nést Evropský rybářský fond (ERF).

3.13 Výbor dále zdůrazňuje, že je potřeba, aby nařízení Rady definovalo ekoregiony kvůli harmonizaci mezi členskými státy.

3.14 EHSV se domnívá, že by bylo prospěšné, kdyby mezi datem zveřejnění nařízení a datem jeho vstupu v platnost bylo období alespoň jednoho roku, aby mohlo dojít k přizpůsobení vnitrostátních právních předpisů a aby odvětví a zainteresované osoby mohly být informovány o zaváděných změnách.

3.15 Výbor upozorňuje na svá předchozí stanoviska ke společné rybářské politice ([7]), akvakultuře ([8]) a biodiverzitě ([9]), a v souvislosti s tímto stanoviskem a jeho rámcem si za nimi plně stojí.

3.16 Výbor upozorňuje Komisi na geneticky modifikované organismy a polyploidní druhy. Jejich potenciální nebezpečí pro vodní životní prostředí by se nemělo podceňovat. Je třeba přísněji regulovat geneticky modifikované organismy i lososy v akvakultuře a vysazování a přesuny okrasných druhů.

3.17 Výbor žádá Komisi, aby vzala na vědomí jak toto stanovisko, tak výše zmíněná stanoviska, aby tak vytvořila lepší pracovní prostředí pro odvětví akvakultury, pokud jde o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([7]) Zjednodušení společné rybářské politiky, CESE 961/2006, zpravodaj: pan Sarró Iparraguirre (přijato 5. července 2006).
([8]) Tamtéž jako poznámka pod čarou č. 5.
([9]) Zachování biodiverzity, CESE 752/2006, zpravodaj: pan Ribbe (přijato 18. května 2006).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o akčním plánu Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat 2006–2010

KOM(2006) 13 v konečném znění

(2006/C 324/08)

Dne 5. dubna 2006 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan NIELSEN.

Vzhledem k novému funkčnímu období Výboru plenární shromáždění rozhodlo, že se o tomto stanovisku bude hlasovat na říjnovém plenárním zasedání, a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo pana Nielsena hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 92 hlasy pro, nikdo se nevyslovil proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Zájem o dobré životní podmínky a ochranu zvířat se zvyšuje v mnoha oblastech Evropské unie, ale i mimo EU. Je proto vhodné poskytovat podporu tržním silám a v nezbytném rozsahu přizpůsobit minimální požadavky EU. To však nutně neznamená přísnější požadavky, jedná se spíše o lepší a řádnější tvorbu právních předpisů, jež se opírá o vědecké a socioekonomické poznatky. Důležité je také zřízení společného systému označování kvality u výrobků, které splňují specifické požadavky na dobré životní podmínky zvířat. Podstatné zlepšení situace je nutné také u zvířat používaných pro výzkumné účely, k testování a povinným zkouškám bezpečnosti.

1.2 V širokém smyslu akční plán Komise tyto požadavky odráží a může být základem pro další priority v této oblasti. Evropský hospodářský a sociální výbor sice s návrhem strategie v zásadě souhlasí, průběžně však bude prověřovat konkrétní návrhy Komise z hlediska jejich vyváženosti mezi otázkami ochrany zvířat a socioekonomickými aspekty. Nicméně je rozhodující, aby dovozem z třetích zemí s méně přísnými normami nedošlo k vytlačení výrobků z EU. To by vedlo k tomu, že by se chov zvířat přesunul do oblastí s nedostatečnými podmínkami a výrobci v EU by museli výrobu zastavit. V této souvislosti není EHSV přesvědčený, že akční plán Komise může zajistit trvalé řešení.

1.3 EHSV hluboce lituje, že tato otázka nemůže být projednána v současném kole jednání Světové obchodní organizace (WTO). Přesto musí být dobré životní podmínky zvířat v obchodě se zemědělskými výrobky z dlouhodobějšího hlediska klasifikovány jako neobchodní záležitost. Jinak by Evropská unie mohla nabýt dojmu, že je třeba učinit jednostranné kroky, které zajistí nezbytné chápání potřeby upravit právní stav. Komise i občanská společnost musejí co nejdříve vyvinout tlak na maloobchodní sektor a potravinářský průmysl v EU, aby při dovozu ze třetích zemí zajistily dodržování příslušných norem prostřednictvím mechanismů certifikace a obdobných záruk.

1.4 V oblasti výzkumu je nutné jednotlivé činnosti koordinovat a rozšiřovat tak, aby bylo možné prostředky společně využívat v co nejširším rozsahu. Také předpisy musejí být pravidelně přezkoumávány, v neposlední řadě z toho důvodu, aby nadále odrážely technologický rozvoj a nové poznatky.

1.5 EHSV mimo jiné vítá návrh na zřízení evropského střediska nebo laboratoře na ochranu zvířat. Posouzení by si však zasloužil také nápaditější přístup, jmenovitě globální centrum zabývající se na mezinárodní úrovni otázkami dobrých životních podmínek zvířat, a poskytující podporu práci OIE [1] a Radě Evropy a pomoc při sjednávání dvoustranných dohod EU.

1.6 Komise by se mimo jiné měla ve spolupráci s OIE a Radou Evropy chopit iniciativy a uspořádat mezinárodní konferenci s cílem pomoci vybudovat udržitelnou síť pro výzkumné pracovníky mimo EU a podpořit rozšíření neformální mezinárodní spolupráce v této oblasti.

1.7 Co se týče používání zvířat v laboratořích a k toxikologickému testování, Výbor se domnívá, že strategie by měla být rozšířena o ustanovení o „potřebě“, na jehož základě mohou být zvířata používána tímto způsobem pouze tehdy, existuje-li určitá prokázaná potřeba společnosti ve vztahu k dotyčnému výrobku.

2. **Akční plán: shrnutí**

2.1 Hlavním cílem akčního plánu je zajišťovat dobré životní podmínky zvířat v EU a na mezinárodní úrovni, stanovit budoucí potřeby jednání a účinněji koordinovat stávající zdroje.

[1] Francouzská zkratka, kterou je označována Světová organizace pro zdraví zvířat.

Plán stanoví na období 2006–2010 pět hlavních oblastí akcí na ochranu zvířat. Tyto akce budou monitorovány a hodnoceny mimo jiné za účelem jejich pokračování po roce 2010. Jedná se o těchto pět hlavních oblastí akcí:

— přizpůsobení stávajících minimálních norem novým vědeckým poznatkům a sociálně-ekonomickým hodnocením,

— podpora budoucího výzkumu,

— zavedení jednotných ukazatelů na ochranu zvířat,

— zajištění dostupnosti informací o současných normách a

— zahájení mezinárodních iniciativ ke zvyšování povědomí o ochraně zvířat a dosažení konsenzu v této oblasti.

2.2 Plán stanoví také 28 iniciativ, které Komise hodlá provádět od letošního roku do roku 2010. Zahrnují 21 akcí, které již probíhají, byly již oznámeny nebo jsou výslovně stanoveny v právních předpisech Společenství.

2.3 Komise také zveřejnila pracovní dokumenty stanovující strategický základ iniciativ a stěžejní prvek podporující opatření navrhovaná v akčním plánu. Klíčovou součástí akčního plánu je pro Komisi dodržování „prohlášení tří R“ o testování na zvířatech, přijatého v roce 2005 ([2]).

2.4 Komise se domnívá, že její úloha v oblasti dobrých životních podmínek zvířat by mohla být usnadněna účinnější koordinací mezi dotyčnými odděleními. Tato koordinace by pomáhala zajistit konzistentnější a koordinovanější přístup ke všem oblastem politiky Komise, stejně jako plánované prověření opatření s dopadem na dobré životní podmínky zvířat s cílem prokázat jejich soulad s Protokolem ke Smlouvě o ES o dobrých životních podmínkách a ochraně zvířat a stanovit jejich sociálně-ekonomický dopad.

3. **Obecné poznámky**

3.1 Jako zástupce občanské společnosti a vzhledem k rozmanitosti své členské základny nese EHSV nepochybně svůj díl odpovědnosti za stanovení pravidel o ochraně zvířat v rámci evropského sociálního modelu ([3]). Je důležité prosazovat současný přístup a v rámci EU zabezpečit řádnou a přijatelnou úroveň ochrany zvířat, přičemž nesmí dojít k žádnému zbytečnému narušení hospodářské soutěže a ochrany zvířat v důsledku dovozu ze třetích zemí s méně přísnými normami. Celkový strategický plán zvyšuje také transparentnost v této oblasti, a tím zlepšuje rozsah konstruktivní spolupráce mezi všemi zúčastněnými stranami. To platí v neposlední řadě také pro zemědělské producenty, kteří by vzhledem k dlouhodobým investicím, své motivaci a vedení podniku měli být zapojeni do utváření budoucí strategie.

3.2 Obecně lze konstatovat, že zemědělský sektor EU souhlasí s přiměřenými a vyváženými ustanoveními o životních podmínkách zvířat, ale upozorňoval také na průvodní rizika narušené hospodářské soutěže plynoucí částečně z faktu, že členské státy mohou zavádět doplňující vnitrostátní požadavky, ale také z nutného důsledku dovozů z třetích zemí, kde jsou normy méně přísné, nebo vůbec žádné. Riziko narušení hospodářské soutěže doplňujícími vnitrostátními pravidly se však ještě zvyšuje požadavkem na „zásadu podmíněnosti“ na základě společné zemědělské politiky. Důsledkem je právní nejistota v členských státech, a tudíž potřeba vyjasnění právního postavení v tomto ohledu.

3.3 Co se týče dovozů ze třetích zemí, vyvolají společná pravidla v EU s vnitřním trhem ([4]) čítajícím 30 států a 500 mil. obyvatel řetězovou reakci také v zemích mimo EU a pro jejich vývoz do EU. Mezinárodní finanční korporace Světové banky například nedávno poukázala na rostoucí celosvětový zájem o dobré životní podmínky zvířat a na potřebu přizpůsobit se tomuto vývoji jak v oblasti prvovýroby, tak v oblasti průmyslového zpracování ([5]).

3.4 Bylo by však třeba maloobchodním řetězcům a zpracovatelskému průmyslu v EU co nejdříve objasnit, že by u dovážených zemědělských výrobků a zpracovaných živočišných produktů z třetích zemí měly ve vlastním zájmu a v souvislosti se svým vlivem na veřejnost dbát na to, aby byl v zemi výroby dodržován přiměřený kodex chování, k čemuž patří i normy na ochranu zvířat, jež odpovídají příslušným ustanovením EU. Může k tomu docházet například formou závazné spolupráce s dodavateli ([6]). Komise by měla v tomto smyslu působit za všech okolností také a rovněž občanská společnost by tuto skutečnost měla pomocí médií objasňovat. Maloobchodním řetězcům a potravinářskému průmyslu v EU musí být jasné, že se do budoucna bude u dovážených zemědělských

([2]) Prohlášení o testování na zvířatech, přijaté v Bruselu dne 7. listopadu 2005, o provádění akčního programu tří „R“, tj. *snížení* (*v angličtině* „reduction“, tj. snížení počtu laboratorních zvířat), *zdokonalení* („refinement“, tj. další vývoj modelů testování na zvířatech představujících menší újmu pro laboratorní zvířata) a *nahrazení* („replacement“, tj. vývoj alternativ k pokusům na zvířatech).

([3]) V této souvislosti je politováníhodné, že EHSV nebyl v této věci konzultován do třech měsíců po zveřejnění akčního plánu.

([4]) Sem patří i Norsko, Island a Lichtenštejnsko, jež jsou také součástí vnitřního trhu EU (Evropský hospodářský prostor), ale i Rumunsko a Bulharsko.

([5]) Creating business opportunity through improved animal welfare (Vytváření podnikatelských příležitostí prostřednictvím zlepšených životních podmínek zvířat), International Finance Corporation (IFC), World Bank Group, duben 2006. IFC zahrnuje 178 členských zemí a vyzývá zejména k investicím do rozvojových zemí, a tím k podpoře vývozů do rozvinutých zemí.
V řadě zemí také existují kodexy chování v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, nikoli zvláštní legislativa. Jedná se například o, Austrálii, Nový Zéland, Argentinu a Brazílii.

([6]) Závazná spolupráce může spočívat například ve společném úsilí výrobce (v třetí zemi) a dovozce do EU v oblasti výzkumu, vývoje, ale i certifikace za účelem splnění norem pro výrobu a zpracování tak, jak to ve stále větší míře probíhá v EU.

výrobků a zpracovaných živočišných produktů ze třetích zemí více dbát na výrobní podmínky. Svazy spotřebitelů a zemědělců by tyto úkoly měly společně převzít na úrovni jednotlivých států. Bez ohledu na to je však zároveň naprosto rozhodující, aby dobré životní podmínky zvířat v obchodě se zemědělskými produkty v dlouhodobějším horizontu byly klasifikovány jako neobchodní záležitost – viz níže.

3.5 Co se týče rizika narušení vnitřní hospodářské soutěže v EU, byly by harmonizace ustanovení a s tím související zákaz přísnějších vnitrostátních norem nelogické a pro veřejnost ve více členských státech nepřijatelné. Pokud se však budoucí minimální normy na úrovni EU budou opírat o objektivnější kritéria založená na výzkumu a vědeckém šetření, lze vycházet z toho, že se zvýší pochopení i akceptace a odpadne důvod pro pokračující ustanovení jednotlivých států. Aby byla regulace účelná, musejí být nová opatření bezpodmínečně založena na vědeckých datech a přiměřených socioekonomických posudcích. Zároveň by mělo být zaručeno, aby byly výsledky výzkumu jako krok ke stanovení navrhovaných ukazatelů odpovídajícím způsobem hodnoceny a aplikovány. Členským státům by přitom měla být poskytnuta možnost flexibilně reagovat na environmentální a klimatické změny.

3.6 Komise se domnívá, že zdokonalování, řízení a šíření těchto norem, jakož i vypracování příslušných sociálně-ekonomických studií a posouzení dopadů by mohlo být usnadněno zřízením evropského střediska nebo laboratoře na ochranu zvířat. EHSV požaduje posouzení nápaditějšího přístupu, jmenovitě celosvětového centra zabývajícího se na mezinárodní úrovni otázkami ochrany zvířat a poskytujícího podporu práci OIE a Radě Evropy a pomoc při případném sjednávání dvoustranných dohod.

3.7 EHSV také souhlasí s potřebou rozvíjet partnerství mezi Komisí a průmyslem za účelem podpory alternativ k používání laboratorních zvířat v průmyslu, např. v souvislosti se zřízením uvedeného střediska a předložením strategie k uplatňování tzv. zásady tří R, která může poskytnout návod ohledně používání laboratorních zvířat v EU ([7]). Iniciativa Komise může také sloužit jako stimul činnosti, která již jinde probíhá, s cílem podpořit alternativní metody ([8]). EHSV se však domnívá, že strategie by měla být rozšířena o ustanovení o „potřebě", které povoluje testování na zvířatech pouze v případě prokázané potřeby společnosti ve vztahu k výrobku, ve kterém má být dotyčná chemikálie nebo jiná látka použita.

Narušování hospodářské soutěže v případě dovozů ze třetích zemí

3.8 V důsledku intenzivní hospodářské soutěže a otevírání trhu EU je třeba počítat s velkým rizikem, že výrobky ze zemí mimo Unii s méně přísnými nebo chybějícími normami na ochranu zvířat postupně vytlačí produkci a odbyt v EU, a to i z trhů v zemích mimo EU. Velmi silné omezení zemědělských zisků, spolu s dalšími náklady na dobré životní podmínky zvířat, se tak mohou stát rozhodujícím faktorem ovlivňujícím schopnost zemědělce udržet se v podnikání. Ve většině případů bude navíc pro zemědělce příliš riskantní zakládat svou produkci na relativně malé skupině spotřebitelů, kteří jsou ochotni platit víc ([9]).

3.9 Dovozy ze třetích zemí s méně přísnými normami na ochranu zvířat tak vyvolávají velmi složité otázky a Výbor není přesvědčen, že akční plán Komise jde dostatečně daleko v zajišťování dlouhodobě udržitelných řešení. EHSV hluboce lituje, že je nemožné projednat tuto otázku v současném kole jednání ve WTO. Přesto pokud jde o obchod se zemědělskými výrobky, nesmí EU polevit v tlaku na uznání dobrých životních podmínek zvířat za neobchodní záležitost.

3.10 Jestliže se však ukáže, že tímto způsobem není možné dosáhnout dostatku udržitelných řešení ani zabezpečit nezbytné pochopení problému pod záštitou WTO, musí EU požadovat i bez předchozí mezinárodní dohody, aby se dovozy ze třetích zemí podřizovaly rovnocenným pravidlům. Potom může být nutný jistý stupeň provokace, aby se na problém upřela potřebná pozornost a zlepšilo se chápání potřeby změnit právní předpisy.

4. **Zvláštní poznámky**

4.1 Dodržením pravidel EU v této oblasti se rozumí, že instituce EU a členské státy musejí dodržovat své vlastní lhůty pro předložení, přijetí a provádění zvláštních ustanovení, což v minulosti nebývalo vždy pravidlem. Lhůta pro několik iniciativ obsažených v akčním plánu je tak i s ohledem na dřívější usnesení překročena.

4.2 Akční plán se nezabývá problémy spojenými s přepravou zvířat na dlouhé vzdálenosti, které jsou logickým důsledkem jednotného trhu EU a zrušení veterinárních hranic. V roce 2004 Rada přijala změnu ustanovení o ochraně zvířat během přepravy, která má vstoupit v platnost v roce 2007 ([10]). Komise sdělila, že po roce 2010 předloží příslušný návrh. Stejně jako v jiných oblastech, i tady je důležité, aby se předpisy opíraly

([7]) Přibližně 90 % laboratorních zvířat je používáno pro potřeby výzkumu a vývoje a asi 10 % k povinným testům toxikologické bezpečnosti nových léčiv a chemických látek. Zvýšená pozornost věnovaná laboratorním zvířatům se odráží ve směrnici EU o kosmetickém průmyslu, která přikazuje tomuto průmyslovému odvětví nalézt alternativy k testování na zvířatech.

([8]) Zde lze uvést především Evropské centrum pro validaci alternativních metod (ECVAM) a Evropskou platformu prosazující alternativy k pokusům na zvířatech (ECOPA).

([9]) Ačkoli veřejnost se staví příznivě ke zvyšování cen v souvislosti se zlepšováním životních podmínek zvířat, spotřebitelé se mnohdy v praxi chovají jinak.

([10]) Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení (ES) č. 1255/97.

o vědecké poznatky a klíčová ustanovení o době přepravy a požadavcích na prostor během přepravy podléhala účinnější kontrole.

4.3 Veškeré zkušenosti ukazují, že klíčovým faktorem ovlivňujícím životní podmínky zvířat je řízení. Tato oblast by měla být středem zájmu budoucích ustanovení o dobrých životních podmínkách a ochraně zvířat, mimo jiné prostřednictvím požadavků na vzdělávání a poradenství, ve spojení s průběžnými kontrolami dobrých životních podmínek zvířat v rámci různých výrobních systémů. Vzhledem k těmto opatřením by nemusela být pravidla pro výrobní systémy tak podrobná a právní předpisy by měly být vytvořeny tak, aby byly snadno aplikovatelné.

4.4 Díky strukturálnímu vývoji v oblasti živočišné výroby, který představuje zřizování větších a specializovanějších výrobních závodů a používání nových technologií, je nyní možné důkladněji než kdykoli předtím monitorovat pomocí řady ukazatelů životní podmínky zvířat. Stále podrobnější poznatky o objektivních, měřitelných ukazatelích dobrých životních podmínek zvířat mohou být také jedním z činitelů při projektování nových výrobních budov. Navrhované středisko by mohlo vytvářet měřítka zpracovaná na základě vědeckých faktů, s cílem dosáhnout pokroku v této oblasti. Před stanovením každého nového požadavku je však nezbytné vzít v úvahu dlouhodobou návratnost zemědělských investic.

4.5 EHSV se vyslovuje pro zřízení zvláštní informační platformy pro dobré životní podmínky zvířat s cílem usnadnit dialog a výměnu odborných znalostí o těchto záležitostech mezi zúčastněnými stranami, jako jsou spotřebitelé, výrobci, maloobchodníci, průmysl atd. ([11]). Bohužel, možnosti v této oblasti jsou značně omezené, a v praxi je nemožné, aby spotřebitelé v EU získali jasnou představu o rozdílech mezi jednotlivými výrobními systémy a o výhodách a stinných stránkách, které jsou jejich nedílnou součástí. Podle názoru spotřebitelských organizací by proto EU a členské státy měly převzít odpovědnost v této oblasti a stanovit minimální normy.

4.6 EHSV také podporuje zřízení společného marketingového systému na podporu uplatňování norem vyšších než jsou minimální normy v oblasti dobrých životních podmínek. Je nezbytné vybudovat tento systém na základě společných, objektivních kritérií a doložených poznatků. EU sice může uvedený systém označování pro výrobce a obchod vypracovat, ale ve skutečnosti je nejdůležitější, aby se vývoj výrobků splňujících přísnější normy na ochranu zvířat v co největší míře řídil trhem. Aby však mohl uspět, musí být každý systém označování doprovázen kontrolami a pečlivě vedenou informační kampaní zvyšující důvěryhodnost.

4.7 O zavádění systému označování zboží s uvedením země původu výrobků dovážených ze zemí mimo EU bude rozhodnuto na obecné úrovni. Taková úprava je obzvláště důležitá u živočišných produktů a průmyslově zpracovaných výrobků pocházejících z těchto výrobků. Na základě uvedeného systému by mělo být možné rozeznat zboží, které nebylo vyrobeno v souladu s normami EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat.

4.8 Podle akčního plánu Komise je hledání vysokých norem charakteristickým znakem výroby šetrné k životnímu prostředí. Komise se domnívá, že taková výroba by měla sloužit také jako měřítko pro nejvyšší normy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat ([12]). Zkušenosti ukazují, že výroba šetrná k životnímu prostředí disponuje v některých oblastech potenciálem ke zlepšování životních podmínek zvířat, ale také že nezdravé podmínky se stále vyskytují, a proto jsou nezbytné další poznatky.

4.9 V každém případě je důležité co nejlépe využívat zdrojů v EU. To platí nejen o výzkumu a vědeckých studiích, kde by národní zdroje měly být v největší možné míře koordinovány tak, aby umožňovaly sdílení a optimální využití. Zdroje by proto mohly být využívány efektivněji, pokud by byly, mimo jiné, koordinovány společným poradním výborem složeným z odborníků v této oblasti. Komise by se kromě toho měla ve spolupráci s OIE a Radou Evropy chopit iniciativy a uspořádat mezinárodní konferenci s cílem pomoci vybudovat udržitelnou síť výzkumných pracovníků uvnitř i mimo EU a podpořit větší neformální mezinárodní spolupráci v této oblasti.

4.10 Veterinární opatření EU a opatření Unie na tlumení chorob mají řadu dopadů v kontextu sociálního státu, i když tato souvislost nemusí být vždy jednoznačná. Kromě toho reaguje veřejnost znepokojeně, pokud jsou při propuknutí nebezpečných chorob zvířat porážena a likvidována velká množství zdravých zvířat. Je proto důležité soustředit se na posílení profylaktických opatření a společně s výzkumnými pracovníky a veterináři vypracovat schůdné alternativy pro potírání chorob hospodářských zvířat.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([11]) Součástí informační platformy by mohla být například domovská stránka stanovující normy a ukazatele (a jejich přesný význam), zejména ve spojení se systémem označování.

([12]) Návrh Komise týkající se definice ekologických produktů vychází z dokumentu KOM (2005) 671. Jedná se o návrh nařízení Rady o ekologické produkci a označování ekologických produktů a návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2092/91 o ekologickém zemědělství a k němu se vztahujícím označování zemědělských produktů a potravin.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 90/424/EHS o některých výdajích ve veterinární oblasti

KOM(2006) 273 v konečném znění – 2006/0098 (CNS)

(2006/C 324/09)

Dne 22. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan LEIF E. NIELSEN.

Vzhledem k obnovenému funkčnímu období Výboru se plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na plenárním zasedání v říjnu a schválilo pana Nielsena hlavním zpravodajem podle čl. 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor jednomyslně následující stanovisko.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Mechanismus EU na spolufinancování veterinární prevence a opatření na tlumení chorob se postupem času rozvinul a byl uzpůsoben tak, aby odrážel zkušenosti doposud získané v této oblasti. Tento mechanismus by však nyní měl být od základu přehodnocen, aby bral v úvahu budoucí vývoj, zejména růst obchodu. EHSV bude monitorovat postup v tomto směru a chce sehrát konstruktivní úlohu ve formování tohoto procesu a jeho praktického naplnění.

1.2 EHSV podporuje návrh Komise, který se zatím týká pouze omezeného počtu změn a úprav. Tyto změny a úpravy jsou v souladu s návrhy uvedenými v předběžném hodnocení celkové politiky v této oblasti a zjednodušená administrativní opatření a rámec pro víceleté plánování jsou každopádně žádoucími cíly. EHSV rovněž podporuje fakt, že návrh poskytuje finanční pomoc na komputerizaci obchodu a postupů při dovozu a na integrované elektronické veterinární systémy. Také navržený seznam chorob a zoonóz a zjednodušený postup na úpravu tohoto seznamu se zdají být vhodné.

2. **Pozadí**

2.1 Komise zahájila hodnocení celkové politiky EU v oblasti zdraví zvířat. To zahrnuje posouzení rentability současných finančních nástrojů určených na krytí nákladů na dozor, tlumení a eradikaci chorob zvířat zoonóz. Posuzují se také nejúčinnější způsoby jak přesvědčit producenty, aby přijali požadovaná preventivní opatření. Na základě výsledků tohoto hodnocení by bylo možno navrhnout alternativy současných postupů finanční podpory Společenství poskytované členským státům ([1]). Komise se prozatím rozhodla navrhnout pouze několik omezených úprav, které neobsahují žádnou změnu v politice eradikace, tlumení a sledování chorob zvířat a zoonóz. Cílem návrhu je pouze učinit přímo použitelnými a zjevně nutnými ty změny, které se ukázaly být vhodné při probíhajícím hodnocení.

2.2 Návrh Komise zjednodušuje postupy pro schválení a financování národních programů na eradikaci, sledování a tlumení chorob zvířat a zoonóz. Podle tohoto návrhu mohou být programy schváleny a financovány až na šest let najednou. Ačkoliv členské státy měly oprávnění předkládat víceleté programy, Komise dosud nebyla schopná schvalovat jejich financování více než na jeden rok najednou. Existuje také návrh na rozšíření rozsahu finančních ustanovení s cílem zlepšit informační politiku týkající se zdraví zvířat a bezpečnosti potravin u produktů živočišného původu a využití integrovaných elektronických veterinárních systémů ([2]).

2.3 Podle stávajících pravidel lze poskytnout finanční podporu na pokrytí výdajů, které členským státům vznikly v důsledku financování národních programů eradikace, tlumení a sledování 23 endemických chorob zvířat a 8 zoonóz nebo

([1]) Jako základ pro toto hodnocení byla vnějšími experty vypracována rozsáhlá zpráva Evaluation of the Community Animal Health Policy (CAHP) 1995-2004 and alternatives for the future (Hodnocení politiky Společenství v oblasti zdraví zvířat 1995-2004 a alternativy pro budoucnost), 25. července 2006, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm).

([2]) Článek 37 rozhodnutí 90/424/EHS stanoví finanční podporu Společenství na komputerizaci veterinárních postupů při dovozu. Tento tzv. projekt Shift a odpovídající elektronický nástroj k propojení veterinárních orgánů (Animo) byly nahrazeny integrovaným systémem Traces, který je od 1. ledna 2005 povinný pro všechny členské státy.

epizootických onemocnění ([3]). Rada může doplnit nebo změnit seznam rozhodnutím kvalifikované většiny na návrh Komise. Za účelem zajištění ostřejšího preferování navrhuje Komise kratší seznam chorob způsobilých pro spolufinancování. Komise uvádí, že seznam byl do velké míry vypracován na základě dopadu chorob zvířat na veřejné zdraví a na mezinárodní obchod a obchod uvnitř Společenství. Dále se navrhuje sloučit seznamy chorob a zoonóz a stanovit pro ně stejný postup pro poskytování finančního příspěvku Společenství ([4]). Podle Komise je to stanoveno s cílem lépe využít zdroje a zajistit, aby priority členských států byly v souladu s prioritami EU a s dalšími národními programy. Dále je navrženo, aby jakékoliv budoucí změny v seznamu byly přijaty regulativním postupem výboru.. Komise se domnívá, že je to obzvláště vhodné vzhledem k objevujícím se chorobám, které představují riziko jak pro zdraví zvířat, tak pro veřejné zdraví.

3. **Obecné připomínky**

3.1 Spolufinancování opatření na eradikaci, tlumení a sledování infekčních chorob zvířat a zoonóz ze strany Společenství vždy budilo značný zájem, vzhledem ke komplexní povaze a dopadu těchto chorob a vysokým nákladům, které tyto činnosti vyžadují. Na tlumení vážných infekčních chorob je však třeba stanovit jasné finanční postupy a již od počátku je nutné poskytnout v každém případě záruky pro situace, kdy je např. nutné porazit zvířata nebo zničit výrobky. Jinak existuje riziko, že při propuknutí nebo podezření na propuknutí vážné infekční choroby zvířat budou podniknuté kroky velmi neúspěšné, a dopady tak budou dalekosáhlejší, než by bylo nutné. To se týká především procesu vytváření národních politik. Navíc, propuknutí vážné infekční choroby zvířat často přitahuje velkou pozornost veřejnosti a vyvolává tak silnou reakci spotřebitelů, a to i v případě, že neexistuje přímá a nevyvratitelná souvislost s otázkami bezpečnosti potravin.

3.2 Větší přístup na trh, rozsáhlejší obchod, delší přepravní doby a soustředění dobytka mnoha různými způsoby zvyšují šíření chorob a ekonomický dopad na prevenci a tlumení. Také z tohoto důvodu je třeba celkově zhodnotit politiku Společenství v oblasti zdraví zvířat, včetně detailnějšího posouzení rentability stávajících finančních nástrojů určených na krytí nákladů na dozor, tlumení a eradikaci chorob zvířat a na nutná opatření na prevenci ve stádech. EHSV se chce aktivně podílet na vytváření potřebných modelů pro spolufinancování v souladu s národními programy a poskytnout koherentnější a efektivnější rámec pro politiku bezpečnosti potravin, a tak zajistit vyšší úroveň transparentnosti.

3.3 V této souvislosti si EHSV stěžuje na neprůhlednost a složitost stávajících pravidel a v rámci nadcházející revize bude proto žádat o snadněji pochopitelný a soudržnější systém a o lepší klasifikaci pravidel pro spolufinancování. Je tudíž nutno stanovit náležité právní předpisy v široké oblasti zdraví zvířat a bezpečnosti potravin a usnadnit jejich provádění po celém Společenství. Tím by se také podpořila činnost Komise a členských států v mezinárodním kontextu, neboť by se zlepšilo pochopení právních předpisů EU a jejich transparentnost vůči jejím obchodním partnerům a sousedům. Sběr informací a jejich šíření také pomůže zajistit účinnější plnění pravidel.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 EHSV se domnívá, že tento návrh, který umožňuje schvalovat a financovat národní programy na několik let naráz, jasně umožní administrativní zjednodušení a pomůže zajistit účinnější dosažení cílů programu. Pomůže také zajistit lepší a transparentnější administrativu a tak i lepší využití fondů Společenství.

4.2 Shromažďování a šíření současných informací týkajících se zdraví zvířat a bezpečnosti potravin je nezbytné pro lepší vytváření a provádění právních předpisů v této oblasti. V budoucnosti bude obzvláště důležité stanovit transparentnější právní předpisy Společenství a dát je na vědomí příslušným úřadům, producentům a spotřebitelům.

4.3 EHSV proto podporuje návrh, aby EU finančně přispěla na vytvoření informační politiky v oblasti zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a bezpečnosti potravin u produktů živočišného původu, včetně zavedení a rozvoje informačních nástrojů, jako např. vhodné databáze pro shromažďování a uchovávání informací vztahujících se k právním předpisům Společenství.

4.4 Podobně je třeba vzít v úvahu technický vývoj dosažený v komputerizaci veterinárních postupů a stanovit prostředky

([3]) Příspěvek národních opatření a programů na tlumení chorob obvykle pokrývá 50 % výdajů nebo 60 % v případě kulhavky a slintavky.

([4]) Stávající seznam obsahuje následující choroby spojené s výrobou: IBR/IPV, enzootická leukóza skotu, Aujeszkyho choroba, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, Maedi/Visna a CAEV, (paratuberkulóza), mycoplasma gallisepticum a určité choroby přenášené vektorovým hmyzem jako v zámořských departmentech Francie.

nutné k vedení, správě a údržbě integrovaných elektronických systémů.

4.5 Seznam chorob zvířat a zoonóz, které by mohly dát oprávnění ke spolufinancování, by měl samozřejmě odrážet priority stanovené s ohledem na potenciální dopad těchto chorob a zoonóz jak na veřejné zdraví, tak na obchod (mezinárodní i uvnitř Společenství) se zvířaty a produkty živočišného původu. EHSV souhlasí s návrhem zaměřit pozornost spíše na zoonózy a veřejné zdraví než na choroby zvířat spíše spojené s výrobou a podporuje návrh sloučit seznamy chorob a zoonóz a stanovit pro ně stejný postup pro poskytování finančního příspěvku Společenství.

4.6 Uvedené technické a informační požadavky týkající se programů eradikace, tlumení a sledování, na které je požadováno financování ze strany Společenství, by přirozeně měly být pravidelně a ve vhodnou dobu aktualizovány a přizpůsobovány tak, aby odpovídaly vědecko-technickému pokroku a zpětné vazbě ze zkušeností z provádění programů. V souladu s návrhem je tedy vhodné pověřit Komisi, aby přijala (a pokud to bude nutné aktualizovala) uvedená technická kritéria s využitím regulativního postupu výboru.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o požadované jakosti vod pro měkkýše (kodifikované znění)

KOM(2006) 205 v konečném znění – 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Dne 6. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 175 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan Seppo KALLIO.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na plenárním zasedání v říjnu a schválilo pana Kallia jako hlavního zpravodaje podle čl. 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 111 hlasy pro a jeden člen se zdržel hlasování.

1. **Úvod**

1.1 Účelem tohoto návrhu je provedení kodifikace směrnice Rady 79/923/EHS ze dne 30. října 1979 o požadované jakosti vod pro měkkýše. Nová směrnice nahradí různé akty, které jsou do ní začleněny; zcela zachovává obsah aktů, které jsou předmětem kodifikace, a omezuje se tak pouze na jejich spojení a zapracování pouze takových formálních změn, které vyžaduje samotná kodifikace.

2. **Obecné připomínky**

2.1 Výbor považuje za velmi užitečné začlenit všechny texty do jedné směrnice. V souvislosti s konceptem „Evropa občanů“ přikládá Výbor, stejně jako Komise, značnou důležitost zjednodušení a přehlednějšímu uspořádání práva Společenství, aby se stalo srozumitelnějším a přístupnějším pro řadové občany, kteří tak získají nové příležitosti a možnost uplatňovat jednotlivá práva, která jim přiznává.

2.2 Výbor se domnívá, že kodifikace musí proběhnout v plném souladu s běžným legislativním postupem Společenství.

2.3 Bylo zajištěno, aby tato kompilace ustanovení neobsahovala žádné věcné změny a sloužila pouze k účelu jasné a transparentní prezentace práva Společenství. Výbor vyjadřuje svou plnou podporu tomuto cíli a ve světle těchto záruk návrh vítá.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Rady, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat (kodifikované znění)

KOM(2006) 258 v konečném znění – 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Dne 22. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan NIELSEN.

Vzhledem k novému funkčnímu období Výboru se plenární shromáždění rozhodlo hlasovat o tomto stanovisku na říjnovém plenárním zasedání a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo pana Nielsena hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor jednomyslně následující stanovisko.

1. **Obecné souvislosti**

1.1 Návrh komise obsahuje kodifikaci směrnice 91/629/EHS, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat, jež má být provedena formou zkráceného postupu v souladu s interinstitucionální dohodou ze dne 20. prosince 1994. Ke kodifikaci právních aktů se přikročí tehdy, pokud se v důsledku četných změn stanou těžko srozumitelnými.

1.2 U této diskutované směrnice proběhlo několik rozsáhlých úprav. Pro příjemce tohoto právního aktu je nyní již velmi obtížné pochopit jeho obsah a dosah bez právní analýzy a upřesnění platného znění.

2. **Poznámky EHSV**

2.1 Z uvedených důvodů Evropský hospodářský a sociální výbor vítá návrh na kodifikaci. Tím se občanům Unie usnadní přístup k právu Společenství a přispěje se k lepší tvorbě právních předpisů, což byl záměr Výboru vyjádřený v dřívějších stanoviscích ([1]).

2.2 V článku 6 směrnice se uvádí, že Komise musí nejpozději do 1. ledna 2006 předložit Radě zprávu o intenzivním systému resp. intenzivních systémech chovu, které odpovídají požadavkům na dobré životní podmínky telat z hlediska zdravotního, zootechnického, fyziologického a etologického včetně společensko-hospodářských dopadů jednotlivých systémů, vypracovanou na základě stanoviska Evropského úřadu pro bezpečnost potravin a doplněnou vhodnými návrhy k závěrům této zprávy. Rada pak musí nejpozději do tří měsíců po předložení návrhů kvalifikovanou většinou rozhodnout.

2.3 To se však nestalo. Ačkoli rozhodný den již dávno uplynul, navrhuje Komise kodifikaci tohoto data, což by mohlo mít za následek nemožnost použití zjednodušeného postupu, neboť pro tuto změnu by bylo nezbytné nové rozhodnutí.

2.4 EHSV opakovaně poukazoval na to, že není přijatelné, aby si instituce a členské státy stanovovaly lhůty, které samy nejsou schopny dodržet. Tím je podrýván respekt vůči předpisům Společenství a důvěra v ně s tím důsledkem, že se ani zbývající subjekty necítí těmito lhůtami vázány.

2.5 Komise ve svém návrhu akčního plánu Společenství v oblasti dobrých životních podmínek a ochrany zvířat oznámila na rok 2008 i „předložení zprávy Radě a Evropskému parlamentu o ochraně telat chovaných pro hospodářské účely“ ([2]). Tato zpráva se bude opírat o zprávu Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) ([3]) zveřejněnou v červnu 2006. Komise bude nyní zprávu analyzovat, shromažďovat další data, hodnotit společenské a hospodářské aspekty a před předložením konkrétních návrhů konzultovat odborníky, členské státy a jiné zainteresované strany. EHSV vítá tuto důkladnou přípravu, lituje však překročení lhůty.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([1]) Viz mj. v roce 2005 vypracované průzkumné stanovisko EHSV k tématu Zlepšení tvorby právních předpisů, Úř. věst. C 24, 31.1.2006, s. 39.

([2]) KOM(2006) 13 v konečném znění ze dne 23. ledna 2006.

([3]) http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html (angl. verze).

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o uzavřeném nakládání s geneticky modifikovanými mikroorganismy (kodifikované znění)

KOM(2006) 286 v konečném znění – 2006/0100 (COD)

(2006/C 324/12)

Dne 4. září 2006 se Rada v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou prací na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan Franco CHIRIACO.

Vzhledem k zahájení nového funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo o zařazení tohoto stanoviska do programu říjnového plenárního zasedání a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo pana Chiriaca hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 97 hlasy pro, 3 členové se zdrželi hlasování.

1. **Úvod**

1.1 Účelem tohoto návrhu je provedení kodifikace směrnice Rady 90/219/EHS ze dne 23. dubna 1990 o uzavřeném nakládání s geneticky modifikovanými organismy. Směrnice nahradí různé akty, které jsou do ní začleněny, zcela zachovává jejich obsah, a omezuje se tak pouze na jejich spojení a zapracování pouze takových formálních změn, které vyžaduje samotná kodifikace.

2. **Obecné poznámky**

2.1 Výbor považuje za velice důležité, aby byly veškeré příslušné právní předpisy sloučeny v jediné směrnici. V souvislosti s konceptem „Evropa občanů“ Výbor přikládá stejně jako Komise značnou důležitost zjednodušení a přehlednějšímu uspořádání práva Společenství, aby se stalo srozumitelnějším a přístupnějším pro řadového občana, který pak může lépe uplatňovat jednotlivá práva, které mu přiznává.

2.2 Z důvodu zachování a ochrany lidského zdraví a životního prostředí je nutno učinit veškerá opatření k zaručení optimálního využití biotechnologie, především pro potraviny, a veškeré nakládání s geneticky modifikovanými mikroorganismy (GMM) musí být uzavřené, aby se zamezilo všem negativním dopadům.

2.3 EHSV zdůrazňuje, že kontrola GMM by mohla selhat, jestliže nebude prováděna jednotně všemi členskými státy Společenství, protože GMM se mohou v průběhu jejich používání množit a šířit přes státní hranice.

2.4 EHSV připomíná, že geneticky modifikovaný mikroorganismus (GMM) je „mikroorganismus, jehož genetický materiál byl pozměněn nepřirozeným způsobem“ a souhlasí s postojem Komise v souvislosti s bezpečností a hygienou práce, prevencí nehod a kontrolou emisí.

2.5 Výbor se ujistil skutečností, že kodifikace neznamená žádnou podstatnou změnu právních předpisů, které slučuje a že má pouze prezentovat legislativu Společenství jasným a transparentním způsobem. Výbor tento cíl plně podporuje a na základě výše uvedených ujištění s předloženým návrhem plně souhlasí.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Rady, kterým se stanoví kritéria Společenství pro eradikaci a sledování některých chorob zvířat (kodifikované znění)

KOM(2006) 315 v konečném znění – 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Dne 11. července 2006 se Rada v souladu s článkem 24 Smlouvy o založení Evropského společenství rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan COUPEAU.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo, že se k tomuto stanovisku vyjádří na říjnovém plenárním zasedání, a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo **pana Coupeau** hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko jednomyslně.

1. **Úvod**

1.1 Účelem tohoto návrhu je provedení kodifikace rozhodnutí Rady 90/638/EHS ze dne 27. listopadu 1990, kterým se stanoví kritéria Společenství pro eradikaci a sledování některých chorob zvířat. Rozhodnutí nahradí různé akty, které jsou do něj začleněny; zcela zachovává jejich obsah, a omezuje se tak pouze na jejich spojení a zapracování pouze takových formálních změn, které vyžaduje samotná kodifikace.

2. **Obecné poznámky**

2.1 Výbor proto schvaluje návrh na kodifikaci, což usnadní zpřístupnění práv pro občany a přispěje k lepší legislativní úpravě.

3. **Zvláštní poznámky**

3.1 Je též třeba zvážit používání dalších postupů zjednodušení, při plném zachování efektivnosti systému sledování a eradikace některých chorob zvířat.

3.2 Patogenní prvky, jež postihují zvířata, pocházejí stále častěji ze zemí mimo Evropskou unii. Evropská unie a její členské státy budou muset být v blízké budoucnosti stále pozornější a předávat si znalosti v oblasti boje proti chorobám zvířat s cílem chránit zdraví občanů, kteří tak budou moci požívat masné výrobky zcela bezpečně.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu o akční plánu EU pro lesnictví

KOM(2006) 302 v konečném znění

(2006/C 324/14)

Dne 19. července 2006 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 4. července 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana Wilmse hlavním zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 24. až 26. října 2006 (jednání ze dne 26. října 2006), a přijal následující stanovisko jednomyslně.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Výbor zdůrazňuje, že akční plán EU pro lesnictví musí být ekonomicky, ekologicky a sociálně (udržitelně) vyvážený a rovnocenně rozvržený. To samé platí pro uskutečňování klíčových funkcí v praxi.

1.2 Výbor se domnívá, že počet hlavních cílů by měl zvýšen ze 4 na 5. Dalším cílem by byla „propagace lesa jako pracoviště“, který by zahrnoval „zajištění a rozvoj odborných dovedností lesních zaměstnanců“ a „posílení a zachování venkovských oblastí“.

1.3 Výbor navrhuje, aby v úvahách o lese jako pracovišti byla zohledněna otázka zajištění a rozvoje odborných dovedností lesních zaměstnanců. Tento návrh je rozumný, neboť akční plán mají kromě vlastníků lesů provádět v praxi ve venkovských oblastech právě zaměstnanci lesních závodů, ministerstev a správní orgány členských států.

1.4 EHSV vidí v posílení a zachování venkovských oblastí zásadní předpoklad okamžitého úspěšného provádění akčního plánu EU pro lesnictví v členských státech. Kapitola akčního plánu „Venkovské oblasti“ bude zárukou toho, že tyto oblasti budou mít v Evropě budoucnost, nebudou zaostávat a upadat jako plochy ležící z ekologického a sociálního hlediska ladem.

1.5 Výboru záleží na tom, aby byl akční plán EU pro lesnictví nanejvýš spolehlivý a nepředstavoval pouhý projev vůle. Ve spolehlivosti spočívá klíč ke kladnému přijetí akčního plánu EU pro lesnictví a jeho věrohodnosti.

2. **Úvod**

2.1 Při vytváření akčního plánu EU pro lesnictví formulovala Komise s členskými státy společnou vizi lesního hospodářství a přínos lesů a lesního hospodářství pro moderní společnost:

2.2 Lesy pro společnost: dlouhodobé, multifunkční lesní hospodářství, které splňuje současné a budoucí sociální požadavky a je zárukou obživy v oblasti lesnictví.

2.3 Multifunkční lesní hospodářství nabízí ekonomické, ekologické, sociální a kulturní výhody. Poskytuje obnovitelné suroviny šetrné k životnímu prostředí a hraje důležitou roli v oblasti hospodářského rozvoje, zaměstnanosti a blahobytu v Evropě, zejména ve venkovských oblastech. Lesy přispívají ke kvalitě života tím, že představují příjemné životní prostředí, příležitosti pro volný čas a rekreaci a zároveň symbolizují ochranu přírody a ekologické hodnoty. Lesy by měly zachovávat duchovní a kulturní dědictví, jež představují.

2.4 V souladu s výše uvedeným akční plán usiluje o čtyři cíle:

— zlepšit dlouhodobou konkurenceschopnost,

— zlepšovat a chránit životní prostředí,

— přispět ke kvalitě života,

— podporovat koordinaci a komunikaci.

2.5 Pětiletý akční plán (2007-2011) tvoří soubor klíčových akcí, které by Komise chtěla zavést do praxe společně s členskými státy. Obsahuje rovněž doplňující činnosti, které mohou členské státy uskutečnit v souladu se svými specifickými podmínkami a prioritami za podpory stávajících nástrojů Společenství; jejich provádění může vyžadovat rovněž vnitrostátní nástroje.

2.6 S ohledem na provádění akčního plánu EU pro lesnictví v praxi je nutno určit transparentní rámec pro opatření a rozhodnutí v oblasti lesnictví na úrovni Společenství i na úrovni členských států.

2.7 Akční plán by měl sloužit k informovanosti a rozvoji dalších cílených akcí v oblasti politiky lesnictví v rámci opatření Společenství a politik lesnictví jednotlivých členských států.

2.8 Hlavním cílem akčního plánu EU pro lesnictví je zachování, podpora a rozvoj ekonomického, ekologického a sociálního (udržitelného) lesního hospodářství a multifunkční úlohy lesů.

2.9 V zásadě je třeba stanovit programy pro lesy srovnatelné na národní úrovni jakožto závazný rámec pro plnění mezinárodních závazků a pravidel v oblasti lesnictví. Rostoucí význam globálních a meziodvětvových témat v politice lesního hospodářství, např. využití dřeva jako zdroje energie, vyžaduje větší provázanost, informovanost a koordinaci.

2.10 V souvislosti s velkou rozmanitostí ekologických, sociálních, ekonomických a kulturních podmínek a různých systémů vlastnictví lesů v EU se EHSV domnívá, že by akční plán měl vzít v úvahu nezbytnost zvláštních regionálních přístupů a opatření pro různé typy lesního hospodářství a vlastnických poměrů. Zdůrazňuje, jak významnou úlohu hrají v udržitelném lesním hospodářství v EU vlastníci lesů, zaměstnanci v lesním hospodářství a venkovské oblasti.

2.11 Výbor doporučuje Komisi, aby ve svém akčním plánu EU pro lesnictví zohlednila následujících pět cílů:

— zlepšit dlouhodobou konkurenceschopnost,

— zlepšovat a chránit životní prostředí,

— zvýšit díky udržitelnému lesnímu hospodářství kvalitu života,

— podporovat koordinaci a komunikaci,

— propagovat les jako pracoviště.

3. **Akce**

3.1 *Zlepšit dlouhodobou konkurenceschopnost*

3.1.1 Výbor se domnívá, že je v této souvislosti v souladu s tímto cílem třeba vzít v úvahu potenciální produkty z lesních zdrojů mimo kácení dřeva, např. dostupnost vysoce kvalitní pitné vody nebo sekvestraci uhlíku a obchodování s emisemi.

3.1.2 Ke klíčové akci 2: Podnítit výzkum a technický rozvoj s cílem zvýšení konkurenceschopnosti lesního hospodářství

3.1.2.1 Kromě podporování by ke zvýšení konkurenceschopnosti lesního hospodářství měla sloužit rovněž obecná výměna zkušeností/šíření znalostí na poli výzkumu a technického rozvoje mezi evropskými výzkumnými středisky.

3.1.2.2 V zájmu zlepšení celkové konkurenceschopnosti lesního hospodářství musí být v rámci akčního plánu vědecky vyjasněno, kolik zaměstnanců s odpovídající kvalifikací je v členských státech zapotřebí k uskutečnění ekonomicky udržitelného lesního hospodářství na základě vnitrostátních zákonů a nařízení.

3.1.3 Ke klíčové akci 3: Vyměňovat si a posuzovat zkušenosti s oceňováním a uváděním zboží a služeb z lesních zdrojů mimo dřevo na trh

3.1.3.1 EHSV se domnívá, že hodnota zboží a služeb, s nimiž se momentálně na trhu neobchoduje, se nesmí vlastníkům lesů kompenzovat prostřednictvím subvencí. Služby by vlastníkům lesů měly být hrazeny přímo jednotlivými uživateli a příjemci.

3.1.3.2 Výbor radí Komisi, aby navrhla, aby Stálý lesnický výbor vytvořil pracovní skupinu ad hoc, která by zjišťovala a dokumentovala činnosti a zkušenosti v souvislosti s dalšími možnostmi uvádění lesních produktů a služeb na trh v jednotlivých členských státech EU. Z této výměny dokumentace budou těžit všichni vlastníci lesů a členské státy.

3.1.4 Ke klíčové akci 4: Podporovat využití lesní biomasy k výrobě energie

3.1.4.1 Při zpracovávání odpadového dřeva k výrobě energie je třeba vyloučit, že jeho využívání povede k vyčerpání půdy a k omezení biologické rozmanitosti.

3.1.4.2 Při využívání chemicky upravených dřevních zbytků jako zdroje energie je třeba dbát na to, aby se při spalování vyloučila přítomnost nebezpečných zbytků ve vzduchu a v půdě.

3.1.4.3 EHSV se domnívá, že na základě vědecky podložených výsledků výzkumu musí být na evropské úrovni učiněna rozhodnutí o tom, kdo (členské státy), jak a kde bude odpovídajícím způsobem udržitelně využívat a spotřebovávat energetické dřevo. Jen v takzvaných rozvojových zemích mizí 50 % poptávky po dřevě jako nenahraditelné palivo (zdroj energie), aniž by se vytvářela přidaná hodnota. To se v členských státech EU nesmí stát a je třeba tomu zabránit. Strategicky ekologicky, ekonomicky a sociálně výhodná evropská výroba energie ze dřeva se musí zvážit z hlediska dlouhodobé účinnosti a uvést do praxe.

3.1.4.4 Než se bude v lesním hospodářství používat geneticky modifikované osivo nebo sadba, musí být zajištěno, aby byly z hlediska ekologie přijatelné.

3.1.5 Ke klíčové akci 5: Podpořit spolupráci mezi vlastníky lesů a zlepšit vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti lesnictví

3.1.5.1 Spolupráce se nemá rozvíjet pouze s vlastníky lesů, nýbrž i se zaměstnanci v lesním hospodářství. Zvláštní úlohu, která musí být ve strukturách odpovídajícím způsobem zachována a podporována, zde mají především „lesníci“ a střední management ve venkovských oblastech jakožto spojovací článek mezi vlastníky lesů a průmyslem. Dostupnost dřeva a lesní hospodářství stojí a padá s kvalifikovaným řízením na místě.

3.1.5.2 V této souvislosti EHSV zastává názor, že členské státy by měly podporovat odborné vzdělávání a přípravu vlastníků lesů, řídících pracovníků v lesnictví, lesnických pracovníků a podniků poskytujících lesnické služby. Při zřizování poradenských služeb musí členské státy podporovat nejen vlastníky lesů a jejich sdružení, nýbrž i zaměstnance a jejich profesní organizace. Tato podpora je součástí udržitelného (sociálního) rozvoje, který je obzvláště vstřícný k venkovským oblastem.

3.1.5.3 Za účelem posílení konkurenceschopnosti a hospodářské životaschopnosti lesního hospodářství mohou členské státy v rámci svých priorit rovněž

— podporovat rozvoj profesních organizací,

— zapojit profesní organizace v oblasti lesního hospodářství do rozhodování o politice lesnictví,

— podporovat jednotlivé profesní profily lesního hospodářství na základě akčního plánu EU pro lesnictví,

— podporovat dobrovolnou certifikaci lesního hospodářství v uznávaných systémech.

3.2 *Zlepšovat a chránit životní prostředí*

3.2.1 Výbor se domnívá, že zachování, ochrana a rozvoj ekologické udržitelnosti v lesnictví a ochraně přírody jsou pro dosažení tohoto cíle navrhovaného Komisí nezbytné.

3.2.2 EHSV považuje dobrovolnou certifikaci lesních závodů formou uznávaných systémů certifikace za velmi užitečnou pro zajištění, podporování a rozvíjení udržitelnosti.

3.2.3 Ke klíčové akci 8: Pracovat na Evropském systému monitorování lesů

3.2.3.1 Výbor vítá vytvoření Evropského systému monitorování lesů. V zájmu zamezení absence důležitých zainteresovaných subjektů, a tím i znalostí, musí být jmenovitě uvedeny příslušné mezinárodní organizace, které mají být zapojeny.

3.2.3.2 Evropské středisko údajů o lesích by shromážděné a vědecky vyhodnocené údaje mělo v souladu se směrnicemi o ochraně údajů představit široké veřejnosti a v případě potřeby je dát k dispozici.

3.2.4 Ke klíčové akci 9: Zvýšit ochranu lesů EU

3.2.4.1 Důležitým základem pro aktuální informace o stavu lesů jsou každoročně vytvářené a zveřejňované zprávy lesního hospodářství jednotlivých členských států. Výbor se proto domnívá, že vytváření jednotlivých zpráv by mělo být podporováno prostřednictvím EZFRV a nástroje LIFE+.

3.2.4.2 Přeměna snadno hořících monokultur na smíšené porosty by se měla jakožto prevence proti lesním požárům intenzivněji využívat a podporovat.

3.3 Co se týče třetího cíle akčního plánu navrhovaného Komisí (Přispět ke kvalitě života), Komise navrhuje následující novou formulaci: **Zvýšit díky udržitelnému lesnímu hospodářství kvalitu života**.

3.3.1 Ve svém sdělení Komise konstatuje, že členské státy mohou podpořit investice, které zvýší hodnotu lesů z hlediska veřejné využitelnosti. Výbor zastává názor, že EZFRV by měl rovněž poskytnout podporu ve věci zachování a posílení venkovských oblastí, neboť lesy v něm hrají velmi důležitou úlohu.

3.3.2 Ke klíčové akci 10: Podpořit vzdělání a komunikaci v oblasti životního prostředí

3.3.2.1 Podpora opatření na vzdělávání a informovanost by se neměla omezit pouze na oblast životního prostředí, neboť podporovat je třeba také sociální oblast. Mezi jednotlivými oblastmi existují souvislosti, např. sociální kompetence vyučujících či kulturní rozměr vyžadují maximální stupeň vzdělání a informovanosti v sociální oblasti.

3.3.3 Ke klíčové akci 12: Prozkoumat potenciál městských a příměstských lesů

3.3.3.1 Lesy i zásoby dřeva ve městech a aglomeracích ve všech členských státech prokazatelně ubývají. Kromě větších škod způsobených emisemi jsou lesy ohroženy především mýcením. Kompenzační plochy se v tomtéž přírodním prostředí vyskytují jen zřídka. Příčinou je nadprůměrná potřeba obytných a průmyslových ploch a neustálý rozvoj infrastruktury. Zvláštní a nadřazenou úlohu při tom hrají silnice, železnice a rozšiřování letišť.

3.4 *Podporovat koordinaci a komunikaci*

3.4.1 Ke klíčové akci 13: Posílit úlohu Stálého lesnického výboru

3.4.1.1 EHSV se domnívá, že během období provádění akčního plánu je třeba uspořádat společná setkání, na kterých se budou scházet a své oblasti odpovídajícím způsobem reprezentovat sdružení a zainteresované subjekty celého udržitelného lesního hospodářství v Evropě. To samé platí pro vytváření pracovních skupin ad hoc. Pomocí tohoto opatření bude zajištěno, že mnoho zainteresovaných subjektů z lesního hospodářství přijme akční plán za svůj a podpoří ho.

3.4.2 Ke klíčové akci 16: Posílit profil EU v mezinárodních procesech týkajících se lesů

3.4.2.1 Jedním z opatření na omezení celosvětového odlesnění by bylo vytvoření evropského zákona na ochranu pralesů, který by mimo jiné stanovil, za jakých právních podmínek se do EU dostává a v EU zpracovává a využívá tropické dřevo a dřevo z pralesů. Komise by měla příslušnou legislativní iniciativu přezkoumat a do roku 2012 schválit evropský zákon na ochranu pralesů. EHSV by rád zdůraznil, že probíhající proces EU FLEGT může být nástrojem boje proti celosvětovému odlesnění a ničení pralesů. Právní předpisy FLEGT by měly fungovat jako systém, který zabrání, aby se nezákonně těžené dřevo nedostalo na trhy EU a do zpracovatelského průmyslu.

3.4.3 Ke klíčové akci 18: Zlepšit výměnu informací a komunikaci

3.4.3.1 Do akcí členských států se silným vlivem na veřejnost je třeba jakožto multiplikátory zapojit všechny zainteresované strany v lesním hospodářství a finančně je podpořit.

3.5 EHSV se domnívá, že pro zaručení udržitelného lesního hospodářství v EU by měly být zajištěny odborné dovednosti lesních zaměstnanců. V této souvislosti hraje rozhodující úlohu i posílení a zachování venkovských oblastí. EHSV proto vyzývá Komisi, aby zvážila následující nový cíl: **Propagace lesa jako pracoviště**.

3.5.1 Výbor zdůrazňuje, že veškeré funkce a službu pro společnost mohou lesy plnit jen tehdy, když pro účely jejich obhospodařování a péče o ně bude zaměstnáno dostatečné množství pracovníků (lesnických pracovníků, pracovníků obsluhujících stroje, administrativních a řídících pracovníků). Tito zaměstnanci by měli mít základní odbornou kvalifikaci a měli by být neustále vzděláváni. To platí samozřejmě také pro vlastníky lesů, jež pracují se svými zaměstnanci. Kvalifikaci je třeba přizpůsobovat ekonomickým, ekologickým a sociálním profesním požadavkům. To je nezbytné především k zajištění ochrany přírody v lesích.

3.5.2 Pro dosažení tohoto cíle EHSV navrhuje následující klíčové akce:

— Klíčová akce 19: Podpora vzdělání a odborné přípravy

— Klíčová akce 20: Přezkoumání vztahu mezi udržitelným lesním hospodářstvím a odbornou přípravou/kvalifikací v odvětví lesnictví

— Klíčová akce 21: Venkovské oblasti

3.5.3 Ke klíčové akci 19: Podpora vzdělání a odborné přípravy

3.5.3.1 Komise a členské státy by měly více podporovat vzdělání/odbornou přípravu, výzkum, vývoj a přenos technologií v oblasti lesnictví, dřeva a ochrany přírody.

3.5.3.2 Výbor zastává názor, že Komise musí podpořit uznávané systémy certifikace v oblasti lesnictví, které k zajištění a rozvoji zaměstnanosti využívají ukazatele udržitelného personálního řízení a personálního rozvoje lesních závodů.

3.5.4 Ke klíčové akci 20: Přezkoumání vztahu mezi udržitelným lesním hospodářstvím a odbornou přípravou/kvalifikací v odvětví lesnictví

3.5.4.1 Komise by měla podporovat vědecké průzkumy prováděné za účelem určení vztahu mezi udržitelným lesním hospodářstvím a odbornou přípravou/kvalifikací vlastníků lesů a zaměstnanců v lesním hospodářství (objasnění potřeby).

3.5.4.2 EHSV doporučuje Komisi vypracovat studii o tom, které specifické profesní profily jsou nezbytné k zajištění dlouhodobé konkurenceschopnosti odvětví lesnictví.

3.5.5 Ke klíčové akci 21: Venkovské oblasti

3.5.5.1 V převážné většině případů se lesy členských států nacházejí ve strukturálně slabých venkovských oblastech. Odvětví lesnictví v těchto oblastech zajišťuje zachování infrastruktury, zaměstnanosti a příjmů vlastníků lesů a venkovského obyvatelstva. Bez ekonomicky nedotčeného lesního hospodářství by tyto také ekologicky a turisticky cenné oblasti byly vyloučeny z celkového rozvoje země. Pravděpodobnými dopady by byl například odliv obyvatelstva/útěk z venkova, stárnutí, neobhospodařované lesní plochy či ztráta infrastruktury. Zničení venkovských struktur nutně vede k potížím při využívání dřeva jako suroviny při rostoucí globální poptávce.

3.5.5.2 Komise by měla propagovat a podporovat průzkumy a výzkum v oblasti významu lesního hospodářství pro venkovské oblasti.

3.5.5.3 EHSV se domnívá, že členské státy by měly být vyzvány, aby zajistily a zlepšily situaci na trhu práce ve venkovských oblastech. Je třeba zabraňovat sociálním problémům vznikajícím v důsledku nepřetržitých strukturálních změn. V případě potřeby se tomuto vývoji musí čelit formou koordinovaných programů. Je nutné zvýšit přitažlivost venkovských oblastí pro obyvatelstvo, zejména pro mladé lidi.

3.5.5.4 Výbor vyzývá Komisi, aby podpořila rozvoj venkovských oblastí prostřednictvím EZFRV. Finanční podpora by měla být na základě žádosti poskytována přímo vlastníkům lesů/lesním závodům, popř. sdružením lesních závodů.

4. **Hodnocení**

4.1 Komise by měla zajistit, aby v poradní skupině pro lesnictví a korek byly zastoupeny veškeré zainteresované strany evropského lesního hospodářství.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se opravuje směrnice 2002/2/ES, kterou se mění směrnice Rady 79/373/EHS o uvádění krmných směsí na trh

KOM(2006) 340 v konečném znění – 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Dne 10. července 2006 se Rada, v souladu s článkem 152 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. září 2006. Zpravodajem byl pan NIELSEN.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo, že se k tomuto stanovisku vyjádří na říjnovém plenárním zasedání, a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo pana Nielsena hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 85 hlasy pro a 1 člen se zdržel hlasování.

1. **Obecné souvislosti**

1.1 Předpisy pro výrobu a uvádění krmných směsí pro hospodářská zvířata na trh, pocházející z roku 1979, byly několikrát změněny, mj. s ohledem na označování a informace o složení ([1]). Poměr mezi zohledněním důvěrnosti informací podporovaným odvětvím krmiv a poskytnutím veškerých informací o obsahu a složení, za něž se přimlouvá zemědělství, byl rovněž několikrát upraven.

1.2 V roce 1990 byla harmonizována ustanovení o označování, která stanovila uvádění krmných surovin v sestupném pořadí podle jejich hmotnostního podílu (bez povinnosti uvádění přesného množství). V důsledku krize BSE (bovinní spongiformní encefalopatie) a dioxinové krize bylo v roce 2002 rozhodnuto o zavedení „otevřeného prohlášení“, jež zahrnuje informace o jakosti i množství obsahu. Součástí byl údaj o krmných surovinách v sestupném pořadí podle jejich hmotnostního podílu s odchylkou +/– 15 % uváděné hodnoty. Dále bylo stanoveno, že by na žádost zákazníka měly být poskytnuty informace o přesných hmotnostních procentech krmných surovin obsažených v krmných směsích ([2]).

1.3 Kvůli této povinnosti byl Evropský soudní dvůr požádán o předběžné rozhodnutí v souvislosti s přezkoumáním žádostí zástupců odvětví krmiv o zrušení nebo pozastavení platnosti vnitrostátních právních předpisů. V rozsudku přijatém dne 6. prosince 2005 ([3]) dal Soudní dvůr institucím EU víceméně za pravdu, mj. také s ohledem na platnost směrnice. Soudní dvůr byl však toho názoru, že povinnost informovat zákazníky na jejich žádost o přesném kvantitativním složení krmných směsí je při zohlednění zásady proporcionality neplatná. Evropský soudní dvůr mimo jiné vyjádřil názor, že tato povinnost nemůže být odůvodňována ochranou veřejného zdraví a že překračuje rámec potřebný k dosažení tohoto cíle.

1.4 V této souvislosti Komise navrhuje „opravné rozhodnutí“, přičemž se zohledňuje zásada, že samotné pozměňující akty by neměly být pozměňovány, avšak mohou být opravovány. Podle Komise toto rozhodnutí zaručí „transparentnost a jasnost práva Společenství a zároveň členským státům neuloží přímou povinnost změnit jejich vnitrostátní právní předpisy, vzhledem k tomu, že členské státy jsou v každém případě povinny přijmout veškerá vhodná opatření v rámci svých vnitrostátních právních systémů k zajištění vykonání rozsudku Soudního dvora“.

2. **Poznámky Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV)**

2.1 Odvětví krmiv v EU rozsudek Evropského soudního dvora zná a Komise svým výše uvedeným výrokem připouští, že oprava nemá praktický význam. EHSV se domnívá, že předpisy by měly odrážet aktuální právní stav, podporuje tedy návrh Komise na opravu.

2.2 EHSV jinak s ohledem na ustanovení o spotřebitelích a na hospodářskou soutěž v této oblasti souhlasí se zásadou „otevřeného prohlášení“. Pro zemědělské výrobce jsou co nejpřesnější informace o obsahu krmných směsí důležité nejen s ohledem na složení krmiva, ale i na možnost srovnání cen a kvality. Argumenty zástupců odvětví krmiv a jejich požadavek na důvěrnost těchto informací s ohledem na hospodářskou soutěž na trhu s krmivy a na možnosti patentování se vzhledem k dosavadním zkušenostem, co se týče situace na trhu krmných směsí, jeví jako méně pádné.

([1]) Směrnice Rady 79/373/EHS o uvádění krmných směsí na trh a pozdější pozměněná znění.

([2]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/2/ES ze dne 28. ledna 2002, jež by měla být členskými státy uplatňována od listopadu 2003.

([3]) Spojené věci C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194-04.

2.3 EHSV však připouští, že v určitých případech a pro zcela určité krmné směsi, např. chov ryb, platí zvláštní podmínky ([4]). EHSV proto vyzývá Komisi, aby zvážila výjimku pro několik málo druhů speciálních směsí a osvobodila je od povinnosti uvádět množství krmných surovin ve směsi v sestupném pořadí podle jejich hmotnostního procenta, a umožnila tak s ohledem na technický rozvoj důvěrnost těchto informací. Tato možnost by nicméně měla být využita pouze v ojedinělých případech, kdy je to naprosto nevyhnutelné.

2.4 Ustanovení o uvádění hmotnostního podílu s odchylkou +/– 15 % uváděné hodnoty je z praktického hlediska v zásadě realistické. Pokud se v praxi ukáže, že není možné tak přesně kontrolovat menší množství, např. 10 %, měly by kontrolní úřady v jednotlivých státech zavést kontroly na základě podnikové dokumentace.

2.5 Příležitostně se objevují tvrzení, že prakticky není možné analyzovat obsah směsi. Tento výrok však – s výše uvedenou výjimkou – není pravdivý, jelikož ve všech členských státech byly zřízeny laboratoře, jež jsou schopny tento úkol adekvátně splnit.

2.6 V neposlední řadě EHSV s ohledem na vnitřní obchod a zachování příslušných evropských právních předpisů považuje za důležité, aby je úřady členských států kontrolovaly a zcela dodržovaly, což neexistovalo vždy. Komise by měla své závazky plnit s pomocí Potravinového a veterinárního úřadu (PVÚ) angažovaněji než dosud.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([4]) Jednotlivé druhy ryb mají v rámci chovu ryb své specifické potřeby a ve složení vedlejších produktů rybolovu a rybného průmyslu, jež se jako suroviny dostávají do směsí, existují velké rozdíly.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí o zavedení postupu pro předchozí prověření a konzultace určitých právních a správních předpisů navrhovaných členskými státy v oblasti dopravy

KOM(2006) 284 v konečném znění – 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

Dne 23. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 157 odstavec 3 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 4. července 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, aby připravila podklady na toto téma.

Vzhledem k neodkladné povaze prací Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana Tótha hlavním zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006 a přijal následující stanovisko 110 hlasy pro, 5 členů se zdrželo hlasování.

1. **Úvod**

1.1 Cílem navrhovaného rozhodnutí ([1]) je zrušit rozhodnutí Rady ze dne 21. března 1962 ([2]) o zavedení postupu pro předchozí prověření a konzultace určitých právních a správních předpisů navrhovaných členskými státy v oblasti dopravy.

1.2 Účelem navrhovaného rozhodnutí je kodifikace rozhodnutí Rady ze dne 21. března 1962, a tak zcela zachovává obsah kodifikovaných aktů a omezuje se pouze na jejich spojení a zapracování pouze takových formálních změn, které vyžaduje samotná kodifikace.

1.3 Stávající návrh kodifikace vychází z rozhodnutí Komise ze dne 1. dubna 1987 ([3]), ve kterém ukládá svým útvarům, aby provedly kodifikaci jakéhokoli právního aktu nejpozději po jeho desáté změně, aby se tak zajistila srozumitelnost a přehlednost předpisů Společenství.

2. **Obecné připomínky**

2.1 Výbor je zvláště znepokojen nedávným vývojem, který evropské občany odcizuje evropské myšlence a, což je důležitější, evropskému zákonodárnému a rozhodovacímu procesu. Posláním Výboru je pomoci překlenout rozšiřující se propast mezi Evropou a organizovanou občanskou společností, tedy jejími občany.

2.2 Je zjevné, že dokud budou jednotlivá ustanovení, která byla několikrát změněna, rozdělena, takže je nutné je vyhledat jak v původním předpisu, tak v pozdějších novelách, značné úsilí při vyhledávání znemožní, aby řadoví občané a četné organizace občanské společnosti snadno nalezly právní informace, které potřebují.

2.3 Výbor proto plně podporuje stávající návrh a zejména doufá, že pomůže všem občanům a zájmovým skupinám občanské společnosti, aby získaly lepší a přesnější informace týkající se daného evropského právního nástroje.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([1]) KOM(2006) 284 v konečném znění.
([2]) Úř. věst. 23, 3.4.1962, s. 720-721.
([3]) KOM(87) 868 PV.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady kterým se mění stanovy společného podniku Galileo uvedené v příloze nařízení Rady (ES) č. 876/2002

KOM(2006) 351 v konečném znění – 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Dne 19. července 2006 se Rada, v souladu s článkem 171 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 4. července 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost přípravou podkladů Výboru na tomto tématu.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana PEZZINIHO hlavním zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, a přijal následující stanovisko 116 hlasy pro, 2 členové se zdrželi hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor opět zdůrazňuje zásadní význam, který přikládá úspěchu programu družicové radionavigace Galileo. EHSV měl ve svých četných stanoviscích k tomuto tématu ([1]) příležitost vyzdvihnout, že Galileo je vědecký a technický projekt, který má pro Evropskou unii symbolickou hodnotu, zejména kvůli strategické výzvě, kterou evropský systém družicové navigace s civilním řízením představuje nejen pro globální družicové navigační a polohové systémy, nýbrž i pro služby poskytované podniku, pro občany, pro společnost a pro konkurenceschopnější evropský průmysl v celosvětovém měřítku.

1.2 Podle Výboru je nanejvýš důležité, aby byla všeobecně uznána strategická hodnota programu Galileo, neboť představuje dosud největší uskutečněný projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru v evropském měřítku a také první veřejnou infrastrukturu vybavenou soustavou třiceti družic umístěných na třech různých oběžných drahách a patřící evropským institucím, která je schopná nabídnout světu novou veřejnou službu s prudce rostoucím trhem ([2]) a s určením prostorové a časové polohy na celé planetě.

1.3 Výbor nemůže skrývat své obavy ze zpoždění dokončení fáze vývoje družic a pozemní infrastruktury systému a jejich ověřování na oběžné dráze, které mělo skončit během roku 2006 a spadalo do odpovědnosti společného podniku Galileo a které bude naopak trvat až do začátku roku 2009. Následující fáze vypuštění soustavy družic a úplné vytvoření pozemní infrastruktury a provozní funkčnosti, zejména po obchodní stránce, tedy nebudou moci být dokončeny dříve než koncem roku 2010.

1.4 Výbor plně souhlasí s nezbytností vyloučit plýtvání zdrojů a pravomocí, které by vyplynulo z prodlužování činností společného podniku Galileo, jehož úkolem bylo pokrýt celou fázi vývoje a ověřování na oběžné dráze po zřízení Evropského úřadu pro dohled nad GNSS nařízením Rady ze dne 12. července 2004 ([3]), který zahájil svoji činnost již v polovině roku 2006.

1.5 Výbor ve svém nedávném stanovisku zdůraznil, že se však domnívá, že „je nezbytné, aby hladce proběhlo přechodné období mezi společným podnikem GALILEO (GJU) a Úřadem pro dohled GALILEO (GSA)“ a zaručilo:

— právní jistotu při převádění činnosti z GJU na GSA;

— pravomoc GSA zasáhnout do fáze vývoje;

([1]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k evropskému programu pro satelitní navigaci (GALILEO), Úř. věst. C 311, 7.11.2001, s. 19.
Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady o vytvoření společného podniku GALILEO, Úř. věst. C 48, 21.2.2002, s. 42.
Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Průběžná zpráva o výzkumném programu GALILEO vydaná k počátku roku 2004, Úř. věst. C 302, 7.12.2004, s. 35.
Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o provádění fáze zavádění a provozování evropského programu družicové navigace z roku 2004, Úř. věst. C 221, 8.9.2005, s. 28.
Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Program GALILEO – úspěšně realizovat Evropský úřad pro dohled.

([2]) Objem světového ročního obratu uvedených trhů obsluhovaných Galileem se do roku 2020 odhaduje na 300 mld eur, v provozu budou přibližně 3 miliardy přijímačů. Jen v EU se předpokládá vytvoření 150 000 pracovních míst. Viz KOM(2006) 272 v konečném znění, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Situace programu GALILEO.

([3]) Úř. věst. L 246, 20.7.2004, Úřad pro dohled má zajistit správu veřejných zájmů týkajících se evropských programů GNSS a být jejich regulačním orgánem. Orgány Úřadu pro dohled jsou správní rada a výkonný ředitel. Správní rada se skládá z jednoho zástupce jmenovaného každým členským státem a z jednoho zástupce jmenovaného Komisí.

— dohodnutá řešení problémů plynoucích z dohody uzavřené mezi Evropskou kosmickou agenturou a GJU a problémů plynoucích z převedení činnosti třetích zemí ([4]) z GJU na GSA;

— adekvátní a zkušené lidské zdroje;

— jasnost ohledně mezinárodní odpovědnosti států, ve kterých budou družice vypuštěny.

1.6 Výbor souhlasí se zásadami, kterými se řídí návrh na změnu stanov GJU ([5]), ohledně něhož byl povinně konzultován ve smyslu článku 171 Smlouvy, a předkládá následující připomínky a formuluje níže vyložená doporučení.

1.6.1 Pokud jde o změny výše zmíněného nařízení, EHSV považuje za nedostačující navrhnout změny (které nicméně podporuje) pouze ke stanovám, jenž tvoří přílohu k nařízení, nýbrž by podle jeho názoru mělo být stanoveno následující:

— změnit článek 1 nařízení v tom smyslu, že „Pro účely provádění *činností spojených s* vývojem programu Galileo a *jejich převedení na GSA* se *do 31. prosince 2006* zřídí společný podnik ve smyslu článku 171 Smlouvy“;

— do citovaného článku 1 nařízení vložit další větu „*Od 1. ledna 2007 přejdou na GSA veškerá práva a povinnosti zaniklého společného podniku včetně práv a povinností vyplývajících z dohody uzavřené s Evropskou kosmickou agenturou*“;

— do článku 21 přílohy o stanovách společného podniku vložit následující nové ustanovení: „*Před zahájením likvidace dojde k uzavření dohod mezi Společenstvím třetími zeměmi, které jsou členy správní rady společného podniku, a těmi, které jsou členy ASE (Association of Space Explorers/Evropská kosmická agentura) a nejsou členy EU, týkajících se zapojení těchto zemí do činností GSA*“.

1.6.2 Pokud jde o Úřad pro dohled GALILEO (GSA), zdá se podle názoru EHSV nezbytné změnit „nařízení o GSA, aby bylo možné provádět úkoly převedené z GJU na GSA, jako je řízení vývojové fáze a fáze ověřování za letu, řízení činnosti plynoucí z evropských rámcových programů pro výzkum a vývoj či též monitorování a řízení technického vývoje operačního systému“.

1.6.2.1 GSA byl zřízen nařízením Rady č. 1321/2004/ES ze dne 12. července 2004 a svoji činnost zahájil v polovině roku 2006, aby zajistil správu veřejných zájmů týkajících se evropských družicových radionavigačním programů EGNOS a GALILEO a hrál roli schvalujícího úřadu ve vztahu k budoucímu držiteli koncese pro služby družicové radionavigace. Není však odpovědný ani za řízení fáze vývoje ani za výzkumnou činnost či výzkumné práce, které se k této fázi či k následujícím fázím vztahují, a ani mu nebyly přiděleny žádné finanční a lidské zdroje nezbytné k plnění takových úkolů.

1.6.2.2 Výbor nebyl požádán o vypracování stanoviska k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1321/2004 o zřízení řídících struktur pro evropské družicové navigační programy, KOM(2006) 261 v konečném znění ze dne 2. června 2006. Z tohoto důvodu o něm toto stanovisko oficiálně nepojednává.

1.7 Výbor však přesto považuje na nezbytné změnit nařízení (ES) č. 1321/2004, aby byla zajištěna kontinuita programu Galileo a náležitý převod činností společného podniku Galileo na Úřad pro dohled a aby bylo co nejlépe zaručeno dokončení fáze vývoje programu po uzavření společného podniku. Stejným způsobem musí být jasně stanoveny právní, technické a finanční otázky a postupy po 31. prosinci 2006, aby se usnadnilo ukončení různých fází a byla zajištěna maximální provozuschopnost systému.

1.8 Výbor zdůrazňuje důležitost, aby Komise, Společný podnik Galileo, Evropský úřad pro dohled nad GNSS a Evropská kosmická agentura vyvinuly veškeré možné úsilí, aby byl systém Galileo na konci roku 2010 plně funkční, jak stanovují závěry Rady ve složení pro dopravu, telekomunikace a energii. Rada rovněž přijala legislativní návrhy Komise zamýšlející převést během roku 2006 zbývající činnosti Společného podniku Galileo na Úřad pro dohled.

1.9 Výbor požaduje, aby byl průběžně informován o vývoji programu Galileo a o rozhodující roli, kterou hraje Evropská kosmická agentura při koncipování a vývoji evropských programů GNSS. Výbor by mimoto uvítal, kdyby ho Komise požádala o vypracování stanoviska k zelené knize o aplikacích programu Galileo, kterou Komise hodlá předložit před koncem roku 2006 ([6]).

2. **Odůvodnění**

2.1 EHSV sleduje zrod a vývoj evropského programu družicové navigace a určování polohy Galileo od samého začátku a je si vědom jeho strategické úlohy, která je mimořádně důležitá pro konkurenceschopnost evropského systému jak z důvodu jeho inovačního vlivu, dopadů na zaměstnanost a sociálních dopadů, tak i z důvodu zlepšení kvality života občanů.

([4]) Čínská organizace National Remote Sensing Center of China (NRSCC) a izraelská obchodní společnost (MATIMOP) jsou členy GJU, zasedají ve správní radě a mají hlasovací právo v poměru k vloženému kapitálu. Každá z nich vložila počáteční kapitál ve výši 5 mil. eur.

([5]) Příloha k nařízení č. 876/2002.

([6]) Viz závěry Rady k pokroku programu Galileo, Lucemburk, 12. října 2006

2.2 Program Galileo zahrnuje čtyři navazující fáze.

— definiční fáze, která proběhla v letech 1999 až 2001 a v jejímž průběhu byla navržena architektura celého systému a bylo určeno pět druhů níže vyjmenovaných nabízených služeb; tato fáze byla financována především z 5. rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a inovace pro období let 1998-2002;

— fáze vývoje a ověřování, která původně měla probíhat v letech 2002 až 2005 a která zahrnuje vývoj družic a pozemních komponentů systému i jeho ověřování na oběžné dráze. Vzhledem ke zpoždění bude pokračovat až do začátku roku 2009. Veřejné financování z EU/ASE (které bylo na počátku stanoveno na 1,2 mld. eur, kromě 100 milionů eur z 6. rámcového programu pro výzkum, technologický rozvoj a inovace pro období 2002-2006) bude činit 1,5 mld. eur a až do 31. prosince 2006 je bude spravovat společný podnik Galileo, od 1. ledna 2007 pak Úřad pro dohled. První experimentální družice, GIOVE A, již splnila svou hlavní misi a nyní je třeba dokončit některé technické aspekty, které jsou nezbytné pro další pokračování projektu;

— zaváděcí fáze, která zahrnuje konstrukci a vypuštění družic, ze kterých je soustava složena, a úplné zavedení pozemních komponentů systému. Tato fáze se měla uskutečnit v letech 2006 až 2007, bude však probíhat v letech 2009 a 2010. Celkový objem financování měl původně činit 2,1 mld. eur, z nichž jedna třetina (tj. 700 mil. eur) bude poskytnuta z rozpočtu Společenství a dvě třetiny (tj. zhruba 1,4 mld. eur) poskytnou soukromá konsorcia. Zaváděcí fáze a následná fáze komerčního využití budou předmětem koncese na dobu přibližně dvaceti let. Úřad pro dohled bude schvalujícím úřadem.

— fázi komerčního využití nebude možné zahájit pře koncem roku 2010. Roční náklady na provoz a údržbu pro tuto fázi jsou odhadnuty na cca 220 mil. eur, které plně ponese soukromý sektor, s výjimkou mimořádného veřejného příspěvku Společenství v prvních letech této fáze, v souladu s rozhodnutími přijatými ohledně finančního výhledu rozpočtu Společenství na období 2007-2013.

2.3 Výbor je vysoce znepokojen zpožděními ve fázi vývoje a ověřování na oběžné dráze, a tím i v následujících fázích komerčního využití. Tato situace má za následek skluz, který negativně ovlivní celkový harmonogram projektu a odloží uskutečnění výjimečného nástroje, jenž shrnuje schopnosti a výsledek evropského výzkumu a zajistí vítěznou účast výrobků a služeb spojených s družicovou navigací na světovém trhu. Tento trh dosáhl v roce 2005 objemu 60 mld. eur, což představovalo roční nárůst o 25 %, a vytvořil jen na území EU 150 000 pracovních míst převážně v odvětvích špičkové technologie, výzkumu a služeb.

2.4 EHSV je ještě více znepokojen současnou nejistou situací ohledně právních, technických a finančních otázek a postupů a ve svém nedávném stanovisku ([7]) zdůraznil, že pokud tyto nejistoty, které se týkají nejen společného podniku Galileo/GJU, nýbrž i Úřadu pro dohled/GSA, nebudou do roku 2006 odstraněny, hrozí, že naruší ukončení různých fází určených k zajištění maximální globální provozuschopnosti systému, který by mohl hrát mimořádně důležitou úlohu při uskutečňování evropského hospodářství založeného na konkurenceschopnějších znalostech.

2.5 EHSV již vyzdvihl, že je výhodné zapojit soukromý sektoru do vývoje a využití tohoto systému od samého počátku fungování společného podniku Galileo, a tím zajistit trvalou podporu během fází zavádění, neboť Galileo představuje největší evropský projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru.

2.6 Po definiční fázi byl v květnu 2002 ve smyslu článku 171 Smlouvy o EU nařízením Rady (ES) č. 876/2002 zřízen společný podnik Galileo a za zakládající společníky byly určeny EU a ASE ([8]), a to na dobu čtyř let a s úkolem „zajišťovat jednotnou správu a finanční kontrolu projektu pro fázi výzkumu, vývoje a demonstrace programu Galileo, a k tomuto účelu mobilizovat finanční prostředky vyčleněné na tento program“.

2.7 Společný podnik Galileo byl zřízen, aby úspěšně dokončil fázi vývoje a připravil následující fáze programu GALILEO. Má dva základní úkoly:

— řídit a koordinovat nezbytnou výzkumnou a vývojovou činnost prostřednictvím dohody s Evropskou kosmickou agenturou, jíž je svěřeno provádění těchto činností;

— řídit proces výběru budoucího držitele koncese systému.

2.8 V usnesení o akčním plánu pro provádění evropské vesmírné politiky ze dne 29. ledna 2004 ([9]) Evropský parlament taktéž zmínil nesmírný význam, který má program Galileo pro rozvoj průmyslu, dopravy, ochranu životního prostředí a pro uskutečnění cílů stanovených v Lisabonské strategii, a vyzval Komisi a Radu, aby kromě zřízení Úřadu pro dohled zajišťujícího transparentnost činností byly pro program Galileo vytvořeny účinné struktury, které by zajistily bezpečnost systému ([10]).

([7]) Stanovisko EHSV k tématu Program GALILEO – úspěšně realizovat Evropský úřad pro dohled, CESE 1179/2006 ze dne 13.9.2006.
([8]) Association of Space Explorers/Evropská kosmická agentura.
([9]) Zpráva Evropského parlamentu T5-0054/2004 ze dne 29. ledna 2004.
([10]) Úřad pro dohled a bezpečnostní pokyn, který je předmětem rozhodnutí Rady ze dne 12. července 2004.

2.9 Úřad pro dohled (GSA) byl zřízen nařízením Rady (ES) č. 1321/2004 ze dne 12. července 2004 a svoji činnost zahájil v polovině roku 2006, aby zajistil správu veřejných zájmů týkajících se evropských družicových radionavigačních programů EGNOS a GALILEO a hrál roli schvalujícího úřadu ve vztahu k budoucímu držiteli koncese pro služby družicové radionavigace.

2.10 Stávající nařízení o GSA by tedy neumožňovalo zasáhnout ani do řízení fáze vývoje ani do výzkumné činnosti či výzkumných prací, které se k této fázi či k následujícím fázím vztahují, a ani nebyly přiděleny žádné finanční a lidské zdroje nezbytné k plnění takových úkolů.

2.11 Nařízení o GJU ([11]) na druhé straně stanoví dobu čtyř let, která uplynula v polovině roku 2006, a toto nařízení by tedy mělo být prodlouženo, aby kromě jednání o výběru budoucího držitele koncese systému bylo možné ukončit celou fázi vývoje družic a pozemních komponentů systému i jeho ověřování na oběžné dráze.

2.12 V zájmu zamezení dalších zpoždění ukončení projektu a nevyvolání nejistot ohledně vztahů mezi různými součástmi je podle Výboru třeba rychle a transparentně zahájit revizi nařízení o GJU i nařízení o GSA, aby byla zajištěna jasnost ohledně přenosu pravomocí a vztahů mezi oběma subjekty.

2.13 Výbor souhlasí s cíli zvažovaného návrhu, jenž má vyloučit plýtvání zdrojů a pravomocí, ke kterému by došlo, kdyby byla prodloužena činnost společného podniku Galileo i na dobu po zřízení Evropského úřadu pro dohled nad GNSS, jehož činnost byla zahájena již v polovině roku 2006.

2.14 EHSV však obsah návrhu považuje za nedostačující, jednak protože je omezen na stanovy GJU, které tvoří přílohu nařízení Rady (ES) č. 876/2002, a jednak protože by tento návrh měl být spojen s revizí nařízení o GSA, a o vypracování stanoviska k tomuto návrhu revize nebyl Výbor zatím požádán.

2.15 Při současném stavu programu Galileo nebude fáze vývoje ukončena dříve než koncem roku 2008. Teprve k tomuto datu budou provozuschopné čtyři družice, které sestrojí a vypustí Evropská kosmická agentura v rámci fáze ověřování na oběžné dráze. Z toho vyplývá, že podle stávajícího znění stanov by společný podnik GALILEO neměl své činnosti ukončit dříve než koncem roku 2008, což představuje prodloužení jeho trvání o tři roky oproti původnímu předpokladu.

2.16 GSA byl na druhé straně zřízen za účelem zajištění správy veřejných zájmů týkajících se evropských družicových radionavigačních programů EGNOS a GALILEO a plnění role schvalujícího úřadu ve vztahu k budoucímu držiteli koncese pro služby družicové radionavigace. GSA však není odpovědný ani za řízení fáze vývoje ani za výzkumnou činnost či výzkumné práce, které se k této fázi vztahují, a ani mu nebyly přiděleny žádné finanční a lidské zdroje nezbytné k plnění takových úkolů.

2.17 Výbor souhlasí s výroky Rady, že v zájmu komerčního úspěchu družicového radionavigačního systému je nezbytná jeho podpora, zejména prostřednictvím výzkumné činnosti. Většina ekonomických výhod Galilea plyne dle názoru Rady z jeho následného uplatňování ([12]).

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

([11]) Galileo Joint Undertaking/společný podnik Galileo.

([12]) viz závěry Rady k pokroku programu Galileo, Lucemburk, 12. října 2006.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady (ES) č. 1321-/2004 o zřízení řídících struktur pro evropské družicové navigační programy

KOM(2006) 261 v konečném znění – 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

Dne 29. září 2006 se Rada, v souladu s článkem 171 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 25. října 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost přípravou práce Výboru na tomto tématu.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana BUFFETAUTA hlavním zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. října 2006 (jednání ze dne 26. října), a přijal následující stanovisko 111 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor se již mnohokrát vyjádřil, že přikládá úspěchu programu Galileo zásadní důležitost.

1.2 Jak to již rovněž zdůraznil ve svém stanovisku z vlastní iniciativy „Program GALILEO: úspěšně realizovat Evropský úřad pro dohled“, v přechodném období mezi společným podnikem GALILEO a Úřadem pro dohled GALILEO je nezbytné postupovat bezkonfliktně a v rámci právní jistoty.

1.3 Schvaluje tedy právní přístup Rady mající za cíl změnu nařízení (ES) č. 1321/2004 o řídících strukturách pro evropské družicové navigační programy za účelem zajištění kontinuity programu GALILEO a odpovídajícího převedení činnosti společného podniku GALILEO na Úřad pro dohled.

1.4 Soudí, že navržená změna prvního odstavce článku 2 nařízení (ES) č.1321/2004, který definuje úkoly Úřadu pro dohled, přesně odpovídá nutnosti, aby bylo Úřadu pro dohled umožněno zakončit vývojovou fázi a zahájit výzkumnou činnost, která je užitečná a důležitá pro evropské programy GNSS.

1.5 Stejně tak Výbor soudí, že nové navržené znění prvního odstavce článku 3 nařízení Rady (ES) č. 1321/2004 odpovídajícím způsobem reaguje na nezbytnost zajistit nutnou právní jistotu vlastnictví systému – před dokončením vývojové fáze – i hmotného a nehmotného majetku vytvořeného či vyvinutého před zánikem společného podniku, a rovněž během vývojové fáze, jež bude pokračovat i po tomto zániku.

1.6 Trvá na skutečnosti, což zdůrazňuje i Rada, že je nutno se maximálně vyhnout zdvojení struktur, které je zbytečné a nákladné, a že je rovněž nutno zajistit harmonickou spolupráci mezi strukturami během přechodného období.

1.7 EHSV je potěšen, že navržený text respektuje doporučení, která formuloval ve stanovisku z vlastní iniciativy TEN 246.

2. **Návrh Rady**

2.1 Cílem návrhu nařízení Rady je vyřešit právní problémy a problémy spojené s vlastnictvím, které by mohly vyplynout na základě existujících textů ze zániku společného podniku před koncem vývojové fáze a převzetí jeho činnosti Evropským úřadem pro dohled.

2.2 Aby se předešlo takovým problémům, návrh nařízení předkládá dodatek k současnému znění prvního odstavce článku 2 nařízení (ES) č. 1321/2004 a navrhuje, aby byl první odstavec článku 3 tohoto nařízení nahrazen novým textem.

3. **Obecné poznámky**

3.1 Při zahájení programu GALILEO byly úkoly přidělené společnému podniku a Evropskému úřadu pro dohled odlišné a byl pro ně stanoven jiný časový harmonogram provádění. Dnes, z důvodu zpoždění vývojové fáze přibližně o dva roky a vzhledem ke skutečnému zřízení Evropského úřadu pro dohled, je z ekonomických, právních a technických důvodů nezbytné povolit Evropskému úřadu pro dohled, aby se zapojil do vývojové fáze a zrušil společný podnik. K tomu bylo samozřejmě zapotřebí upravit existující zákon a konkrétně nařízení (ES) č. 1321/2004.

3.2 Je nezbytné, aby během nevyhnutelného přechodného období oba orgány úzce spolupracovaly a aby převedení činností proběhlo harmonicky.

3.3 Převod činnosti a know-how může proběhnout správně pouze za předpokladu, že bude jasně stanoven právní rámec a zajištěna právní jistota.

3.4 Předmětem návrhu nařízení je především vybudování tohoto právního rámce a zajištění právní jistoty pro významné otázky, jako:

— převzetí činnosti společného podniku týkající se vývojové fáze, pro něž nemá v této chvíli Evropský úřad pro dohled pravomoc;

— umožnit Evropskému úřadu pro dohled, aby vyvíjel výzkumnou činnost;

— po právní stránce vyřešit otázku vlastnictví systému a rovněž hmotného i nehmotného majetku, které musí být převedeno na Evropský úřad pro dohled.

3.5 Návrh nařízení těmto cílům odpovídá, a je nutno vyjádřit potěšení nad tím, že Rada jasně projevila vůli vyhnout se dvojí struktuře, která by byla zbytečná a nákladná.

3.6 Z širšího právního pohledu, který se neváže přímo na dotyčné nařízení, by bylo vhodné, aby se Rada zabývala otázkou mezinárodní zodpovědnosti států vypouštějících satelity konstelace GALILEO.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o roamingu ve veřejných mobilních sítích ve Společenství a o změně směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací

KOM(2006) 382 v konečném znění – 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

Dne 4. září 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 12. září 2006 předsednictvo pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura, informační společnost přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval pana HERNÁNDEZE BATALLERA hlavím zpravodajem na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, a přijal následující stanovisko 131 hlasy pro, 7 hlasy proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. **Závěry a doporučení**

1.1 Z důvodu vysokých cen, které musí spotřebitelé platit za „mezinárodní roaming“ při hovorech z mobilních telefonů, předložila Komise návrh nařízení a v něm stanovila řadu kriterií, s kterými Výbor souhlasí. Návrh Komise slouží k vytvoření jednotného právního základu pro takové harmonizované opatření, které by usnadnilo dotvoření vnitřního trhu pro elektronické komunikace a postavilo občana do středu politiky Společenství.

1.2 Návrh je nezbytný a přiměřený a zajišťuje vysokou ochranu spotřebitele, přičemž zlepšuje především právo spotřebitelů na informace díky opatřením pro větší transparentnost a ochranu hospodářských zájmů tím, že budou předepsány cenové limity pro poskytování roamingových služeb pro hovory mezi členskými státy na maloobchodní a velkoobchodní úrovni.

1.3 Komise by měla podle názoru Výboru při přezkoumání fungování nařízení ve svých návrzích dávat přednost principu „Calling-Party-Pays“ (hovor platí volající stana) a postarat se o to, aby ceny, které zákazníci platí za mezinárodní roaming, více méně odpovídaly cenám za domácí hovory (zásada domácích cen).

2. **Úvod**

2.1 S přibývající mobilitou občanů Unie přes hranice svých zemí a především uvnitř EU roste zároveň nutnost umožnit telefonní hovory ze stále více rozšířených mobilních telefonů. Možnost, že uživatelé mobilních telefonů mohou na základě dohod mezi provozovateli sítí v jednotlivých zemích telefonovat i při svých cestách do zahraničí, se v této souvislosti označuje jako „roaming".

2.1.1 Jedná se o služby, které provozovatel mobilní sítě v jednom členském státě (navštívená síť) poskytuje provozovateli mobilní sítě v jiném členském státě (domovská síť). Tento trh zahrnuje hlavně tyto služby:

— služby pro provozovatele mobilních sítí jiného členského státu nebo třetí země, do jehož sítě je voláno z mobilní stanice;

— služby pro provozovatele mobilních sítí jiného členského státu nebo třetí země, z jehož mobilní sítě je voláno;

— služby pro provozovatele mobilních sítí v rámci téhož členského státu nebo třetí země, z jehož mobilní sítě jsou přenášena data;

— služby pro provozovatele mobilních sítí v rámci téhož členského státu nebo třetí země jako tranzitní země, přes jejíž síť jsou přenášeny jak telefonní hovory, tak data do mobilních nebo pevných sítí domácích nebo zahraničních.

2.1.2 Odhaduje se, že téměř 150 mil. evropských občanů již tyto služby využívá na cestách o dovolené a především pro služební účely (tři čtvrtiny celkového objemu).

2.2 Roaming přináší občanům bezpochyby sociální a hospodářské výhody, vyvolává ale z důvodu cen, které vysoko překračují poplatky za domácí hovory, kritiku uživatelů, spotřebitelských organizací, regulačních orgánů a zodpovědných politiků. Kritika je orientována na to, že u roamingu neexistuje téměř žádná transparentnost cen pro konečného spotřebitele, cena není oprávněná z hlediska skutečných nákladů na její poskytnutí a navíc existují velké cenové rozdíly mezi jednotlivými zeměmi a provozovateli sítí. V celku se cena pohybuje od 0,20 EUR, které zaplatí Fin volající domů ze Švédska, do 13,05 EUR, které zaplatí Malťan při volání z Lotyšska domů. Podle odvětvových šetření v EU pro tyto služby mají telefonní společnosti ročně příjem 8,5 mld. EUR za roamingové služby v EU, což představuje tři až sedm procent jejich celkového ročního obratu, přičemž toto číslo ještě stoupá.

2.3 Od konce devadesátých let vyjadřovala Komise své obavy ohledně vysokých cen roamingu pro uživatele mobilních sítí při cestování po Evropě prostřednictvím několika iniciativ:

— V polovině roku 1999 provedla Komise odvětvové šetření vnitrostátních a mezinárodních roamingových služeb a zahájila nato řízení proti některým provozovatelům mobilních sítí ve Spojeném království a Německu z důvodu porušení platných předpisů.

— Poté, co byl v roce 2002 schválen evropský předpisový rámec pro elektronické komunikace ([1]), uvedla Komise ve svém doporučení z 11. února 2003 ([2]) o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací jako jednu ze služeb pro regulaci ex ante velkoobchodní vnitrostátní trh pro mezinárodní roaming ve veřejných mobilních sítích.

— Skupina evropských regulačních orgánů (ERG) ([3]) v květnu 2005 konstatovala, že maloobchodní poplatky jsou bez zjevného důvodu velmi vysoké, což je patrně výsledkem jak vysokých velkoobchodních poplatků účtovaných operátorem zahraniční sítě, tak v mnoha případech vysokých maloobchodních marží účtovaných operátorem domovské sítě zákazníka, a že se snižování velkoobchodních poplatků často nepromítá do cen účtovaných maloobchodnímu zákazníkovi a že spotřebitelům často chybí jasné informace o poplatcích za roaming.

([1]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice) (Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 33). Ze stejného data jsou směrnice 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice) (Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 7), směrnice 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice) (Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 21) a směrnice 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě) (Úř. věst. L 108, 24.4.2002, s. 51). Dále je třeba jmenovat směrnici 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Úř. věst. L 201, 31.7.2002, s. 37).

([2]) Doporučení Komise ze dne 11. února 2003 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací – C(2003) 497, (Úř. věst. L 114, 8.5.2003, s. 45). V něm je uvedeno 18 trhů, které jsou považovány za trhy definované v soulladu s předpisy práva Společenství.

([3]) Viz rozhodnutí Komise 2002/627/ES ze dne 29. července 2002, kterým se zřizuje skupina evropských regulačních orgánů pro sítě a služby elektronických komunikací (Úř. věst. L 200, 30.7.2002, s. 38), ve znění rozhodnutí Komise 2004/641/ES ze dne 14. září 2004 (Úř. věst. L 293, 16.9.2004, s. 30).

— V říjnu 2005 Komise opět upozornila na problém vysokých poplatků za mezinárodní roaming a nedostatečnou průhlednost cen zveřejněním informačních webových stránek pro spotřebitele, které nejenže potvrdily skutečnost, že poplatky jsou v mnoha případech zjevně přemrštěné, ale rovněž ukázaly cenové rozdíly uvnitř Společenství, které u volání téže povahy nelze odůvodnit.

— Evropský parlament v usnesení ze dne 1. prosince 2005 o regulaci a elektronických komunikačních trzích v Evropě 2004 ([4]) uvítal iniciativu Komise týkající se průhlednosti v mezinárodním roamingu a vyzval Komisi, aby vyvinula nové iniciativy na snížení vysokých poplatků za přeshraniční provoz mobilních telefonů.

— V prosinci 2005 skupina evropských regulačních orgánů sdělila Evropské komisi své obavy, že opatření přijímaná vnitrostátními regulačními orgány nevyřeší problém vysokých cen, a podotkla, že roaming představuje výjimečný případ, kdy použití předpisového rámce preventivně neřeší zjevný problém poškozování spotřebitele.

— V březnu 2006 Evropská rada zmínila ve svých závěrech důležitost snížení poplatků za roaming pro konkurenceschopnost, a to v souvislosti s potřebou cílených, účinných a integrovaných politik v oblasti informačních a komunikačních technologií (IKT) na evropské i vnitrostátní úrovni pro dosažení cílů obnovené Lisabonské strategie ([5]), pokud jde o hospodářský růst a produktivitu.

2.4 Přes jednoznačná zjištění uvedené kritiky, přes iniciativy evropských institucí, přes opatření přijatá některými členskými státy a přes snížení poplatků provedená určitými provozovateli nemohla být dosud provedena žádná opatření k dosažení podstatného snížení poplatků za mobilní roaming ve Společenství dohodnutým způsobem.

2.5 Konečně dne 12. července 2006 po přezkoumání různých regulačních možností a jejich důsledků předložila Komise návrh nařízení o roamingu ve veřejných mobilních sítích ve Společenství, kterým je omezena jak cena, kterou mohou provozovatelé sítí vzájemně od sebe požadovat za provádění telefonních hovorů v mobilní síti, tak maloobchodní cena za odeslané i přijaté hovory v mobilní síti v zahraničí (avšak pouze uvnitř EU). Tímto nařízením má být změněna směrnice 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací.

([4]) Usnesení Evropského parlamentu 2005/2052 (INI).
([5]) Sdělení jarnímu Zasedání Evropské rady – Společně k růstu a zaměstnanosti – Nový začátek Lisabonské strategie, KOM(2005) 24, 2.2.2005 a závěry předsednictví Evropské rady ve dnech 22. a 23. března 2005.

3. **Návrh Komise**

3.1 Návrhem nařízení usiluje Komise o vytvoření jednotného, objektivního, souvislého a přiměřeného právního základu, pomocí kterého má být usnadněno dotvoření vnitřního trhu pro elektronické komunikace, které je v souladu s obnovenou Lisabonskou strategií na podporu růstu a zaměstnanosti pomocí zvyšování konkurenceschopnosti a které odpovídá iniciativě Komise i2010, která s tím souvisí.

3.2 Na tomto právním základě by mohly být provozovatelům pozemních mobilních sítí ve Společenství předepsány nejvyšší poplatky za minutu za poskytování roamingových služeb pro hlasová volání mezi členskými státy na maloobchodní i velkoobchodní úrovni. Maximální cenové limity by měly zohledňovat různé nákladové prvky související s uskutečněním mezinárodního roamingového volání (včetně režijních nákladů, signalizace, původu (originace) volání, tranzitu a ukončení (terminace) volání), jakož i rozdíly ve skutečných nákladech na poskytování těchto služeb.

3.3 Prostřednictvím „koncepce evropského domácího trhu“ má být dosaženo vysoké úrovně ochrany spotřebitele pro uživatele veřejných mobilních telefonních sítí při cestování uvnitř Společenství i účinné hospodářské soutěže mezi různými mobilními operátory, kteří své nabídky utvářejí rozdílně a mohou přizpůsobit svoji cenovou strukturu podmínkám na trhu a přáním zákazníků.

3.4 S ohledem na související poplatky jsou stanovena tato cenová omezení:

— Velkoobchodní ceny pro vnitrostátní hovory uvnitř navštívené země nesmí překročit dvojnásobek průměrné ceny dodávky operátora mobilních sítí s významnou tržní silou. Průměrná sazba za uskutečnění volání v mobilní síti je spolehlivým měřítkem pro základní součásti ceny na velkoobchodní úrovni, neboť tyto sazby za uskutečnění volání jsou již předmětem regulačního dohledu v souladu se společným předpisovým rámcem pro elektronické komunikace z roku 2002, a jsou proto stanovovány podle zásady orientace na náklady.

— Pro telefonní hovory ze zahraničí do vlasti nebo do třetí země uvnitř Společenství nesmí cena překročit trojnásobek výše uvedené průměrné ceny za uskutečnění volání.

— Na maloobchodní úrovni je cenová hranice pro tytéž kategorie roamingových volání stanovena na 130 % platného velkoobchodního limitu, přičemž v ní jsou zahrnuty veškeré fixní složky spojené se zprostředkováním regulovaných roamingových volání, jako jsou jednorázové poplatky nebo paušální poplatky za využívání služeb, ne však daň z přidané hodnoty. Cenové limity stanovené pro maloobchodní poplatky za uskutečňování regulovaných roamingových volání se stanou právně závaznými šest měsíců po vstupu navrhovaného opatření v platnost tak, aby operátoři sítí mohli provést nezbytné úpravy.

— Návrh navíc předpokládá cenové hranice ve výši 130 % výše uvedených průměrných cen za uskutečnění volání pro ty poplatky, které jsou roamingovým zákazníkům účtovány za příjem volání při roamingu v zahraničí v rámci Společenství, přičemž v ní jsou zahrnuty veškeré fixní složky spojené se zprostředkováním regulovaných roamingových volání, jako jsou jednorázové poplatky nebo paušální poplatky za využívání služeb, ne však daň z přidané hodnoty.

3.5 Předmětem návrhu je také transparentnost cen, proto mobilním poskytovatelům ukládá povinnost poskytovat svým roamingovým zákazníkům na vyžádání personalizované informace o maloobchodních poplatcích za roaming. Zákazníci si mohou vybrat, zda tyto bezplatné informace chtějí dostávat prostřednictvím SMS nebo telefonicky na svůj mobilní telefon. Kromě toho jsou mobilní poskytovatelé povinni poskytovat svým zákazníkům informace o poplatcích za roaming již při uzavírání smluv, v pravidelných intervalech a pokaždé, když se poplatky za roaming výrazně změní.

3.6 Cenové požadavky stanovené tímto nařízením by se měly použít bez ohledu na to, zda roamingový zákazník využívá předplacené nebo následně placené služby svého domovského poskytovatele, aby z tohoto ustanovení měli prospěch všichni uživatelé mobilních telefonů.

3.7 Návrh rovněž dává vnitrostátním regulačním orgánům pravomoc prosazovat dodržování těchto ustanovení v souladu s jejich stávající úlohou podle předpisového rámce Společenství pro elektronické komunikace. Jsou odpovědní nejen za zprostředkování průměrných sazeb za uskutečnění volání v mobilní síti pravidelně zveřejňovaných Komisí, ale jsou také pověřeni úkolem sledovat vývoj maloobchodních a velkoobchodních cen za poskytování služeb hlasových a datových komunikací roamingovým zákazníkům, včetně zasílání krátkých textových zpráv (SMS) a multimediálních zpráv (MMS), především i v okrajových oblastech Společenství. To slouží jak pro posouzení hospodárnosti a pokrytí nákladů pro operátory sítí, tak pro udělování sankcí při porušení tohoto nařízení.

3.8 Opatření nezbytná pro provedení tohoto nařízení by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi ([6]). Lhůta stanovená v čl. 5 odst. 6 rozhodnutí 1999/468/ES činí tři měsíce. Komisi je nápomocen Komunikační výbor zřízený článkem 22 směrnice 2002/21/ES.

3.9 Návrh stanoví přezkum nařízení po dvou letech. To znamená, že pokud se ukáže, že nařízení již z důvodu vývoje na trhu není potřebné, zváží Komise jeho zrušení v souladu se zásadami lepší tvorby právních předpisů.

([6]) Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

4. **Obecné připomínky**

4.1 Výbor vítá úsilí Komise o vytvoření právního základu pro účinná opatření, kterými by se dosáhlo snížení poplatků za mobilní roaming ve Společenství. Přitom je třeba vzít v úvahu, že Komise počítá dokonce až se 70 % snížením roamingových poplatků, což přinese spotřebitelům úspory ve výši 5 mld. EUR.

4.1.1 Výbor zastává názor, že navrhovaná opatření přispívají k vysoké ochraně spotřebitele, a sice jak z hlediska hospodářských zájmů spotřebitelů – snížení roamingových poplatků, tak z hlediska lepší transparentnosti cen – posílení práva spotřebitele na informace. Výbor tak souhlasí s důvody, které přiměly Komisi k předložení tohoto návrhu, který podporuje.

4.2 Co se týče výhrad určitých regulačních orgánů a také mobilních operátorů, je si Výbor zcela vědom toho, jak je těžké stanovit souhlasně opatření na zlevnění roamingu. V podstatě bylo zúčastněnými vytýkáno, že iniciativa Komise zachází v předpisové části příliš daleko; že zúčastněné subjekty nebyly dostatečně konzultovány; že předpisy mají vstoupit v platnost velmi rychle, takže podniky se jim nebudou moci přizpůsobit; že podnikům v tomto odvětví je třeba dát příležitost k samoregulaci; že předmětem regulace by měly být pouze maloobchodní ceny a ne velkoobchodní ceny; že tato iniciativa může eventuálně přinést nevýhody zvláště pro mobilní operátory v nejvíce navštěvovaných zemích, příp. by mohla mít ten nežádoucí účinek, že stoupnou ceny ostatních telekomunikačních služeb; a že jsou ohroženy budoucí investice do rozvoje elektronické komunikace (mobilní komunikace třetí generace – 3G, širokopásmové připojení atd.)

4.3 Proti tomu je možno postavit vysoké příjmy mobilních operátorů, jejichž hospodářská životaschopnost je zajištěna i po snížení cen roamingu, jak sami operátoři uznávají v oborových studiích.

4.3.1 Co se týče vhodné formy regulace, je nutno konstatovat, že někteří mobilní operátoři vyvinuli úsilí o snížení cen roamingu, zkušenost však ukazuje, že tyto iniciativy nezaručí řešení problému potřebným tempem a nezbytným odpovídajícím jednotným způsobem.

4.3.2 Výbor zastává názor, že musí být vydáno nařízení, protože to pak bude v členských státech platné přímo. Je třeba dát v tomto případě přednost nařízení před pouhou samoregulací trhu a případnými regulačními opatřeními členských států, protože se jedná o problém přesahující hranice a zde mají regulační orgány svázané ruce.

4.4 Možnost zřizovat v budoucnosti virtuální mobilní operátory ukazuje na nebezpečí, že v případě odlišných rozhodnutí v některých oblastech EU by tyto rozdíly mohly později ohrozit celkový vývoj elektronické komunikace v celé Evropě.

4.5 Vedle dosavadních připomínek EHSV lituje, že opatření Komise proti předraženým cenám roamingu přesto zůstávají daleko pozadu za očekáváním spotřebitelů a také nedosahují účinnosti opatření, o která Komise původně usilovala.

4.6 Podle názoru Výboru by cílem mělo být úplné odstranění cenových rozdílů mezi členskými státy účastnícími se roamingu, aniž by byla porušena hospodářská soutěž mezi nabídkami jednotlivých operátorů. To znamená, že zákazníci budou platit stejnou cenu jako doma nezávisle na místě svého pobytu („koncepce evropského domácího trhu"). Návrhem tohoto nařízení každopádně nebude přes snížení poplatků dosaženo cíle vyrovnání vnitrostátních a roamingových cen.

4.7 V nařízení jsou sice stanoveny horní hranice poplatků, které platí roamingoví zákazníci za přijaté hovory, tyto poplatky však nejsou odstraněny úplně, jak velkoodběratelé i maloodběratelé již dlouho požadují a jak také původně plánovala Komise. Podle názoru Výboru by bylo účelnější v budoucnu usilovat o zavedení principu „calling-party-pays" (hovor platí volající stana), protože lépe odpovídá zásadě spravedlnosti.

4.8 EHSV lituje, že Komise nevzala v úvahu možné sociální důsledky tohoto opatření pro zaměstnanost, a doufá, že jeho uskutečnění nebude spojeno ani se ztrátami pracovních míst, ani se zhoršením pracovních podmínek v sektoru, ale naopak bude možno dodržet očekávání vyjádřená v evropské sociální agendě ([7]).

4.8.1 Období šesti měsíců, o které je posunut vstup v platnost maloobchodních cenových limitů, to znamená pro spotřebitele, je podle názoru Výboru příliš dlouhé. Mobilní operátoři se mohou přizpůsobit nové situaci bez problémů, a proto by mělo být posunutí zrušeno.

4.8.2 Bylo by však dobré, kdyby v návrhu nařízení byla pro toto šestiměsíční období stanovena přechodná ustanovení s odpovídajícími nápravnými opatřeními pro mobilní operátory hlavně v nových členských státech, kde dojde k jednostrannému zatížení poté, co nařízení vstoupí v platnost. Samozřejmě za předpokladu, že spotřebitelé v těchto členských státech nebudou těmito přechodnými ustanoveními diskriminováni.

4.9 Výbor doufá, že provádění nařízení nepovede k úpravě poplatků za mobilní hovory, v jejímž rámci by se někteří operátoři s odvoláním na zvláštní okolnosti mohli snažit pokrýt náklady zvýšením příjmů za jiné služby. Z tohoto důvodu je třeba dbát na to, aby mechanizmy stanovování cen na velkoobchodní a maloobchodní úrovni zajistily plné pokrytí veškerých nákladů na služby.

4.9.1 S ohledem na skutečnost, že se v případě elektronických komunikací jedná o velmi dynamický trh, připojuje se Výbor k návrhu Komise, aby bylo provádění tohoto nařízení nejpozději po dvou letech od jeho vstupu v platnost přezkoumáno, přičemž v příslušné zprávě musí být odůvodněna nutnost další regulace nebo možnost jejího zrušení podle vývoje trhu a situace v hospodářské soutěži.

4.9.2 Při přezkoumání provádění nařízení je třeba prozkoumat jeho dopad na zaměstnanost, pracovní podmínky a investice operátorů a vyvodit z toho odpovídající závěry.

4.10 Výbor zastává navíc názor, že stanovení tohoto nového regulačního rámce poskytuje příležitost vyřešit kromě předražených cen roamingu i jiné problémy související s roamingem, jako například zneužívání aktivace roamingových služeb v pohraničních oblastech mezi dvěma členskými státy.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([7]) KOM(2005) 33 v konečném znění, sdělení Komise – Sociální agenda.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o odstranění kontrol na hranicích členských států v silniční a vnitrozemské vodní dopravě (kodifikované znění)

KOM(2006) 432 v konečném znění – 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

Dne 27. září 2006 se Rada, v souladu s článkem 71 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Dne 12. září 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor na 430. plenárním zasedání (jednání ze dne 26. října) rozhodl o jmenování **pana SIMONSE** hlavním zpravodajem a přijal následující stanovisko 133 hlasy pro, 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Výbor potvrzuje význam, který předsednictví Evropské rady přisuzuje kodifikaci v této věci, neboť kodifikace přináší právní jistotu v otázce platných předpisů v určitém okamžiku pro určitý problém a přispívá ke zvýšení transparentnosti a přístupnosti práva Společenství pro evropské občany.

1.2 Cílem návrhu, jenž je předmětem tohoto stanoviska, je kodifikace nařízení Rady (EHS) č. 4060/89 ze dne 21. prosince 1989 o odstranění kontrol na hranicích členských států v silniční a vnitrozemské vodní dopravě. Podle názoru Výboru je na místě zjistit, do jaké míry by bylo vhodné zařadit do tohoto procesu kodifikace předpisy týkající se jiných druhů dopravy, jako je např. železnice, kombinovaná doprava, pobřežní plavba a letecká doprava.

1.3 Výbor souhlasí s návrhem kodifikovaného znění pod podmínkou, že obsah kodifikovaných rozhodnutí zůstane nezměněn a znění bude obsahovat pouze čistě formální změny nezbytné pro kodifikaci samou.

1.4 Vzhledem k tomu, jak důležitý je pro evropské občany přístup k transparentním předpisům Společenství, vyzývá Výbor Komisi, aby přezkoumala případné další možnosti kodifikace a jejich případný možný rozsah.

1.5 Kontroly, ověření a inspekce provedené členskými státy by měly být předmětem harmonizace; ty by si z principu měly pro hladký průběh cesty přinejmenším vyměňovat získané výsledky, čímž by předcházely opakování inspekcí a kontrol v každém státě. Co se týče vnitrozemské plavby, nemělo by dojít k žádnému nesouladu se směrnicí o harmonizovaných říčních informačních službách (RIS).

2. Úvod

2.1 V Evropě, v níž se mnohé řídí právem Společenství a v níž jsou stávající předpisy často předmětem změn, je pro občany vzhledem k roztříštěnosti informací obtížné sledovat jejich aktuální stav.

2.2 Evropská komise dala najevo, že přisuzuje velký význam zjednodušení a vysvětlení právních předpisů Společenství, aby zlepšila jejich přístupnost pro občany.

2.3 Z tohoto důvodu se Komise rozhodla pověřit svá oddělení přistoupit ke kodifikaci všech právních předpisů nejpozději po jejich desáté změně.

2.4 Závěry předsednictví Evropské rady z prosince 1992 v Edinburghu zdůraznily význam kodifikace, neboť kodifikace přináší právní jistotu v otázce platných předpisů v určitém okamžiku pro určitý problém, a přispívá tak ke zvýšení transparentnosti.

2.5 Protože do předpisů, jež jsou předmětem kodifikace, nelze provádět obsahové změny, dohodly se Evropský parlament, Rada a Komise na zkráceném pracovním postupu prostřednictvím interinstitucionální dohody ze dne 20. prosince 1994.

2.6 Cílem návrhu, jenž je předmětem tohoto stanoviska, je kodifikace nařízení Rady (EHS) č. 4060/89 ze dne 21. prosince 1989 o odstranění kontrol na hranicích členských států v silniční a vnitrozemské vodní dopravě. Nový návrh nařízení spojuje nařízení (EHS) č. 4060/89 a veškeré jeho změny.

2.7 Návrh Komise nemění nic na obsahu změn a omezuje se na sloučení a několik čistě formálních změn nezbytných pro kodifikaci samu.

3. **Obecné poznámky**

3.1 Výbor podotýká, že návrh, jenž je předmětem tohoto stanoviska, se týká pouze kodifikace nařízení (EHS) č. 4060/89, tedy nařízení o odstranění kontrol na hranicích členských států v silniční a vnitrozemské vodní dopravě, a netýká se ostatních druhů dopravy, jako jsou železnice, kombinovaná doprava, vnitrozemská plavba a letecká doprava, jichž se odstranění kontrol na hranicích nadále netýká. Podle názoru Výboru by bylo vhodné zvážit také tyto ostatní druhy dopravy.

3.2 Výbor zásadně trvá na tom, aby se nařízení (EHS) č. 4060/89 a návrh kodifikace týkaly odstranění systematických kontrol na hranicích členských států. Dle znění článku 3 návrhu nařízení je stále možné, aby se kontroly prováděly v rámci běžných kontrol prováděných na celém území členského státu nediskriminačním způsobem.

3.3 Podle názoru Výboru je třeba ocenit iniciativu Komise v podobě návrhu kodifikace, jenž je předmětem tohoto stanoviska. Čím budou právní předpisy Společenství transparentnější pro občany, tím lépe. Výbor proto vyzývá Komisi, aby prověřila možnost dalších kodifikací a jejich případného rozsahu.

3.4 Ačkoli podle čtvrtého bodu odůvodnění návrhu, jenž je předmětem tohoto stanoviska, by členské státy podle platných předpisů Společenství mohly volně organizovat a provádět kontroly, ověřování a inspekce, kde si to přejí, bylo by vhodné, aby tyto kontroly, ověřování a inspekce byly harmonizovány; případně by si členské státy z principu měly pro hladký průběh cesty přinejmenším vyměňovat získané výsledky, čímž by předcházely opakování inspekcí a kontrol v každém státě. Co se týče vnitrozemské plavby, nemělo by dojít k žádnému nesouladu se směrnicí o harmonizovaných říčních informačních službách (RIS).

4. **Zvláštní poznámky**

Žádné.

V Bruselu dne 26. října 2006.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Hlavní směry hospodářské politiky a hospodářské řízení – předpoklady lepší harmonizace hospodářských politik v Evropě

(2006/C 324/21)

Dne 19. ledna 2006 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko ve věci *Hlavní směry hospodářské politiky a hospodářské řízení – předpoklady lepší harmonizace hospodářských politik v Evropě*.

Specializovaná sekce „Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost“, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 7. září 2006. Zpravodajem byl pan NYBERG.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 24. až 26. října 2006 (jednání ze dne 26. října 2006), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 86 hlasy pro, 9 členů bylo proti a 10 se zdrželo hlasování.

Závěry a doporučení

Evropský hospodářský a sociální výbor se rozhodl, že se ve svém letošním stanovisku o hospodářské politice nebude zabývat hlavními směry hospodářské politiky pro období tří let, ale namísto toho se bude věnovat formálnímu základu hlavních směrů. Základ politiky Společenství v otázkách měnové a fiskální politiky spočívá ve smluvních ustanoveních o společné měně přijatých v Maastrichtské smlouvě, v Paktu o stabilitě a růstu a ve smluvních ustanoveních o hlavních směrech hospodářské politiky. Jde o to, aby se dospělo k ustanovením, která budou mít pokud možno pozitivní dopady na společné cíle ve věci cenové stability, růstu a zaměstnanosti.

Aby se předešlo situaci, že jedna z obou oblastí hospodářské politiky bude příliš ovládat druhou, měly by Evropská centrální banka a Rada ECOFIN vycházet ze stejných politických cílů. Je obzvláště důležité, aby členové Euroskupiny v Radě ECOFIN a Evropská centrální banka zaujali stejný přístup.

Stanovisko je rozděleno do různých tematických oblastí: měnová politika, Pakt o stabilitě a růstu, hlavní směry hospodářské politiky, tvorba mezd a vztah mezi inflací a růstem. V doporučeních Výboru se má rovněž uvést, jaké činnosti různých zainteresovaných stran – Rady ECOFIN, Evropské centrální banky, Komise a sociálních partnerů – jsou očekávány.

Evropská centrální banka

— Cíl cenové stability by měl být nově definován jako symetrický cíl např. 2 % +/- jeden procentní bod. Tento cíl se střední hodnotou usnadňuje odhad přesné vzdálenosti od cílové hodnoty a může mít význam i tehdy, pokud by Evropské centrální bance v případě změn cenové stability v důsledku klesající resp. rostoucí poptávky mělo být umožněno učinit protiopatření.

— Pro politiku, která více dbá na spojitost mezi opatřeními měnové a fiskální politiky, se jako použitelné měřítko nabízí jádrová inflace. Nezohledňují se přitom změny cen, které Evropská centrální banka nemůže ovlivnit a které mohou být náhodné. Toto pojetí inflace se lépe hodí pro měření změn cenových trendů. Kromě toho by Evropská centrální banka při svém hodnocení cenového vývoje měla dbát na to, zda je tento vývoj cen způsoben daňovými změnami.

— Požadavek cenové stability kandidátů na přístup ke společné měně musí být podroben přezkumu. To vyžaduje formální změnu Smlouvy. S ohledem na skutečnost, že k takovéto změně nedošlo ani v ústavní smlouvě, by se však Smlouva měla vykládat flexibilně, aby byl pro případné přistoupení ke společné změně rozhodující účel požadavku a nikoli momentální skutečný stav. Logicky by měl pro uchazeče o euro ve věci cenové stability platit stejný cíl jako pro členy eurozóny.

— Stabilita a důvěra v měnovou politiku nespočívá pouze v míře inflace, která leží pod hranicí 2 %. Její poněkud vyšší úroveň coby měřítko cenové stability by stabilitu neměla podrývat. Rozhodující je naopak vědomí vůle a schopnost mít inflaci pod kontrolou, aby byl vytyčený cíl dosažen.

— Evropská centrální banka by měla zveřejňovat zápisy ze svých schůzí.

Rada ECOFIN

— Dokud využití kapacit ještě nedosáhlo hodnoty vedoucí ke zvýšení inflace, neexistuje téměř žádné nebezpečí procyklické politiky. Nezaměstnanost je stále ještě příliš vysoká a existují bohaté zdroje pro zvýšení podílu účasti na trhu práce. V období příznivého hospodářského vývoje by se hospodářská politika měla zaměřit především na vypracování plánů k překonání budoucích ekonomických problémů zapříčiněných demografickým vývojem. V období pozitivního ekonomického vývoje nejsou obecné cíle EU související s rozpočtem a stavem dluhů dostačující. Členské státy, které již těchto cílů dosáhly, nesmějí složit ruce do klína.

— EHSV se domnívá, že kritéria vyrovnaného rozpočtu a veřejného dluhu by měla být zachována, avšak mělo by se pokročit v diskusi, a to zaměřením se na skutečné cíle hospodářské politiky.

— Tříleté hlavní směry hospodářské politiky by jakožto hlavní cílové hodnoty – vedle procentních sazeb pro míru zaměstnanosti uvedených v Lisabonské strategii – měly stanovit minimální hodnotu pro hospodářský růst a procentuální pokles nezaměstnanosti. Měly by být stanoveno vytyčení cílů pro jednotlivé země, avšak tyto cíle nesmějí ležet pod cílovými hodnotami Společenství.

— Ministři financí musejí být důslední a nesmějí v příslušných zemích jednat jinak, než jak oznámili v Bruselu.

Sociální partneři/kolínský proces

— V době mezi setkáními v rámci kolínského procesu by měly být prováděny společné průzkumy ekonomických souvislostí, dopadů různých politických opatření a podobných otázek.

— V rámci kolínského procesu se snad nashromáždilo dostatek politické vůle k tomu, aby bylo zaručeno, že všichni účastníci splní svoje povinnosti související se statistickými ekonomickými údaji.

— Parlament by měl před každým setkáním předložit své usnesení k hospodářské situaci a žádané politice.

— Přítomny by měly být jak Rada ECOFIN, tak i Euroskupina, aby bylo zastoupeno nejen celé grémium ministrů financí, nýbrž i ti ministři financí, kteří jsou přímo odpovědní za fiskální politiku, která má být spojena s měnovou politikou Evropské centrální banky.

Komise

— Měl by být proveden další průzkum jádrové inflace. Podrobnější studie politických opatření přijatých v zemích s příznivým poměrem – nízká inflace ve vztahu k míře růstu – by mohla sloužit za základ budoucího benchmarkingu.

— Průzkumy mohou ukázat, do jaké míry lze např. různé míry růstu odůvodnit změnami v produktivitě. Do jaké míry spočívají různé sazby růstu produktivity v rozdílech v investicích a inovacích? Jaké další postupy pro zvyšování produktivity ještě existují? EHSV by proto rád vyzval Komisi, aby přezkoumala spojitost mezi společnými cíli pro růst a zaměstnanost např. na základě zvýšení produktivity a míry inflace.

Podstata

Má být dosažena lepší koordinace měnové a fiskální politiky, při které by cenová stabilita, růst a zaměstnanost představovaly důležité cíle pro všechny tvůrce hospodářské politiky – Evropskou centrální banku, Komisi, Radu ECOFIN, sociální partnery a členské státy. Pohlížejí-li všechny zúčastněné strany na všechny tři cíle jako na základ pro návrhy svých opatření, jsou také nuceny zohlednit veškeré důsledky svých návrhů. To vede k jednotnější politice, která dospěje k ucelenějšímu výsledku.

1. **Úvod**

1.1 Hlavní směry hospodářské politiky EU (*Broad Economic Policy Guidelines*) se nyní vztahují na období tří let. Letošní hlavní směry obsahují pouze malé změny oproti hlavním směrům přijatým v roce 2005.

1.2 EHSV se proto rozhodl, že se ve svém letošním stanovisku k hospodářské politice těmito změnami zabývat nebude, ale namísto toho se bude věnovat formálnímu základu hlavních směrů. Toto zkoumání se nemůže omezit pouze na znění hlavních směrů hospodářské politiky, ale musí se zabývat i měnovou politikou a jejím vztahem k fiskální politice.

1.3 Základ politiky Společenství v otázkách měnové a fiskální politiky spočívá ve smluvních ustanoveních o společné měně přijatých Maastrichtskou smlouvou, v Paktu o stabilitě a růstu a ve smluvních ustanoveních Smlouvy o hlavních směrech hospodářské politiky. Na základě novinek zavedených v roce 2005 se s těmito hlavními směry pracuje v rámci ročního „lisabonského procesu“.

1.4 Cílem je posoudit vzájemné působení těchto ustanovení a jejich dopad na praktická politická opatření na úrovni Unie i na úrovni jednotlivých států. Toto zkoumání bude nutně dosti teoretické, aby bylo možné pokročit v diskusi a zlepšit politiky. Ve smyslu rozsáhlé analýzy musí být nadhozena rovněž otázka tvorby mezd. Přitom se má ověřit, zda mají ustanovení pokud možno pozitivní dopad na společné cíle cenové stability, růstu a zaměstnanosti.

1.5 Naše doporučení se neomezují pouze na současnou politiku, ale vztahují se i na změny ustanovení, které lze provést ihned, zejména pokud je to v souladu se změnami v chování tvůrců politik. Pouze v jednom případě náš návrh vyžaduje změnu Smlouvy.

2. **Maastrichtská smlouva a společná měnová politika**

2.1 Evropská centrální banka sleduje společný cíl cenové stability. Jako další cíl je v ustanoveních Maastrichtské smlouvy jmenována podpora růstu ze strany Evropské centrální banky – při dosažené cenové stabilitě. V této souvislosti se obvykle uvádí srovnání s politikou americké centrální banky, jejíž politika je spíše založena na celkových souvislostech cenové stability, zaměstnanosti a růstu. To může naznačovat pouze kvantitativní rozdíl, při provádění měnové politiky však rozdíly vycházejí více najevo. Americká centrální banka často označuje rozvoj zaměstnanosti za důvod změn úrokových sazeb. Evropské centrální bance se jediným důvodem pro změnu úrokových sazeb jeví cenová stabilita.

2.2 Pro utváření společné hospodářské politiky je proto kromě skutečných opatření měnové politiky důležitá také formulace cílů.

2.3 Podle obecného pojetí hospodářské politiky, která zahrnuje jak měnovou politiku, tak i fiskální politiku, je pro provádění fiskální politiky rozhodující nejen úroková politika, nýbrž přinejmenším stejně důležitá je i volba cílů měnové politiky. Ministr financí může být někdy veden touto úvahou: Bude moje volba určitého opatření vyvážena tím, že se v zájmu vyrovnání dopadů změní úroky? Aby se předešlo situaci, že jedna z obou oblastí hospodářské politiky bude příliš ovládat druhou, měly by Evropská centrální banka a Rada ECOFIN vycházet ze stejných politických cílů. Je obzvláště důležité, aby členové Euroskupiny v Radě ECOFIN a Evropská centrální banka zaujali stejný přístup. Cíl měnové politiky by měl být stanoven na velmi dlouhou dobu. Evropská centrální banka při mnoha příležitostech uvedla, že cíl 2 % míry inflace je důsledkem ujednání v Radě ECOFIN. Názory na výši inflace, o niž je třeba usilovat, se možná tolik neliší, avšak cíl a opatření musejí respektovat všichni.

2.4 Když Evropská centrální banka určovala cíl cenové stability, byla míra inflace stanovena na méně než 2 %. Tento cíl byl již v roce 2003 změněn v tom smyslu, že se má usilovat o míru inflace, která by sice činila méně než 2 %, ale byla blízko této hranice. Cíl se tím stal realističtější, neboť původní definice „méně než 2 %“ mohla znamenat, že deflační vývoj by byl obhajitelný.

2.5 Dvěma problémům se však u této definice nebylo možné vyhnout, a sice že je téměř nemožné určit, jak daleko cíl vždy je a jaké odchylky jsou přípustné. U symetrické cílové hodnoty se připouští určité rozpětí kolem vytyčené míry inflace. Vzhledem k cíli blízkému 2 % by cíl 2 % +/- jeden procentní bod byl nejlepším řešením. Pomocí této cílové hodnoty by bylo možné zmírnit i nervozitu, která občas nastane u ojedinělých odchylek v řádu promile. Podle názoru EHSV hovoří všechny důvody pro to, aby byl cíl vytyčený Evropskou centrální bankou přeměněn na symetrický cíl. Takový cíl se střední hodnotou může mít význam i tehdy, pokud by mělo být Evropské centrální bance v případě změn cenové stability v důsledku klesající resp. rostoucí poptávky umožněno učinit protiopatření. Podíváme-li se na dosavadní vývoj, před přelomem tisíciletí docházelo ke zvyšování úroků za příznivé evropské konjunktury rychle, naopak pokles úroků v následujících nepříznivých letech byl znatelně pomalejší.

2.6 Druhý problém spočívá v tom, jaká inflace má být měřena. V oficiální definici cíle Evropské centrální banky se používá harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP), tzn. měřítko pro celkovou míru inflace. Z toho by bylo možné vyjmout např. ceny energií nebo potravin, aby se dospělo k mírám inflace, které lze lépe utvářet prostřednictvím měnové politiky a které se nezakládají na neovlivnitelných faktorech. Tím má být vyrovnán zejména časově omezený dopad zvyšování cen ropy, které mohou hbitě nasadit jiný směr. K zamezení bezprostředního vlivu přechodných cenových výkyvů na politiku Evropské centrální banky je třeba změnit cenový index. I při předpokládaném dlouhodobém růstu cen ropy by okamžité změny v cenách ropy nikdy nešlo vyvážit změnami úrokových sazeb, jejichž dopad se obecně projevuje teprve za jeden či dva roky.

2.7 Pojem jádrová inflace se používá pro měření inflačních tendencí na vnitřním trhu (v eurozóně pro Evropskou centrální banku). Tyto změny úrovně cen souvisejí více s tendencemi, které má ovlivňovat především Evropská centrální banka. Bezprostřední účinek změn úrokových sazeb na míru růstu cen lze s pomocí tohoto inflačního pojmu nejlépe ukázat na příkladu úrokové politiky Evropské centrální banky. Souhlasí-li Evropská centrální banka s překročením stanovené hodnoty míry inflace, je to zřejmě zapříčiněno tím, že přihlédla rovněž k tomuto omezenému pojetí inflace. Dodatečný odkaz na jádrovou inflaci by Evropské centrální bance umožnil docílit lepšího porozumění pro její politiku. Pro politiku, která více dbá na spojitost mezi opatřeními měnové a fiskální politiky, se jádrová inflace nabízí jako použitelné měřítko. Tak by prostřednictvím hospodářské politiky zohledňující celkové souvislosti bylo možné snadněji docílit pozitivních účinků na růst a zaměstnanost.

2.8 Srovnání oficiální míry inflace podle HICP a růstu cen zjištěného na základě jádrové inflace vykazuje u většiny let jen nepatrné rozdíly (viz příloha). Ceny energií významněji ovlivnily celkovou úroveň cen pouze v roce 2005. Srovnáním inflace s cílovou hodnotou Evropské centrální banky vychází najevo, že jádrová inflace se nacházela příliš hluboko pod cílovou hodnotou jen v letech 2000 a 2005. Při použití pojmu jádrová inflace by například v roce 2005 byla bývala vhodná méně přísná politika.

2.9 Dalším faktorem, který ovlivňuje míru inflace, ale není považován za bezprostřední důsledek domácí poptávky, jsou změny daní a poplatků. Zvýší-li členské státy DPH např. za účelem snížení rozpočtového schodku, vzroste zároveň s tím i míra inflace. Evropská centrální banka se může cítit nucena zvýšit úrokovou sazbu, měří-li se cenová stabilita pomocí HICP. Zvýšení DPH se však v ekonomice projeví poklesem poptávky, a proto by v rámci obecných souvislostí hospodářské politiky vlastně mělo být provázeno snižováním úrokových sazeb. V takových případech – jako např. v Německu u zvýšení daně z přidané hodnoty z 16 na 19 % k 1. lednu 2007 – by proto Evropská centrální banka měla velmi pečlivě zkoumat jak příčiny zvyšování cen, tak i to, zda se jedná o ojedinělý výskyt, který nepovede k zesílení inflační tendence. Je třeba uvést další aspekt. Pokud Evropská centrální banka připustí, aby takové zvýšení daní v jedné zemi ovlivnilo měnovou politiku, bude to mít negativní dopad i na všechny ostatní země eurozóny.

2.10 Aby členské státy, které dosud nezavedly euro, mohly přistoupit ke společné měně, musejí podle Smlouvy i nadále vykazovat míru inflace, „která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků“. „Blíží se“ přitom znamená rozdíl nejvýše 1,5 procentních bodů. Nejlepší výsledky v této souvislosti znamenají

nejnižší míru inflace. Tento cíl již dnes není tak samozřejmý jako na počátku devadesátých let. Pohlíží-li se na poslední vývoj, může se to rovnat požadavku na inflaci nižší, než v současnosti existuje v zemích eurozóny. Tato podmínka je ještě absurdnější, neboť je založena na míře inflace všech členských států EU, a ne pouze zemí eurozóny. V poslední době byly právě členské státy EU-15, které nenáleží do eurozóny, mezi třemi zeměmi, které jsou rozhodující pro podmínku cenové stability zemí usilujících o zavedení eura. Požadavek na cenovou stabilitu kandidátů na přístup ke společné měně proto musí být podroben přezkumu. To vyžaduje formální změnu Smlouvy. Vzhledem ke skutečnosti, že k takové změně nedošlo ani v ústavní smlouvě, by tato změna mohla vyžadovat tolik času, že by většina zemí usilujících o zavedení eura byla nucena usilovat o splnění současných cílů. Smlouva by se naopak měla vykládat flexibilně, aby byl pro případné přistoupení ke společné změně rozhodující účel požadavku, nikoli momentální skutečný stav. Logicky by měl pro uchazeče o euro ve věci cenové stability platit stejný cíl jako pro členy eurozóny. Pokud by tento cíl měl být nově stanoven na 2 % s rozpětím +/- 1 procentní bod, mělo by to platit i pro kandidáty na zavedení eura.

2.10.1 V zemích s vysokým hospodářským růstem může být nezbytný i flexibilnější postoj vůči cenové stabilitě. Irsko je příkladem toho, že mírně vyšší inflace je nutně spojena se změnami, které jsou v rychle rostoucí ekonomice nezbytné.

2.11 Inflace je statistické měřítko, které je nezbytným základem hospodářské politiky. Občané však zvyšování cen zakusí jinak. Převládá pocit silného ovlivňování nájmem, cenami potravin a benzínu atd. Pokles cen u některého zboží zaznamenají na druhé straně jen někteří. Je však na považenou, že dopady na obyvatelstvo se velmi výrazně liší. Pokud rostou ceny zejména zboží denní potřeby, jsou nejvíce postiženi chudí, neboť celkové zvýšení cen o 2 – 3 % pro ně může znamenat značný nárůst životních nákladů. Politici tyto dopady musejí vzít na vědomí a musejí sáhnout k odpovídajícím politickým protiopatřením. Nejedná se ani tak o otázku rozsahu rozpočtové politiky, jako spíše o její konkrétní obsah.

3. **Pakt o stabilitě a růstu 2005**

3.1 Byla hospodářská politika členských zemí změněna v důsledku nového znění Paktu o stabilitě a růstu a změnilo se hodnocení zemí ze strany Komise a později i Rady? Zdá se, jako by se na definici schodku vyplývající z nového znění paktu jednoznačně odvolávala jen Litva. Nové znění paktu vedlo v mezičase k tomu, že si všechny členské státy vytyčily střednědobé cíle v oblasti veřejných financí na národní úrovni. Cíle vycházejí ze současné situace v jednotlivých zemích.

3.2 Pakt nemohl mít podle hospodářského vývoje po své změně přirozeně žádný výraznější dopad. Většina zavedených novinek se týkala situací, za kterých se počítalo se zostřením hospodářských problémů. Nastala však naopak fáze rozmachu konjunktury a hospodářského oživení, které měly vliv dokonce na ukazatele paktu.

3.3 Hospodářský vývoj v roce 2005 a očekávání pro rok 2006 jsou – především vzhledem k pozitivnímu vývoji v Německu – důvodem k domněnce, že kritéria Paktu o stabilitě a růstu lze v zásadě plnit lépe. Skutečnost, že k tomuto vývoji došlo v době enormního růstu cen ropy, hovoří pro velkou sílu konjunkturního rozmachu. Dopady zvyšování cen ropy se mohou projevit v různých zemích různě – podle stupně jejich závislosti na dovozu ropy. I v období příznivé konjunktury však stále existuje několik zemí, které jsou nadále velmi vzdáleny cíli vyrovnaného rozpočtu. Tyto země by mohly těžit z vývoje v ostatních zemích EU.

3.4 Dosažený či očekávaný růst však ještě ve většině zemí neodpovídá úrovni, od níž by byl nutný přísnější postup paktu u rozpočtových opatření na zlepšení stavu rozpočtu v období příznivé konjunktury. Dokud využití kapacit ještě nedosáhlo hodnoty vedoucí ke zvýšení inflace, neexistuje téměř žádné nebezpečí procyklické politiky. Nezaměstnanost je stále ještě příliš vysoká a existují bohaté zdroje pro zvýšení podílu účasti na trhu práce. Souhra fiskální politiky a měnové politiky je na rozdíl od špatné konjunkturní situace uplynulých let vystavena nové zátěži. V období příznivého hospodářského vývoje by se měla hospodářská politika zaměřit hlavně na vypracování plánů k překonání budoucích ekonomických problémů zapříčiněných demografickým vývojem.

3.5 V období příznivého ekonomického vývoje nejsou pro veřejné rozpočty a veřejné dluhy obecné cíle EU dostačující. Členské státy, které již těchto cílů dosáhly, nesmějí složit ruce do klína. Je nanejvýš důležité, aby cíle jednotlivých států byly v souladu s novým zněním Paktu o stabilitě a růstu použity ke zlepšení hospodářské situace.

3.6 Kromě skutečnosti, že nepříznivá hospodářská situace před rokem 2005 způsobila v prvé řadě problémy s plněním kritérií paktu, existují navíc i statistické důvody, které jsou často přehlíženy. V ekonomice s nízkou inflací se skutečná hodnota veřejného dluhu nemění. Za takové situace nejsou k dispozici jednoduchá řešení, je naopak třeba praktických opatření na snížení dluhu. U nulového růstu je tomu naopak. V případě silného růstu klesá podíl veřejného dluhu na HDP bez dalšího přičinění. Podobný dopad lze zaznamenat u vyrovnávání rozpočtu. Při vysoké míře inflace se snižuje hodnota podílu

veřejného sektoru – rozpočtová situace se statisticky zlepšuje. V případě hospodářského růstu se zvyšují příjmy veřejného sektoru, aniž by bylo nezbytné zvyšovat daně. Negativní statistické dopady na veřejný dluh a stav rozpočtu byly nedávno do určité míry vystřídány příznivými statistickými výsledky.

3.7 V nepříznivém období se mj. vyskytovala neobvykle vysoká míra úspor. Tento kapitál přešel z důvodu nedostatečných investičních možností v Evropě do USA. Na základě větší ekonomické důvěry, která existuje v příznivém období, lze předpokládat menší obavy o budoucnost, a tedy i nižší míru úspor. Rostoucí poptávka může dále roztočit koloběh ctností.

3.8 Fiskální politika musí koneckonců na úrovni Společenství bojovat s jedním zvláštním problémem: Ti, kdo ji utvářejí a mohou se starat o její dodržování, se neustále mění. Během jednoho roku se někdy mění čtvrtina ministrů financí. Pocit zodpovědnosti za politiku, kterou koncipoval předchůdce, není tak vyvinutý. V Radě ECOFIN by se mělo přijímat více dlouhodobějších rozhodnutí, aby již zavedená politika nebyla znovu zavržena novou skupinou ministrů financí. Neustálé střídání ministrů také ztěžuje sestavení Rady ECOFIN, která by měla politickou vůli k provádění společné politiky.

4. **Hlavní směry hospodářské politiky a lisabonský proces**

4.1 Hlavní směry hospodářské politiky existují od roku 1993. Nejprve se týkaly pouze fiskální politiky, později byly rozšířeny o otázky zaměstnanosti. Od roku 2005 byly v rámci koordinovaného procesu sloučeny se směry politiky zaměstnanosti a s lisabonským programem. Ve skutečnosti se zde jedná o politiky jednotlivých států, pro které Komise a Rada stanovují směry. Na rozdíl od Paktu o stabilitě a růstu zde nejsou stanoveny žádné sankce.

4.2 Od počátku existence EMU se neustále diskutuje o nerovnováze mezi společnou měnovou politikou a fiskální politikou, kterou každý jednotlivý členský stát i nadále utváří sám. Pakt o stabilitě a růstu je určitou směsicí, neboť vykazuje i prvky společné politiky stavějící na sankcích, zatímco hlavní směry spočívají na doporučeních.

4.3 Jaké možnosti má další vývoj hlavních směrů hospodářské politiky? V této souvislosti je třeba jednoznačně rozlišovat mezi určením cílů hospodářské politiky na jedné straně a prostředky, kterými jich lze dosáhnout, na straně druhé.

4.4 Co se týče Paktu o stabilitě a růstu, ve veřejné diskusi se za cíle považují vyrovnaný rozpočet a určitý podíl veřejného dluhu na HDP. Obě kritéria však nepředstavují skutečný cíl, nýbrž jsou spíše vodítkem pro příslušné zaměření hospodářské politiky. Rovnováha nebo přebytek veřejných rozpočtů vytvářejí prostor pro jednání pro období hospodářské recese. Přebytek poskytuje finanční prostředky na pozdější stimulaci hospodářství. EHSV se domnívá, že kritéria vyrovnaného rozpočtu a veřejného dluhu by měla zůstat zachována. Mělo by se však pokročit v diskusi, a to zaměřením se na skutečné cíle hospodářské politiky.

4.5 Společnými cíli pro celou hospodářskou politiku, která zahrnuje měnovou i fiskální politiku, jsou cenová stabilita, růst a zaměstnanost. Tyto cíle je třeba vyjádřit. O problematice cenové stability se již jednalo. Hlavní směry hospodářské politiky by proto měly být založeny na tom, že se na úrovni EU určují i definice vytyčeného růstu a plné zaměstnanosti. V praxi to však naráží na značné problémy. Mají-li být stanovené cíle realistické, je třeba je vidět v souvislosti s aktuální hospodářskou situací. To znamená, že na rozdíl od cíle cenové stability, který je dlouhodobý, mohou prodělávat časté změny.

4.6 Názory na to, jak moc se hospodářský rozvoj odráží na růstu, se různí. Při použití obvyklé metody se nezohledňují sociální a environmentální dopady. Posuzuje-li se však výlučně hospodářský růst, existují dvě obvyklé metody jeho určování: zvýšení skutečného HDP na obyvatele nebo určení za pomoci parit kupní síly. Prostřednictvím parity kupní síly se navzájem porovnává skutečná hospodářská situace v různých zemích. Jelikož jde o zjišťování míry růstu, nehraje zde volba ukazatelů žádnou roli. Roční odchylky v závislosti na druhu zjišťovaného HDP jsou zanedbatelné. Před několika lety byla prováděna šetření s cílem zjistit, od jaké míry růstu klesá nezaměstnanost. Dospělo se přitom k cíli minimální míry růstu ve výši zhruba 3 %. Tato cílová hodnota se však může v čase měnit a nemusí být stejná pro všechny ekonomiky. Vzhledem k obtížím při snižování nezaměstnanosti je však téměř nemožné vycházet z nižší míry růstu, od níž klesá nezaměstnanost. V posledních letech dosáhlo této nezbytné míry růstu opravdu jen málo zemí.

4.7 Při srovnávání mezi zeměmi a při volbě politiky zvyšování růstu je třeba rozlišovat mezi oběma nejdůležitějšími metodami zvyšujícími růst. Růstu lze dosáhnout buď zvýšením výroby při použití stejné technologie – často větší účastí na trhu práce, nebo zvýšením produktivity, přičemž se vyrábí více se stejným počtem zaměstnanců. V nadcházejících letech bude nadále možné první metodu uplatňovat. Podle demografického vývoje však za několik let zůstane pravděpodobně jen naposled uvedená metoda.

4.8 Co se týče zaměstnanosti, je značně obtížnější uvést cílovou hodnotu. Cíl musí být rozdělen do dvou oblastí, neboť se na jedné straně jedná o podíl výdělečně činných osob na populaci v produktivním věku (míra zaměstnanosti) a na druhé straně o míru nezaměstnanosti. V Lisabonské strategii byl stanoven cíl míry zaměstnanosti celkem (70 %), míry zaměstnanosti u žen (60 %) a u osob mezi 55 rokem věku a důchodovým věkem (50 %).

4.9 U míry nezaměstnanosti se neuvádějí žádné procentuální cílové hodnoty. Především je nutno konstatovat, že existuje velké množství různých metod na určování nezaměstnanosti. Vzhledem k existenci otevřené nezaměstnanosti na jedné straně a ke skutečnosti, že některé osoby jsou zapojeny do různých opatření politiky trhu práce, na straně druhé, jsou nutné přinejmenším dvě cílové hodnoty. Jen velmi málo zemí se přibližuje takzvané plné zaměstnanosti (tzn. vykazují míru nezaměstnanosti ve výši několika málo procentních bodů, ke které v dynamickém hospodářství z důvodu nutných neustálých změn dochází neustále). Proto by bylo naopak smysluplné usilovat z dlouhodobého hlediska o snížení nezaměstnanosti o určité procento.

4.10 V důsledku těchto úvah by tříleté hlavní směry hospodářské politiky měly obsahovat klíčový návrh minimální hodnoty pro hospodářský růst a procentuální snížení nezaměstnanosti. Jako cílové hodnoty pro míru zaměstnanosti mohou být prozatím zachovány procentní sazby uvedené v Lisabonské strategii. Ve fiskální politice by měla být vytvořena stejná situace jako v měnové politice – s jednoznačnými cíli pro zvažovaná opatření.

4.11 Úloha hlavních směrů hospodářské politiky by tedy měla v prvé řadě spočívat v tom, že členské státy budou podávat zprávu o opatřeních na dosažení cílových hodnot, která přijaly, a že Komise a Rada poté rozhodnou o tom, do jaké míry lze dosažení cíle považovat za dostačující. Pokud by cíle dosaženy nebyly, musela by EU přezkoumat jednotlivá přijatá opatření a učinit návrhy spočívající ve srovnání s úspěšnými opatřeními v jiných členských státech. Každou zemi je však nutné posuzovat na základě jejích konkrétních podmínek a aktuální hospodářské situace.

4.12 Jelikož fiskální politika i nadále spadá do působnosti jednotlivých států, nemá nynější zdůrazňování hospodářské situace v celé EU pro hodnocení příslušných politik jednotlivých států zvláštní význam. Hlavní směry hospodářské politiky by proto měly získat novou orientaci. V příštích hlavních směrech hospodářské politiky by u společných cílů měly být určovány cíle jednotlivých států, které by však neměly být nižší než cílové hodnoty Společenství, a každá země by měla být hodnocena podle toho, do jaké míry to odpovídá jejím příslušným cílům.

4.13 Výraznějším zdůrazňováním opatření, která přijaly jednotlivé členské státy na základě svých hospodářských předpokladů, a silnějším napojením na jednoznačnější cíle lisabonské agendy v oblasti politiky zaměstnanosti by hlavní směry hospodářské politiky mohly být úžeji svázány s ostatními cíli lisabonské agendy. Společná hospodářská politika se větší měrou může stát přirozenou součástí národních reformních programů, a tím celkově urychlit uskutečňování lisabonské agendy.

5. **Tvorba mezd a hlavní směry hospodářské politiky**

5.1 V roce 1999 byl zahájen takzvaný „kolínský proces“. Toto každoroční diskusní fórum Rady ECOFIN, Evropské centrální banky, Komise a sociálních partnerů (EKOSu a UNICE/CEEP), na kterém se projednávají aktuální politické otázky, je jen málo známé. Kolínský proces přesto cenným způsobem přispěl k tomu, že se účastníci dozvěděli více o politice a hospodářsko-politických názorech jiných účastníků.

5.2 Tyto diskuse se konají na dvou úrovních: na úrovni expertů na jedné straně a skupiny na vysoké úrovni na straně druhé. Na setkáních, která se obvykle konají dvakrát do roka, se projednává aktuální hospodářská situace a politika, která je pro ni nezbytná.

5.3 Diskuse z roku 2005 ukazují, že existují různé názory jak na analýzu, tak i na návrhy opatření. Komise zdůrazňuje zlepšení hospodářské situace. Evropská centrální banka vyzdvihuje význam udržování stejné úrovně mezd, což přirozeně podporuje i UNICE. CEEP zmiňuje potřebu veřejných investic. UEAPME nejde pouze o to, že je třeba zohledňovat malé podniky, nýbrž že možná musí být akceptována i vyšší inflace. EKOS poukazuje na to, že ekonomiku je celkově třeba stimulovat, aby se oživila domácí poptávka. Dále upozorňuje na to, že mzdy a platy jsou nejen nákladovými faktory, ale že jsou rovněž základním předpokladem poptávky. Zaměstnanci se dlouhá léta přičiňovali o udržení inflace na co nejnižší úrovni tím, že mzdy rostly pomaleji než produktivita.

5.4 S ohledem na výše uvedené vyvstává otázka, zda by kolínský proces nepotřeboval nový podnět. Jak by ho šlo docílit? Dosud se dialog v rámci kolínského procesu točil kolem setkávání a výměny názorů. Jednou možností by bylo provádět v době mezi setkáními společné průzkumy hospodářských souvislostí, dopadů různých politických opatření a podobných otázek. To by mohlo vést k přiblížení různých pohledů na hospodářskou skutečnost, které musí sloužit jako východisko. Tento návrh lze spojit i s návrhem, který již EHSV předložil s ohledem na vytvoření zařízení pro nezávislé ekonomické analýzy ([1]).

5.5 Otázka, která není stejnou měrou ideologicky ovlivněna, má však přesto rozhodující význam pro to, jaká politika bude zvolena, se týká spolehlivosti statistických údajů. Mělo by být samozřejmé, že se všem členským státům podaří zpřístupnit nezbytné statistické údaje současně. Pokud bude na základě chybných statistických údajů rozhodnuto, jaká politická opatření jsou nezbytná, bude to mít katastrofický dopad. Snad se při rozhovorech v rámci kolínského procesu nashromáždilo dostatek politické vůle k tomu, aby bylo zaručeno, že všichni účastníci splní svoje povinnosti související se statistickými hospodářskými údaji. Evropský parlament rovněž opakovaně požadoval kvalitnější statistiky.

5.6 Také změny formálních struktur by možná mohly rozproudit živou diskusi. Úloha Evropského parlamentu by mohla být posílena. Od čistě formální přítomnosti Parlamentu by se mohlo přejít k tomu, že Parlament před každým setkáním předloží usnesení k hospodářské situaci a k žádoucí politice.

([1]) Úř. věst. C 88, 11.4.2006, s. 68: Posílení hospodářského řízení – reforma Paktu o stabilitě a růstu.

Toto usnesení by mohlo být porovnáno s formálním přezkoumáním, které zřejmě provede Komise. Přítomny by měly být jak Rada ECOFIN, tak i Euroskupina, aby bylo zastoupeno nejen celé grémium ministrů financí, nýbrž i ti ministři financí, kteří jsou přímo odpovědní za fiskální politiku, jež má být sloučena s měnovou politikou Evropské centrální banky.

5.7 Všichni účastníci – Evropská centrální banka, ministři financí i sociální partneři – jsou sice ve své politice nezávislí, avšak je bezpodmínečně nutné lépe spolupracovat. Nezávislost nesmí znamenat ani neúčast na všeobecné diskusi ani odmítání dobrých rad. Nezávislost nebude ohrožena, ani když se bude veřejně projednávat a přitom ne vždy zdůrazňovat to, že veškerá rozhodnutí jsou činěna samostatně a zcela nezávisle. Ministři financí musejí projevit důslednost a nesmějí v příslušné zemi jednat jinak, než jak prohlašovali v Bruselu. Evropská centrální banka by měla mít možnost převzít praktiky centrálních bank Spojeného království a Švédska a zveřejňovat zápisy ze svých schůzí.

6. **Jaká existuje souvislost mezi inflací a růstem?**

6.1 Ve zprávě Evropského parlamentu o integrovaných hlavních směrech pro růst a zaměstnanost z 26. května 2005 se říká: „že hospodářský růst eurozóny a EU-25 nedosahuje trvale udržitelného růstového potenciálu a je slabý zejména ve čtyřech hlavních ekonomikách eurozóny; že spotřeba domácností zůstává utlumená a hospodářské prognózy na roky 2005 a 2006 jsou neuspokojivé, což přispívá k udržení vysoké míry nezaměstnanosti, která bude klesat jen velmi pomalu; že přes nejnižší úrokové sazby od druhé světové války je investiční aktivita slabá;“

6.2 Inflace a nezaměstnanost jsou v ekonomické literatuře klasickou dvojicí protikladů. Ze statistického hlediska způsobují příznivé výsledky v jedné oblasti nepříznivé výsledky v oblasti druhé. Výbor se mj. na základě zpráv – jako je např. zpráva Parlamentu – namísto toho rozhodl přezkoumat souvislost mezi inflací a růstem.

6.3 Za určité hospodářské situace lze srovnávat růst v zemích s nízkou inflací se zeměmi s vysokou inflací. Lze též rozpoznat, jak se růst v určité zemi za různé hospodářské situace při různě vysoké inflaci mění. Tabulky Výboru možná nelze označit přímo za vědecké, jsou však dobrou známkou toho, že znalost vztahu mezi inflací a růstem je důležitá pro určení vhodné kombinace politik.

6.4 Vezme-li se v úvahu, že existují jednak země s relativně vysokou inflací i růstem a jednak země s nízkou inflací i růstem, mělo by se na základě tohoto zjištění přezkoumat, zda mezi inflací a růstem existuje něco víc než statistická souvislost. V zájmu zjištění, zda jde u daných souvislostí skutečně o příčinnou souvislost, je nezbytná především korektura, neboť mohou existovat různé hospodářské situace a zejména různé úrovně rozvoje (HDP). Dále je třeba přezkoumat, zda byla přijata zvláštní opatření hospodářské politiky, která při jiných mírách inflace mohla vést k většímu či menšímu růstu. Proto je často třeba sledovat určité země a možná nevyvozovat závěry o všeobecných souvislostech mezi inflací a růstem.

6.5 Míra růstu představuje skutečný problém, přinejmenším pro 15 „starých“ členských zemí EU. Podle statistických údajů Komise byl růst v těchto státech tak nízký, že každý rok ztratily ve srovnání s jinými průmyslovými zeměmi (v období mezi 1995 až 2005) zhruba půlku procentního bodu HDP ([2]). Ve stejném období domácí poptávka v těchto státech ve srovnání s jinými průmyslovými zeměmi klesla o téměř jeden procentní bod. Relativně příznivá léta po přelomu tisíciletí byla výsledkem rostoucí zahraniční poptávky po evropských výrobcích. Pro lepší politiku v budoucnosti je nezbytná analýza příčin, které byly základem téměř katastrofálního vývoje míry růstu.

6.6 Tento popis „nákladů“ nízké inflace lze srovnat s jiným popisem nákladů vysoké inflace z dopisu guvernéra Evropské centrální banky Wima Duisenberga Evropskému parlamentu: *Kvantitativní definice cenové stability Evropské centrální banky se opírá o stabilní a fundovaná hospodářská kritéria. Připuštěním jen nízké míry zdražení budou minimalizovány náklady inflace, které veřejnost dobře znáa které jsou obšírně doloženy v příslušné literatuře.*

6.7 Při hledání optimální cílové hodnoty inflace je třeba dbát na to, že je třeba vyloučit jak náklady spojené s vysokou inflací, tak náklady způsobené obtížemi při uskutečňování dostatečného růstu. Rovněž je třeba uznat, že inflace jako taková není ani řešením, ani problémem. Jedná se naopak o hospodářskou flexibilitu umožněnou určitou inflací, resp. o katastrofální dopady na důvěru, dlouhodobé chování a rozdělování příjmů, které vysoká inflace může vyvolat.

6.8 Příloha obsahuje údaje o inflaci (HICP a jádrová inflace) a o růstu (skutečný růst HDP) v členských zemích EU. Výchozím rokem je rok, kdy Evropská centrální banka zahájila svoji činnost.

6.8.1 Celkově se jedná o období s nízkou inflací i růstem. Celkem přijatelná míra růstu existovala jen v roce 2001 a 2002, resp. u některých zemí od roku 2004. Téměř ve všech těchto zemích je inflace provázena růstem. Po mírách růstu v dřívějších

([2]) Databáze Komise AMECO (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_database/ameco_en.htm). Srovnání růstu HDP evropské patnáctky s růstem referenční skupiny průmyslových zemí (zahrnující Spojené státy, Kanada, Japonsko, Korea, Austrálie, Nový Zéland, Norsko a Švýcarsko).

letech (1999 – 2000) z důvodu vysoké poptávky na světovém trhu nemohla domácí poptávka v EU poskytnout žádné dostatečné impulsy pro růst. Se zlepšováním hospodářské situace v tomto roce i v poslední době míra inflace zanedbatelně překročila 2 %.

6.8.2 Ke všem zemím by bylo možné uvést různé poznámky, komentář se však omezí pouze na následující:

Situace, která je typická pro většinu zemí a vyznačuje se nízkou inflací i růstem, je v některých zemí jiná. Irsko, vykazující vysoký růst i inflaci, dokázalo svoji zvýšenou míru růstu udržet a zároveň snížit míru inflace. Řecko má vysokou míru růstu i inflaci. Itálie a Portugalsko vykazují příliš vysokou míru inflace a zároveň téměř nulový růst. Uspokojivá míra růstu Španělska jde ruku v ruce s mírou inflace, která přesahuje hranici 2 %. Diskuse ve Španělsku ukazuje, že růst budí pozornost veřejnosti, kdežto tak vysoká inflace trápí jen ekonomy. Výjimečný výsledek vykazuje Finsko s vysokým růstem v roce 2004 při téměř neexistující inflaci (což je částečně způsobeno snížením daní na alkohol). Slovinsku se podařilo trvale snižovat míru inflace a zároveň udržet poměrně silný růst. Litva vykazuje vysoký růst, který provází nízkou – avšak rostoucí – inflaci. Česká republika dokázala zvýšit růst bez nárůstu inflace, zatímco Estonsko dosáhlo ještě vyššího růstu, což je však spojeno s rostoucí inflací. Růst v Lotyšsku dosáhl evropského maxima, ovšem za extrémně vysokého nárůstu míry inflace.6.8.3 Pokud se inflace vykládá jako míra celkové úrovně poptávky v ekonomice, pak tedy byly obě až na pár výjimek příliš nízké. Kvůli obtížím spojeným s prováděním adekvátních ekonomických změn při celkově zanedbatelných změnách cen byla míra inflace brzdou růstu. Přes obecně rozšířené povědomí o tom, že určitá inflace je jakožto mazivo dynamické ekonomiky nezbytná, nebyl tento výrok považován za politicky korektní. V současném globalizovaném světě se však dynamické změny považují za předpoklad mezinárodní konkurenceschopnosti.

6.8.4 Stabilita a důvěra v měnovou politiku nespočívá pouze v míře inflace, která leží pod hranicí 2 %. Její poněkud vyšší úroveň coby měřítko cenové stability by neměla podrývat stabilitu. Rozhodující je naopak vědomí vůle a schopnost mít inflaci pod kontrolou, a dosáhnout tak vytyčeného cíle.

6.9 Další průzkum by se mohl zaměřit na časové řady jádrové inflace. Kromě roku 2005 je rozdíl mezi indexem spotřebitelských cen a vývojem cen nehledě na ceny energií dosti malý. Podrobnější studie konkrétních politických opatření přijatých v zemích s příznivým poměrem – nízká inflace ve vztahu k míře růstu – by mohla být použita jako základ pro budoucí benchmarking.

6.10 Příloha obsahuje i údaje o produktivitě na hodinu. Čísla neukazují vývoj v každé jednotlivé zemi, nýbrž vývoj v zemích ve srovnání s průměrnou produktivitou v EU-15. Z tabulky tak lze vyčíst, zda se určitá země přiblížila k průměru.

6.10.1 Poměry se očividně během šesti let příliš rychle neměnily, a to ve většině zemí. Existuje však několik výjimek: Řecko – vycházeje z nízké produktivity – hbitě dohání ostatní země. Hodnoty Irska leží nad průměrem, přičemž produktivita nadále roste. Itálie v tomto období vůči ostatním zemím zaostává. To samé platí i pro Portugalsko, které však na začátku období vykazovalo velmi nízkou úroveň produktivity.

6.10.2 I zde by podrobnější průzkumy mohly být poučné. Do jaké míry lze např. různé míry růstu odůvodnit změnami v produktivitě? Do jaké míry spočívají různé míry růstu produktivity v rozdílech v oblasti investic a inovací? Do jaké míry vedou rozdíly mezi vzdělávacími systémy k rozdílným úrovním inovací? Jaké další možnosti zvyšování produktivity ještě existují? EHSV by proto rád vyzval Komisi, aby přezkoumala spojitost mezi společnými cíli pro růst a zaměstnanost např. na základě zvýšení produktivity a míry inflace.

6.11 První závěr ze statistických údajů o inflaci a růstu však zatím zní, že měnovou a fiskální politiku je třeba navzájem lépe sladit. Cenová stabilita, růst a zaměstnanost se musejí stát důležitými cíli pro všechny tvůrce hospodářské politiky – Evropskou centrální banku, Komisi, Radu (ECOFIN), sociální partnery a členské státy. Pokud všechny zainteresované strany sledují stejné cíle – tzn. všichni své návrhy na opatření stavějí na těchto třech cílích, musejí zohledňovat veškeré důsledky svých návrhů. Opatření, která mají v určité hospodářské situaci mimořádně příznivý dopad na cenovou stabilitu, mohou být v jiné hospodářské situaci naprosto lichá. Za určitých okolností mohou růst a zaměstnanost podpořit, v jiné situaci však způsobit přesný opak.

6.12 Příklad nového poznatku Evropské centrální banky, který by mohl být východiskem nové koordinované politiky, lze vyčíst v měsíčním bulletinu Evropské centrální banky z února 2004. Uvádí se v něm nejdůležitější faktory oživení investic: dostatečná rentabilita, dostatek přístupných možností financování a dostatečné rámcové podmínky pro poptávku.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské centrální bance – Třetí zpráva o praktických přípravách na budoucí rozšíření eurozóny

KOM(2006) 322 v konečném znění

(2006/C 324/22)

Dne 13. července 2006 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský sociální a hospodářský výbor ve věci výše uvedené.

Dne 4. července 2006 předsednictvo Výboru pověřilo specializovanou sekci Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost, aby připravila podklady na toto téma.

Vzhledem k neodkladné povaze prací Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval paní Roksandić hlavní zpravodajkou na svém 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006 a přijal následující stanovisko 102 hlasy pro, 1 hlas proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. **Shrnutí**

1.1 EHSV se domnívá, že sdělení Komise přesně a vyčerpávajícím způsobem popisuje současný proces příprav na zavedení eura ve Slovinsku i pokrok, který udělalo ostatních deset členských států, které mají zavést euro, jakmile splní nezbytné podmínky. Proto sdělení Komise schvaluje.

1.2 EHSV doporučuje, aby Komise o této problematice důkladně přemýšlela, a tam, kde to bude možné, přihlédla k doporučením Výboru ve svých budoucích zprávách a doporučeních.

2. **Sdělení Komise**

2.1 Dokument Komise je pravidelnou výroční zprávou o pokroku dosaženém jedenácti členskými státy ([1]), které mají zavést euro a stát se členy eurozóny, jakmile splní nezbytné podmínky. Je to už třetí dokument svého druhu od roku 2004. Současná zpráva byla vypracována před obvyklým listopadovým termínem kvůli očekávanému rozšíření eurozóny vstupem Slovinska dne 1. ledna 2007 ([2]) a obsahuje detailní přehled současných příprav v tomto členském státě. Ve zprávě jsou rovněž obsaženy probíhající praktické přípravy na vnitrostátní úrovni v ostatních deseti členských státech.

2.2 Pokud jde o proces rozšíření eurozóny, za který mají politickou a hospodářskou zodpovědnost členské státy, Komise zdůrazňuje důležitost pečlivého výhledového plánování a hloubkové komplexní přípravy, jež by měla zahrnovat jak veřejný a soukromý sektor, tak i širší veřejnost. Ve svém závěru zpráva uvádí další kroky, které je ve Slovinsku třeba podniknout. Zároveň zdůrazňuje potřebu zintenzivnění příprav v ostatních členských státech a sjednocení většiny vnitrostátních plánů přechodu na euro.

3. **Obecné závěry**

3.1 Jedná se o první zprávu Komise o praktických přípravách budoucího rozšíření eurozóny, kterou má přezkoumat EHSV, ačkoliv je to od vytvoření eurozóny v roce 2002 v pořadí již třetí zpráva, která bude vydána. Nicméně je třeba zdůraznit, že zavedení eura nesmí být považováno jen za technický problém, ale spíše za obrovskou změnu, která bude mít významný hospodářský, peněžní a sociální dopad.

3.2 Členské státy jsou bezpochyby těmi, kdo nesou zodpovědnost za to, aby byl proces přijetí úspěšný. Nicméně je třeba zdůraznit, že se musí zapojit všechny organizace občanské společnosti, protože zastupují individuální zájmové skupiny a zajišťují aktivní zapojení těchto skupin do procesu ve všech členských státech, které mají zavést euro. Současné rozšíření se bude konat v jednotlivých členských státech postupně a ne ve dvanácti najednou, jak tomu bylo v roce 2002 při zavedení eura. V roce 2001 EHSV zaznamenal, že kvůli tomuto procesu byl zmobilizován nejen velký počet zdrojů, ale že v procesu výměny byly aktivní i všechny zainteresované skupiny, a že veřejnost byla dobře připravená a plně zapojená ([3]). Je obzvlášť důležité a skutečně naléhavé, aby byly zajištěny stejné podmínky ve Slovinsku, protože tato země zavede euro za méně než tři měsíce.

3.3 Průzkumy veřejného mínění ([4]) ukazují, že slovinská veřejnost je ze všech členských států, které mají vstoupit do eurozóny, o euru informovaná nejlépe. Značně k tomu přispěla informační kampaň prováděná z národních a evropských fondů. Nicméně je alarmující, že slovinská veřejnost má podle

([1]) Všem novým členským státům, které k Evropské unii přistoupily dne 1. května 2004, byl přiznán status členských států, na které se vztahuje výjimka ve smyslu článku 4 smlouvy o přistoupení. Švédsko se členským státem, na který se vztahuje výjimka, stalo v květnu 1998.

([2]) Rozhodnutí Rady 2006/495/ES a nařízení Rady (ES) č. 1082/2006, obě ze dne 11. července 2006.

([3]) Úř. věst. C 155, 29.5.2001.

([4]) Příloha ke třetí zprávě Komise, pracovní dokument, SEK(2006) 785, s. 25.

posledního průzkumu veřejného mínění Eurobarometru z dubna 2006 také nejvíc pochyb o dopadu zavedení eura na inflaci, dokonce víc, než veřejnost v členských státech, které jsou považovány za nejskeptičtější vůči euru ([5]).

3.4 Sledování cen jak u výrobků, tak služeb, zejména služeb veřejného sektoru, před zavedením eura a po určitou dobu poté může výrazně pomoci snížit pochyby veřejnosti o negativních účincích přijetí eura. Také to snižuje možnost neodůvodněného zvyšování cen a „zaokrouhlování" při převodu měny. Usnesení Evropského parlamentu o rozšíření eurozóny ([6]) upozorňuje na podobné problémy.

3.5 Dobrovolná spolupráce mezi organizacemi zastupujícími zájmy spotřebitelů a obchodníky je vhodná, ale ne dostatečná. Vydávání přehledu cen výrobků každé tři měsíce před konečným přijetím eura se nezdá být dostatečným důvodem ke zmírnění negativního veřejného vnímání účinků zavedení eura.

4. **Specifická doporučení**

4.1 Výbor navrhuje, aby Komise doporučila, aby členské státy v přípravách na přijetí eura dbaly kromě nezbytných informačních kampaní zejména na zajištění toho, aby byly do procesu zapojeny všechny zájmové skupiny za podpory organizací občanské společnosti. Za tímto účelem by měly členské státy a EU poskytnout finanční zdroje pro školení a přípravu různých zájmových skupin na práci a život s novou měnou euro.

4.2 Zvláštní pozornost by měla být věnována zavedení opatření pro sledování cen služeb veřejného sektoru a také měsíčních cenových změn výrobků a služeb obecně v období šesti měsíců před zavedením eura a nejméně rok poté. Členské státy by se mohly takto v budoucnu vyhnout nedostatkům zjištěným během roku 2002 při zavádění eura a znovu během dalšího rozšíření eurozóny.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([5]) Tamtéž, s. 31.

([6]) Usnesení Evropského parlamentu o rozšíření eurozóny ze dne 1. června 2006, bod 12.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení

KOM(2006) 16 v konečném znění – 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Dne 24. února 2006 se Rada, v souladu s článkem 149 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Zaměstnanost, sociální věci, občanství", kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. září 2006. Zpravodajem byl pan GREIF.

Vzhledem k obnovení funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo, že se k tomuto stanovisku vyjádří na říjnovém plenárním zasedání a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenuje pana GREIFA hlavním zpravodajem.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 118 hlasy pro, nikdo nebyl proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. **Nejvýznamnější politická poselství EHSV**

1.1 EHSV vítá předložení prováděcího nařízení k novému nařízení č. 883/2004 pro koordinaci při uplatňování vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení, neboť je důležitým krokem ke zlepšení volného pohybu v Unii.

1.2 EHSV považuje za vhodné vyzvat členské státy právě v probíhajícím „Evropském roce mobility pracovníků", aby se zaměřily na co možná nejrychlejší vstup tohoto návrhu prováděcího nařízení v platnost. Teprve s jeho použitím lze uplatňovat rovněž nařízení č. 883/2004 a s tím spojená zlepšení a zjednodušení nabudou účinnosti.

1.3 Rychlé přijetí tohoto nařízení by bylo více než symbolické, neboť jde o to učinit konkrétní opatření pro zvýšení možností mobility evropských občanů. Uplatnění nařízení č. 883/2004 a zde projednávaného prováděcího nařízení by všem uživatelům přineslo četná zjednodušení, vyjasnění a zlepšení v oblasti koordinace sociálního práva.

1.4 EHSV vítá zejména rozšíření osobní a věcné oblasti působnosti a všechna pravidla pro zlepšení spolupráce mezi institucemi sociálního zabezpečení.

1.5 EHSV vyzývá Komisi, aby co nejdříve podnikla nezbytné kroky ke změně těch nařízení a smluv, které rozšiřují oblast působnosti koordinace systémů sociálního zabezpečení o prostor EHS, Švýcarsko, Grónsko i státní příslušníky třetích zemí. Zmíněná nařízení a smlouvy se všechny vztahují k nařízení č. 1408/71 a jeho prováděcímu nařízení č. 574/72. Příslušné změny související s novým nařízením č. 883/2004 musí být provedeny nejpozději do zahájení jeho uplatňování.

1.6 Co se týče zavedení lepších a rychlejších postupů pro výměnu údajů, uznává EHSV potenciál k úspoře nákladů v administrativě i výhody vyplývající z urychlení postupů pro pojištěné osoby u přeshraničních situací. EHSV však poukazuje rovněž na to, že pouhé urychlení přenosu nepředstavuje samo o sobě průlom. Žádanou účinnost dob zpracování bude možné dosáhnout pouze při současném zajištění dostatečných a vysoce kvalifikovaných osobních i odpovídajících technických zdrojů ze strany institucí v členských státech.

1.7 V souvislosti s přenosem údajů, který se v budoucnosti bude odvíjet především elektronicky, zdůrazňuje EHSV i nadále svoje pochybnosti z důvodu, že se při tom jedná o řadu citlivých osobních údajů (týkající se mj. zdraví, pracovní neschopnosti, nezaměstnanosti). Proto musí být nezbytně nutně zajištěno, že tyto údaje budou zabezpečeny a nedostanou se do špatných rukou.

1.8 EHSV dále vybízí k tomu, aby se při zavádění evropské karty zdravotního pojištění využily i zkušenosti spojené s existujícími nedostatky při praktickém uplatňování v jednotlivých členských státech. Členské státy jsou vyzývány k přijetí odpovídajících opatření, aby mohli evropští občané zejména v oblasti nemocenského pojištění plně využít výhody nových ustanovení.

1.9 EHSV výslovně vítá všechna opatření prováděcího nařízení, která mají všem uživatelům nového nařízení o koordinaci poskytnout větší právní jistotu a průhlednost, neboť v minulosti například docházelo mezi členským státy k tomu, že dluhy z vyúčtování mezi institucemi nebyly hrazeny po dobu několika let. EHSV doufá, že se mezistátní platební morálka výrazně zvýší. Nedostatky při vymáhání neuhrazených pohledávek mezi institucemi sociálního zabezpečení ale nadále přetrvávají.

1.10 EHSV klade otázku, zda pravidla v nařízení a prováděcím nařízení – především zapojení ekonomicky neaktivních osob do osobní oblasti působnosti nařízení – nemohou způsobit vývoj, který by zničil vybudované sociální systémy v EU a vyvolal snížení dávek. EHSV v této souvislosti pokládá za nutné, aby byla přijata taková opatření, aby byly poskytovány srovnatelné a věrohodné údaje prokazující pobírání nemocenských a sociálních dávek v jiných členských státech EU, tak jak k tomu dochází v současnosti a jak lze očekávat i do budoucna. Zajímavé jsou především změny týkající se oblasti působnosti nařízení č. 883/2004.

1.11 EHSV konečně vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily opatření pro přiblížení pravidel a výhod koordinace systémů sociálního zabezpečení všem potenciálním uživatelům. Proto je podle názoru Výboru nutné neprodleně zahájit nezbytné přípravy.

2. **Úvod**

2.1 Předpisy Společenství pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení jsou v současnosti upraveny nařízením (EHS) č. 1408/71 a jeho prováděcím nařízením (EHS) č. 574/72. Obě tato nařízení byla v průběhu let několikrát změněna a aktualizována. Nařízení č. 1408/71 by mělo být nahrazeno nařízením (ES) č. 883/2004 Evropského parlamentu a Rady, které bylo schváleno již 29. dubna 2004.

2.2 Tato nařízení o koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení mají za cíl přijmout nezbytná opatření pro to, aby osoby, na něž se nařízení vztahuje, mohly cestovat, pobývat nebo bydlet v jiném členském státě, aniž by ztratily své nároky na sociální zabezpečení. S cílem zaručit zachování nároků stanoví nařízení různá pravidla, která odpovídají zvláštním potřebám v jednotlivých oblastech sociálního zabezpečení, a také obecné zásady, jež umožňují, aby koordinace fungovala. Jedná se tedy o koordinaci, ne o harmonizaci systémů.

2.3 Podle článku 89 nového nařízení č. 883/2004 musí být jeho provádění upraveno dalším nařízením. Teprve přijetím tohoto prováděcího nařízení (KOM(2006) 16 v konečném znění), jehož návrh byl předložen od 31. ledna 2006 a je předmětem tohoto stanoviska EHSV, může být nové nařízení č. 883/2004, které nabylo platnost, uplatňováno. Až do jeho přijetí platí nadále bez omezení nařízení č. 1408/71 a jeho prováděcí nařízení č. 574/72.

2.4 Dělení na základní nařízení a prováděcí nařízení se při realizaci koordinace systémů sociálního zabezpečení podle práva Společenství stalo v členských státech zvykem. V základním nařízení jsou stanoveny zásady, v prováděcím nařízení spíše „technické aspekty“.

2.4.1 Předložený návrh prováděcího nařízení je proto možné považovat spíše za druh „návodu k použití“ k nařízení č. 883/2004. Musejí zde být vyjasněny všechny nevyřízené otázky správní i technické povahy a projednány určité aspekty koordinace Společenství, které vyžadují specifické postupy.

2.4.2 Například v oblasti starobních důchodů je třeba upřesnit, jaké kroky musí pojištěná osoba učinit, když žádá o přiznání svého důchodu, u které instituce má žádost podat, pokud pracovala ve více členských státech, jak si budou instituce navzájem vyměňovat informace, aby se vzala v úvahu celá kariéra dotyčné osoby, a jak každá instituce vypočítá důchod, který má být vyplácen.

2.5 I přesto v praxi nedošlo k jasnému rozdělení na „základní“ a „technické“. V předloženém prováděcím nařízení se nacházejí některé body, které by systematicky náležely do základního nařízení č. 883/2004.

2.5.1 Více než šestileté projednávání nařízení č. 883/2004 bylo v dubnu 2004 ještě před posledním rozšířením EU velmi rychle dokončeno, a zabránilo se tak dalším průtahům. Proto zůstalo nařízení č. 883/2004 v jednotlivých částech nedokončené (např. částečně prázdné přílohy, především příloha 11). V nyní předloženém prováděcím nařízení je proto třeba upravit také některé věcné otázky, které by vlastně systematicky náležely do základního nařízení č. 883/2004. Jedná se zde především o hlediska finančního vyrovnání mezi institucemi sociálního zabezpečení. Ohledně práv občanů neexistují žádné otevřené věcné body.

2.5.2 Zmíněným věcným otázkám bude v rámci tohoto stanoviska EHSV věnována zvláštní pozornost.

3. **Obsah prováděcího nařízení**

3.1 Předloženým prováděcím nařízením má být dosaženo následující:

— zjednodušení a racionalizace právních a správních předpisů;

— vyjasnění práv a povinností všech účastníků koordinace systémů sociálního zabezpečení (instituce sociálního zabezpečení, příslušné orgány, zaměstnavatel a pojištěnec, zaměstnaná osoba a osoba samostatně výdělečně činná);

— zlepšení způsobu koordinace mezi institucemi sociálního zabezpečení, aby se zabránilo tomu, že tíha postupů bude v první řadě ležet na pojištěncích;

— usnadnění postupů pro pojištěnce při poskytování náhrad, příp. poskytování dávek u vyřizování přeshraničních situací a také urychlení lhůty na odpověď a na vyřízení;

— zavedení lepších a rychlejších postupů pro výměnu údajů (především podpora užívání elektronických postupů při výměně informací a práci s elektronickými dokumenty);

— úspora nákladů na administrativní zpracování (mj. účinnější úhrady pohledávek mezi institucemi sociálního zabezpečení);

— pokrok v boji proti podvodům a zneužitím (mj. díky účinným mechanismům pro přeshraniční vymáhání pohledávek).

3.2 Nové prováděcí nařízení se svojí strukturou podstatně liší od nařízení č. 574/72 k provádění nařízení č. 1408/71. To je způsobeno především tím, že struktura nového prováděcího nařízení kopíruje strukturu nového základního nařízení č. 883/2004, které se od základního nařízení č. 1408/71 v několika bodech zásadně odlišuje. V prvé řadě je nutno zmínit rozdíly v osobní a věcné oblasti působnosti, které jsou v novém nařízení č. 883/2004 pojaté obsáhleji než v současném nařízení č. 1408/71. Dále se nové nařízení č. 883/2004 soustředí na obecná ustanovení a definice, na rozdíl od zvláštních ustanovení v kapitolách o jednotlivých oblastech pojišťovnictví v nařízení č. 1408/71.

3.2.1 Nařízení č. 1408/71 bylo původně koncipováno pouze pro zaměstnané osoby a jejich rodinné příslušníky. Počátkem 80. let došlo k rozšíření osobní oblasti působnosti na samostatně výdělečné osoby. A koncem 90. let na úředníky a studenty.

3.2.2 Předpokladem pro osobní oblast působnosti byla státní příslušnost členského státu, nebo pro osoby bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydliště v členském státě. Zahrnuti jsou také rodinní příslušníci a pozůstalí.

3.2.3 Zahrnuti jsou také pozůstalí, pokud mají státní příslušnost členského státu, přičemž v tomto případě není relevantní státní příslušnost osoby, od které se práva odvozují.

3.2.4 Nařízení č. 883/2004 se nyní bude týkat všech občanů EU, kteří jsou pojištěni v rámci národního zákonodárství, neboť se vztahuje i na osoby, které nejsou ekonomicky činné.

3.2.5 Ve srovnání s nařízením č. 1408/71 byla dále rozšířena také věcná oblast působnosti. Do nového nařízení č. 883/2004 byly navíc ke stávajícím ustanovením zahrnuty také předdůchodové dávky a otcovské dávky, které jsou rovnocenné mateřským dávkám. Na rozdíl od nařízení č. 1408/71 nejsou ovšem do oblasti působnosti nařízení č. 883/2004 zahrnuty zálohy na výživné.

3.2.6 Nařízení č. 883/2004 platí nyní pro všechny právní předpisy, které se týkají následujících oblastí sociálního zabezpečení: a) dávky v nemoci; b) dávky v mateřství a rovnocenné otcovské dávky; c) dávky v invaliditě; d) starobní důchody; e) pozůstalostní důchody; f) dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání; g) pohřebné; h) dávky v nezaměstnanosti; i) předdůchodové dávky; j) rodinné dávky.

3.3 Rozšíření oblasti působnosti si vyžaduje určitá nová pravidla a postupy, které jsou přizpůsobeny těmto skupinám osob. Sem patří například ustanovení týkající se použitelných právních předpisů pro započtení doby věnované výchově dětí osobami, které nebyly nikdy zaměstnány nebo nebyly nikdy osobami samostatně výdělečně činnými v různých členských státech, v nichž bydlely.

3.4 Struktura předloženého prováděcího nařízení vyplývá ze struktury základního nařízení č. 883/2004. V hlavě I se projednávají obecná ustanovení, v hlavě II použitelné právní předpisy, v hlavě III zvláštní ustanovení o různých druzích dávek a následují finančními ustanovení (hlava IV), jakož i přechodná a závěrečná ustanovení (hlava V). Ve zvláštních připomínkách k jednotlivým článkům nařízení se bude Výbor soustředit na obecná ustanovení i na použitelné právní předpisy, méně pak na podrobnosti různých druhů dávek.

3.4.1 Přílohy prováděcího nařízení jsou v současnosti ještě prázdné a musejí být naplněny obsahem. Obsahují prováděcí ustanovení k dohodám, které nadále zůstávají v platnosti, a nová prováděcí pravidla k dohodám (příloha 1), zvláštní systémy pro úředníky (příloha 2), členské státy, které hradí náklady věcných dávek na základě paušálních částek (příloha 3) a již zmíněný seznam příslušných orgánů a institucí (příloha 4).

3.5 Kromě toho mají mnohá opatření a postupy stanovené tímto nařízením za cíl větší průhlednost kritérií, která musejí instituce členských států uplatňovat v rámci nařízení č. 883/2004.

3.5.1 V obecných ustanoveních v nadpisu 1 nařízení č. 883/2004 bylo shrnuto mnoho definic, které jsou v nařízení č. 1408/71 rozděleny mezi jednotlivé oblasti sociálního zabezpečení a tam jsou upraveny z části nejednotně. Větší důraz je kladen na obecné definice, jednotlivé kapitoly jsou méně podrobné. V novém nařízení tak není každá oblast pojištění projednávána jako „vlastní svět“, ve kterém se zpracovávají příslušné předpisy.

3.5.2 Důležitým krokem je rovněž článek 5 (sladění skutečností). Tato harmonizace skutečností znamená, že skutečnosti nebo události, ke kterým došlo v jiném členském státě, se musejí projednávat tak, jako kdyby k nim došlo na vlastním výsostném území.

3.6 Obsahy základního nařízení a prováděcího nařízení se týkají pouze přeshraničních situací mezi alespoň dvěma členskými státy. Pouze pro tyto případy jsou pojištěncům a zaměstnavatelům ukládány dodatečné povinnosti, např. oznámení o vyslání, které je nutno podat instituci sociálního zabezpečení. Jaké další povinnosti mají pojištěnci nebo zaměstnavatelé v příslušném členském státě, zůstává i nadále záležitostí členských států a není dotčeno základním nařízením nebo prováděcím nařízením.

4. **Obecné připomínky**

4.1 EHSV vítá předložení prováděcího nařízení k novému nařízení č. 883/2004 o koordinaci užívání vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení. Tento návrh je krokem k lepším podmínkám volného pohybu v Unii. Neznamená žádné větší problémy pro různé uživatele právních a správních předpisů o koordinaci sociálního zabezpečení v členských státech a neobsahuje ani žádná zjevně problematická pravidla pro pojištěné osoby.

4.2 Návrh nařízení naopak obsahuje četná zjednodušení, vyjasnění a zlepšení. EHSV vítá především rozšíření osobní a věcné oblasti působnosti a všechna pravidla pro zlepšení spolupráce mezi institucemi sociálního zabezpečení.

4.2.1 Rozšířená osobní oblast působnosti má rozhodující dopad na počet dotčených osob především v těch zemích, ve kterých je pojistná ochrana vázána na bydliště. V zemích, ve kterých je pojistná ochrana vázána na výdělečnou činnost, je dopad mnohem menší, zde téměř nedochází k zahrnutí nových skupin osob.

4.3 EHSV proto opakuje svůj požadavek, který směruje na členské státy a kladl ho již v dřívějších stanoviscích, aby se v projednávání návrhu prováděcího nařízení co nejrychleji pokročilo a aby se usilovalo o co nejrychlejší nabytí účinnosti. Nové nařízení o koordinaci a s ním spojená zlepšení a zjednodušení musí vstoupit v platnost co nejrychleji [1].

4.4 Předložený návrh provádění nařízení č. 883/2004 přichází s určitým časovým zpožděním teprve přibližně rok a půl po přijetí rozhodnutí o nařízení č. 883/2004. Návrh leží od počátku roku 2006 na stole. Z důvodu komplexnosti a šíře projednávaných skutečností, ale také mnoha nedořešených otázek, je jistě třeba ještě určitý čas na vyjasnění všech podrobných aspektů zacházení a postupů v jednotlivých členských státech a orgánech na úrovni Rady a ve správních komisích.

4.4.1 Je plánováno, že prováděcí nařízení vstoupí v platnost na počátku roku 2008. Jak stanoví článek 91, toto nařízení vstupuje v platnost šest měsíců po dni vyhlášení v Úředním věstníku Evropských společenství. Tato lhůta se zdá nutná, avšak zároveň dostatečná k přizpůsobení systémů novým pravidlům. Prodloužení šestiměsíční lhůty mezi vyhlášením a vstupem v platnost by se v každém případě mělo zabránit.

4.4.2 V zájmu rychlé použitelnosti základního nařízení vyzývá EHSV členské státy, aby již nyní vybavily své instituce sociálního zabezpečení nezbytnými lidskými a technickými zdroji a umožnily tak rychlou změnu. Stávající nástroje zainteresovaných subjektů a uživatelů na národní úrovni – zejména existující sítě TRESS [2], které na úrovni členských států sdružují zainteresované kruhy a subjekty – by měly být využívány k příslušnému hodnocení praktického uplatňování tohoto nařízení v jednotlivých členských státech po jeho vstupu v platnost. EHSV vyzývá Komisi, aby tato opatření podporovala. Prodloužení šestiměsíční lhůty mezi vyhlášením a vstupem v platnost by se v každém případě mělo zabránit.

4.5 I na samotném nařízení č. 883/2004 se ještě pracuje, zejména na příloze 11. Tato příloha byla při přijetí v roce 2004 ponechána prázdná a v pracovní skupině Rady se o ní nyní diskutuje, resp. se projednává paralelně s návrhem prováděcího nařízení.

4.5.1 Příloha 11 nemá vztah pouze k nařízení č. 883/2004, nýbrž také k samotnému prováděcímu nařízení. Oba texty nelze posuzovat odděleně. Příloha 11 se týká „zvláštních předpisů pro uplatňování právních předpisů členských států“. Obsah přílohy stanoví Evropský parlament spolu s Radou. Obsah přílohy musí být stanoven do vstupu prováděcího nařízení v platnost.

4.5.2 V této příloze mohou být definovány určité postupy pro uplatňování určitých právních předpisů. Členské státy se v nich snaží zachovat určitá národní ustanovení. Vzhledem k možné hojnosti položek představuje příloha 11 obzvláště citlivou část nařízení. EHSV se k ní vyjádří odděleně v bezprostřední návaznosti na toto stanovisko.

---

[1] Stanovisko EHSV k tématu Sociální zabezpečení zaměstnaných osob a osob samostatně výdělečně činných (zpravodaj: pan Rodríguez GARCÍA-CARO) (Úř. věst. C 24, 31.1.2006).

[2] Training and Reporting on European Social Security (viz též www.tress-network.org).

4.6 Sledování dílčích zájmů nesmí zejména i v souvislosti s Evropským rokem mobility pracovníků, který Komise vyhlásila pro rok 2006, dále zdržovat vstup nového nařízení o koordinaci č. 883/2004 v platnost a tím i uplatňování všech již dohodnutých zlepšení. Rychlé přijetí tohoto nařízení by bylo více než symbolické, neboť jde o to učinit konkrétní opatření pro zvýšení možností mobility evropských občanů ([3]).

4.7 EHSV upozorňuje na to, že nařízení č. 1408/71 a také jeho prováděcí nařízení č. 574/72 zůstanou pro určité skupiny osob v platnosti i v případě vstupu tohoto prováděcího nařízení v platnost a s tím spojené použitelnosti nařízení č. 883/2004, pokud nedojde ke změně ještě dalších nařízení nebo dohod. (viz článek 90 základního nařízení a článek 90 prováděcího nařízení).

4.7.1 Oblast působnosti právních předpisů o koordinaci sociálního zabezpečení v nařízení č. 1408/71 byla v průběhu let rozšířena o další skupiny osob. K tomuto zapojení dalších skupin však nedošlo v nařízení č. 1408/71 nebo v samotném nařízení č. 574/72, nýbrž na základě zvláštních dodatečných nařízení a dohod.

4.7.2 To se na jedné straně týká použitelnosti právních předpisů o koordinaci pro státní příslušníky třetích zemí, jejich rodinné příslušníky a jejich pozůstalé, která je upravena v nařízení č. 859/2003. Od 1. června 2003 jsou státní příslušníci třetích zemí, kteří právoplatně pobývají v členském státě, zahrnuti do právních předpisů o koordinaci jako občané EU. Je nutné konstatovat, že zapojení státních příslušníků třetích zemí do oblasti působnosti se vztahuje pouze na přeshraniční situace těchto pojištěných osob alespoň mezi dvěma zeměmi EU, nikoli na přeshraniční situace mezi jejich domovskou zemí a jedním státem EU.

4.7.3 Na druhé straně se na členské státy EHS a na občany EHS již od roku 1994 uplatňují ustanovení nařízení č. 1408/71 a č. 574/72. Dohoda o volném pohybu osob se Švýcarskem, platná od 1. června 2002, rozšiřuje právní předpisy o koordinaci také ve vztahu se Švýcarskem. A nařízením č. 1661/85 bylo zahrnuto rovněž Grónsko a jeho občané.

4.7.4 To vše přineslo také občanům EU širší místní oblast působnosti. Státy EHS a Grónsko byly postaveny na stejnou úroveň jako státy EU. V zájmu uskutečňování rovného zacházení v sociální oblasti mezi státními příslušníky Společenství a státními příslušníky třetích zemí je tento stav třeba zachovat. V těchto nařízeních jsou nutné příslušné změny, pokud má toto rozšířené spojení v oblasti působnosti platit také pro nařízení č. 883/2004.

4.8 V tomto smyslu EHSV požaduje, aby byly co nejdříve, nejpozději však do zahájení uplatňování nového nařízení o koordinaci, provedeny změny ve všech příslušných nařízeních a smlouvách, které odkazují na nařízení č. 1408/71. Nadále se má uplatňovat i nařízení č. 883/2004 včetně téže rozšířené místní a osobní oblasti působnosti. V opačném případě by dotčení státní příslušníci třetích zemí ani občané EHS, Švýcarska a Grónska nespadali pod jeho ochranu a v určitých přeshraničních situacích s těmito zeměmi by mohli být poškozeni také občané EU. Pro tyto případy se bude i nadále uplatňovat nařízení č. 1408/71.

4.8.1 EHSV vyzývá Komisi, aby zde co nejdříve podnikla nezbytné kroky. Na jedné straně dochází k nerovnému zacházení s různými občany s bydlištěm v Evropské unii. Na druhé straně je také pro instituce sociálního zabezpečení v členských státech příliš velkou zátěží uplatňovat dvě tak komplexní nařízení současně.

4.8.2 Navíc je nutné zohlednit, že při další platnosti nařízení č. 1408/71 a jeho prováděcího nařízení č. 574/72 budou muset být obě tato nařízení i nadále průběžně novelizována a přizpůsobována změnám, i když se budou týkat pouze malé skupiny oprávněných osob. Pro administrativu Evropské unie i pro uživatele nařízení to představuje neúnosnou zátěž.

4.9 Nařízení č. 883/2004 stanovuje také zavedení lepších postupů týkajících se rychlejší a spolehlivější výměny údajů mezi institucemi sociálního zabezpečení v členských státech. To by se mělo uskutečňovat zejména podporováním využití elektronických způsobů výměny informací a práce s elektronickými dokumenty.

4.9.1 Zatímco dosud bylo stanoveno vyřizování pomocí papírových dokumentů a elektronického postupu se využívalo volitelně pouze při vzájemném souhlasu dvou členských států, měla by se nyní celá výměna údajů mezi institucemi provádět zpravidla elektronicky.

4.9.2 Od toho se kromě úspory nákladů v administrativě očekávají především i výhody týkající se urychlení postupů pro pojištěné osoby a zkrácení lhůt pro odpověď a zpracování a také urychlení poskytování náhrad, příp. poskytování dávek u vyřizování přeshraničních situací.

4.9.3 Návrh nařízení v žádném případě nestanovuje, že každá instituce musí s každou institucí v EU komunikovat elektronickou cestou. Spíše postačí alespoň jedno přístupové místo v jedné instituci na každý členský stát, které je vybaveno pro příjem a odesílání elektronických údajů o sociálním pojištění a které vyřizuje předávání příslušným institucím v tuzemsku. Pro účely identifikace komunikačního partnera je však podle článku 83 předlohy nutné vytvořit veřejně přístupnou databázi. Ta obsahuje definované „příslušné orgány“, „příslušné instituce“ a „instituce místa bydliště“ a také „instituce místa pobytu“, „přístupové místo“ a „styčné místo“. Tento přístup umožňuje nahradit dosavadní přílohy nařízení příslušnými aktualizovanými seznamy orgánů.

([3]) Viz též návrh stanoviska ke změně nařízení č. 1408/71 (SOC/213, CESE 920/2006, zpravodaj: pan Rodríguez GARCÍA-CARO, odstavec 5).

4.9.4 EHSV v této souvislosti vybízí k tomu, aby se při zavádění evropské karty zdravotního pojištění využily i zkušenosti spojené s existujícími nedostatky při aplikaci v jednotlivých členských státech. Především by se mělo přezkoumat, do jaké míry by stávající databáze mohly využívat instituce nemocenského pojištění. Od správní komise se zde bude požadovat, aby určila nezbytné údaje, které jsou podstatné pro komunikaci. Členské státy by navíc měly být vyzvány k přijetí odpovídajících opatření, aby mohli evropští občané a občanky plně využít výhody nových pravidel obzvláště v oblasti zdravotního pojištění.

4.10 EHSV uznává, že díky elektronickému předávání údajů je možné rychlejší vyřízení, které je v zájmu pojištěné osoby. Potud tuto změnu vítá. EHSV však zároveň dává ke zvážení, že se při tom jedná o řadu citlivých osobních údajů (týkající se mj. zdraví, pracovní neschopnosti, nezaměstnanosti). Proto musí být nezbytně zajištěno, že tyto údaje budou odpovídajícím způsobem zabezpečeny a nedostanou se do špatných rukou.

4.10.1 I zde platí všechny záruky stanovené platnými předpisy Společenství o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů. Ty byly v nařízení č. 1408/71 upraveny článkem 84 a v nařízení č. 883/2004 se nacházejí v článku 77. EHSV přesto požaduje, především v souvislosti s elektronickým přenosem dat mezi institucemi členských států, který se nyní stává pravidlem, aby se v prováděcím nařízení výslovně upozornilo na citlivost údajů a nalezly se vhodné mechanismy pro zaručení jejich bezpečnosti.

4.10.2 EHSV v každém případě postrádá formulaci jako v čl. 84 odst. 5 písm. b) v nařízení č. 1408/71, který výslovně zakazuje používat údaje k jiným účelům než k účelům sociálního zabezpečení. Taková formulace by v článku 4 prováděcího nařízení měla být výslovně uvedena.

4.11 Výhoda vyplývající z použití elektronických prostředků pro výměnu údajů mezi institucemi sociálního zabezpečení by však neměla být přeceňována. Bezpochyby dojde k rychlejšímu přenosu údajů. K tomu bude mnohdy zapotřebí restrukturalizace národních orgánů.

4.11.1 Je ovšem sporné, zda časové urychlení přenosu skutečně přináší pojištěné osobě podstatné výhody. Doba přenosu je totiž obvykle v poměru k celkové době zpracování spisu relativně krátká. Určité případy budou z důvodu komplexnosti skutečností (především v oblasti důchodového zabezpečení: mezistátní dílčí dávky, poměrné rozdělení, atd.) i nadále vyžadovat specifický přístup a bude možné je zvládnout pouze s nepřiměřeně velkou pomocí počítačových programů. Zde bude nutné, aby tyto spisy nadále zpracovávali odborní referenti.

4.11.2 Pouhé urychlení přenosu údajů a skutečností nepředstavuje z pohledu EHSV samo o sobě průlom. Žádanou účinnost dob zpracování bude možné dosáhnout pouze při současném zajištění dostatečných a vysoce kvalifikovaných osobních i odpovídajících technických zdrojů ze strany institucí v členských státech.

4.11.3 EHSV proto členské státy vyzývá, aby byli pracovníci institucí sociálního zabezpečení okamžitě připravováni na nové předpisy v základním nařízení a v prováděcím nařízení. Nevyhnutelná jsou školení a výcvik pracovníků. EHSV vyzývá Komisi, aby v rámci své odpovědnosti přijala příslušná opatření na podporu členských států. Požadují se zejména prostředky Společenství na školicí programy a případně také součinnost při vzdělávání.

4.12 Jelikož jsou systémy sociálního zabezpečení, na něž se vztahuje nařízení č. 883/2004, založeny na solidaritě všech pojištěnců, je třeba stanovit mechanismy pro účinnější vymáhání pohledávek spojených s neoprávněnými dávkami nebo s nezaplacenými příspěvky těchto pojištěných osob resp. osob povinných odvádět příspěvky.

4.12.1 EHSV se připojuje k názoru Komise, že závaznější postupy pro zkrácení platebních lhůt těchto pohledávek mezi institucemi členských států se zdají být podstatné, pokud jde o zachování důvěry při výměně.

4.12.2 Prováděcí nařízení stanovuje společné lhůty pro splnění určitých povinností nebo určitých administrativních etap, které mají přispět k ujasnění a ke strukturování vztahů mezi pojištěnými osobami a institucemi.

4.12.3 Kromě toho jsou plánovány – v návaznosti na směrnici č. 76/308/EHS o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek týkajících se některých dávek, cel, daní – postupy vzájemné pomoci mezi institucemi. Navíc se zavádějí úroky z dlužného pojistného, čímž má být zvýšena platební morálka.

4.12.4 EHSV výslovně vítá všechna tato opatření, která stanovuje prováděcí nařízení a která mají všem uživatelům nového nařízení o koordinaci poskytnout větší právní jistotu a průhlednost, neboť v minulosti například docházelo mezi členským státy k tomu, že dluhy z vyúčtování mezi institucemi nebyly hrazeny dokonce po dobu několika let. EHSV doufá, že se mezistátní platební morálka výrazně zvýší. Přesto ale mezi institucemi sociálního zabezpečení nadále přetrvávají nedostatky při vymáhání neuhrazených pohledávek.

4.13 EHSV dále vítá větší flexibilitu nového prováděcího nařízení ve srovnání s nařízením č. 574/72 k provádění nařízení č. 1408/72, která členským státům nadále umožní provádět některé záležitosti lépe na bilaterální úrovni, než jak požaduje prováděcí nařízení, pokud při tom nejsou ohroženy zájmy oprávněných osob a fungování koordinace. EHSV se ovšem v souladu s touto zásadou, že flexibilita nesmí být na úkor oprávněných osob, zasazuje o jinou, přísnější formulaci článku 9, než je ta, že „[se tyto postupy] nedotýkají nároků příjemců dávek". Především by se mělo výslovně zmínit, že z důvodu jiného provádění nemohou být například prodlužovány lhůty nebo mohou být požadovány doplňkové úřední postupy.

4.14 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily opatření pro přiblížení pravidel a výhod koordinace systémů sociálního zabezpečení všem uživatelům, včetně změny spočívající v použitelnosti nařízení č. 883/2004. Informace by měly být poskytovány podnikům i pojištěncům, zejména osobám samostatně výdělečně činným v nejrůznějších zaměstnáních, od zaměstnanců až po neformální odvětví. Proto je podle názoru Výboru nutné neprodleně zahájit nezbytné přípravy.

4.15 Nařízení č. 883/2004 stanoví, že postupy požadavku vyváženého rozdělení nákladů mezi členskými státy musí postačovat. EHSV však v této souvislosti klade otázku, zda ustanovení nařízení a prováděcího nařízení nemohou způsobit vývoj, který by zničil vybudované sociální systémy v EU a vyvolal snížení dávek. EHSV konkrétně v souvislosti se zapojením ekonomicky neaktivních osob do osobní oblasti působnosti nařízení a s volným pohybem osob v Unii konstatuje, že z důvodu snah o koordinaci nesmí dojít k vyrovnávání směrem dolů a ke snížení sociálních standardů.

4.15.1 EHSV pokládá v této souvislosti za nutné přijmout taková opatření, aby byly poskytovány srovnatelné a věrohodné údaje dokládající pobírání nemocenských a sociálních dávek v jiných členských státech EU, tak jak k tomu dochází v současnosti a jak lze očekávat i do budoucna. Rozhodující jsou především změny týkající se nařízení č. 883/2004.

5. **Další konkrétní připomínky k jednotlivým článkům**

5.1 *Článek 2: Oblast působnosti a pravidla výměny informací mezi institucemi*

EHSV požaduje, aby byly stanoveny jasné lhůty pro odpověď a vyřízení. Za překročení těchto lhůt musí pojištěná osoba obdržet náhradu škody, pokud k nějaké škodě došlo. Práva pojištěnce musejí být proveditelná, je nutné vytvořit příslušné právní prostředky. Vzniklé nevýhody nesmějí být přenášeny na pojištěné osoby. Škodu musí nahradit instituce, v jejíž oblasti odpovědnosti byla způsobena. Taková formulace by do článku 2 prováděcího nařízení měla být výslovně vložena.

5.2 *Článek 3: Oblast působnosti a pravidla pro výměnu informací mezi příjemci dávek a institucemi*

Čl. 3 odst. 4: V zájmu urychlení postupu je nutné motivovat k tomu, aby se zasílání dokumentů, ale především zasílání potvrzení o přijetí, provádělo elektronickou cestou. Papírová forma by se měla užívat pouze ve výjimečných případech.

5.3 *Článek 4: Formát a způsob výměny údajů*

Pokud jde o elektronickou komunikaci, je vedle bezpečnosti údajů zmíněné v odstavci 3.10.2 nutné zajistit také to, aby elektronická komunikace s pojištěnci mohla probíhat pouze s jejich souhlasem. Především mnoho osob, kterých se týká oblast důchodového zabezpečení, prožilo celý svůj život bez elektronické komunikace. Není možné je nyní k této formě komunikace nutit. Mnoho z nich ani nemá přístup k elektronickým prostředkům. Také na další skupiny s omezenými či ztíženými možnostmi přístupu k elektronickým prostředkům (mj. na osoby s postižením) je zde třeba brát odpovídající ohledy. Musí být podporován veřejný a pokud možno všeobecný přístup k příslušným technologiím.

V tomto smyslu EHSV doporučuje vložit do čl. 4 odst. 2 nařízení následující formulaci: „Veškerá opatření a pravidla pro elektronickou výměnu údajů musí splňovat požadavek na všeobecnou přístupnost". EHSV navíc považuje za problematickou formulaci v čl. 4 odst. 3, podle kterého se při komunikaci s příjemci dávek má upřednostňovat použití elektronických prostředků. EHSV zde požaduje vložit dodatek: „pokud s tím příjemce souhlasí".

5.4 *Článek 5: Právní hodnota dokumentů a podpůrných dokladů vystavených v jiném členském státě*

Čl. 5 odst. 2: Zde se stanoví, že instituce členského státu se může obrátit na instituci jiného členského státu, jež dokument vydala, se žádostí o vyjasnění týkající se dokumentů. Pokud se jako v čl. 5 odst. 1 jedná o dokument správce daně, musí se úřad sociálního zabezpečení jednoho státu spojit se správcem daně jiného státu se žádostí o vyjasnění? To se zdá neproveditelné a zdlouhavé.

K čemu slouží „styčná místa“? EHSV navrhuje posílit pravomoci styčných míst v oblasti informování a pomoci, aby tato místa mohla vykonávat svoji příslušnou úlohu. Instituce se pak se žádostí o vyjasnění problému musejí obracet pouze na styčná místa.

Čl. 5 odst. 3: Nezdá se jako zjednodušení ani zlepšení koordinace systémů sociálního zabezpečení, když si správní komise může ponechat lhůtu šesti měsíců na urovnání sporů mezi dvěma nebo více institucemi ze dvou nebo více států. Tato lhůta je přehnaně dlouhá. EHSV požaduje, aby vyřízení žádosti včetně veškerých úředních cest mezi institucemi nesmělo celkově trvat déle než tři měsíce.

5.5 *Článek 8: Správní dohody mezi dvěma nebo více členskými státy*

Zde jsou členské státy opravňovány k uzavírání vzájemných dohod, pokud se tyto dohody nedotýkají nároků příjemců dávek. V zájmu průhlednosti a právní jistoty pro dotčené strany EHSV požaduje, aby se tyto dohody musely hlásit Komisi a deponovat u ní. Soupis těchto dohod v příloze k prováděcímu nařízení by nastolil větší právní jistotu.

5.6 *Článek 11: Údaje pro stanovení bydliště*

V čl. 11 odst. 1 písm. a) – e) se pro určení bydliště uvádějí objektivně určitelné skutečnosti, přičemž vůle osoby je rovnocenným rozhodovacím kritériem. EHSV se domnívá, že zjišťování bydliště musí probíhat především podle objektivně určitelných skutečností. Pouze pokud to není možné, považuje se za rozhodující záměr vyjádřený dotyčnou osobou, tedy druhořadé kritérium uvedené v odstavci 2.

Mimoto má EHSV pochybnosti, jestli zkoumání individuálních důvodů změny bydliště nemůže být považováno za nepovolený zásah do soukromí občanů.

5.7 *Článek 12: Sčítání dob*

V č. 12 odst. 3 se stanoví, že pokud se doba povinného pojištění v jednom členském státu kryje s dobou dobrovolného pojištění v jiném členském státu, vezme se v úvahu jen doba povinného pojištění. Toto podle názoru EHSV nesmí v žádném případě vést k tomu, že se tím případné příspěvky zaplacené v rámci dobrovolného pojištění stanou bezcennými. Pro takové případy je v prováděcím nařízení stanoveno, že zaplacené příspěvky budou pojištěné osobě vráceny se zajištěním stálé hodnoty.

5.8 *Článek 16: Postup pro použití článku 12 nařízení (ES) č. 883/2004*

Zde se u vysílání pracovníků požaduje, aby zaměstnavatel uvědomil o vyslání příslušnou instituci předem, „je-li to možné“. EHSV požaduje vyškrtnout formulaci „je-li to možné“, protože připouští příliš velký prostor pro interpretaci.

Je nutné zajistit, aby instituce byla informována zpravidla předem, aby v případě vyslání mohla pro pojištěnce vytvořit právní jistotu a zabránit problémům, kterým pojištěné osoby při vzniku pojistné události během vyslání čelí, když instituce členského státu, do kterého je pracovník vysílán, není informována.

5.9 *Článek 21: Povinnosti zaměstnavatele*

Článek 21 umožňuje, aby povinnost platit příspěvky na sociální zabezpečení plnil zaměstnanec, pokud zaměstnavatel nemá místo podnikání v členském státě, jehož právní předpisy jsou na zaměstnance uplatňovány. Zaměstnavatel o tom se zaměstnancem musí uzavřít dohodu.

Pro EHSV je důležité, aby zde tuto povinnost v každém případě plnil zaměstnavatel. Tato možnost přenosu povinnosti platit příspěvky tedy nesmí vést k tomu, že případné příspěvky hrazené zaměstnavatelem půjdou k tíži zaměstnance a tomu se tak sníží jeho čistý příjem. Zaměstnanci musí být případné příspěvky, které odvádí zaměstnavatel, uhrazeny zaměstnavatelem v plné výši.

EHSV požaduje, aby byla dohoda uvedená v čl. 21 odst. 2 v každém případě uskutečněna v písemné formě, a zamezilo se tak právní nejistotě. Povinnost zaměstnavatele uvědomit příslušné instituce o takové dohodě by podle názoru EHSV měla být zdůrazňována výslovněji. Sdělení o dohodě by mělo být provedeno neprodleně (během definované krátké doby) a písemnou formou.

5.10 *Článek 25: Pobyt v jiném členském státě než v příslušném členském státě*

V čl. 25 A odst. 1 se pro pobyt v jiném členském státě než v příslušném členském státě požaduje předání dokumentu potvrzujícího nárok na věcné dávky. Z pohledu EHSV by mělo být vyjasněno, že evropská karta zdravotního pojištění tuto podmínku splňuje a že není třeba žádného dodatečného potvrzení. Pokud by v budoucnu existoval jiný druh dokladu, lze tento článek stále ještě pozměnit.

Z formulace článku 25 B není jasné, zda má pojištěná osoba právo volby mezi podáním žádosti o náhradu výdajů u instituce místa pobytu nebo u příslušné instituce.

5.11 *Článek 26: Plánovaná zdravotní péče*

Formulace článku 26 B „Finanční úhrada věcných dávek v rámci plánované zdravotní péče“ může z pohledu EHSV vést k chybné interpretaci, a měla by být proto doplněna. V souladu se záměrem Komise EHSV navrhuje, aby tento odstavec začínal následovně: „Pokud je povolení uděleno a veškeré náklady zdravotní péče nesla pojištěná osoba, příslušná instituce zajistí náhradu výdajů podle nejvyšší sazby a pojištěné osobě tuto částku uhradí …“.

Jinak by bylo možné tento článek vykládat tak, že příslušná instituce uhradí náklady instituci, která částku hradila, a pojištěná osoba by poté mohla požadovat vyplacení případné rozdílové částky. To není záměrem úhrady nákladů v rámci plánované zdravotní péče.

5.12 *Článek 88: Změna příloh*

Jak již bylo uvedeno v odstavci4.5, definují členské státy v příloze 11, která je v současné době zatím prázdná a projednává se na úrovni Rady souběžně s prováděcím nařízením, určité postupy pro to, jak by měly být uplatňovány specifické národní právní předpisy. Členské státy se v nich snaží o zachování určitých národních ustanovení. Vzhledem k možné hojnosti položek představuje příloha 11 citlivou část nařízení 883/2004.

EHSV se vyslovuje pro to, aby se při vytváření této přílohy přísně dbalo na zásadu nezbytnosti. EHSV se k tomu vyjádří ve zvláštním stanovisku.

5.13 *Článek 91: Závěrečná ustanovení*

Vzhledem k důležitosti rychlého provedení prováděcího nařízení pro občany vyzývá EHSV členské státy (jak již bylo uvedeno v odstavci 4.4), aby stanovily jasnou lhůtu, do které musí být jednání v Radě o prováděcím nařízení uzavřena. Takto politicky dohodnutý termín byl smysluplný a proveditelný i v případě evropské karty zdravotního pojištění. Základní nařízení č. 883/2004 musí vstoupit v platnost co nejdříve.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Nová rámcová strategie pro mnohojazyčnost

KOM(2005) 596 v konečném znění

(2006/C 324/24)

Dne 22. listopadu 2005 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Zaměstnanost, sociální věci, občanství", kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 6. září 2006. Zpravodajkou byla paní LE NOUAIL MARLIÈRE.

Vzhledem k zahájení nového funkčního období Výboru plenární shromáždění rozhodlo o zařazení tohoto stanoviska do programu říjnového plenárního zasedání a v souladu s článkem 20 Jednacího řádu jmenovalo paní LE NOUAIL MARLIÈRE hlavní zpravodajkou.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 105 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 5 členů se zdrželo hlasování.

1. **Závěry:**

1.1 Výbor doporučuje následující:

— Komise by měla lépe informovat *členské státy a* uvést přesněji *žádoucí vazby nebo doplňková opatření* v *národních plánech*, a dále by měla jasně deklarovat, že mnohojazyčnost či vícejazyčnost je možným přínosem politické a kulturní integrace EU a nositelem porozumění a sociálního začleňování,

— *rozšíření nabídky výuky* by mělo být koordinováno na evropské úrovni, chceme-li dosáhnout trvalých výsledků, kde potenciální zásobárna kompetencí nebude tvořena omezeným počtem jazyků,

— *je třeba podporovat všechny mnohojazyčné postupy v profesní, kulturní, politické, vědecké a sociální oblasti,*

— *mezi oslovenými odborníky by neměli být pouze specialisté v oborech společenských a vědeckých, ale také lidé z* jazykovědné praxe, tlumočníci, překladatelé, učitelé a další jazykoví odborníci,

— Komise by ve fázi přípravy programů měla náležitě zohlednit *současné generace* mladých a méně mladých dospělých, a to z hlediska *celoživotního vzdělávání a jejich kulturních práv,*

— Komise by se měla opírat nejen o akademické práce, ale také o činnost *sdružení aktivních v* této oblasti, a podporovat iniciativy sítě občanské společnosti.

2. **Úvod: shrnutí sdělení Komise**

Jedná se o sdělení Komise, v němž je definován nový strategický rámec pro mnohojazyčnost a kde je znovu potvrzen závazek Komise ve prospěch mnohojazyčnosti. Uvádí se, že jde o první sdělení na toto téma. Pojednává o různých podobách evropské politiky v této oblasti a jsou zde navržena konkrétní opatření.

Sdělení vyzývá členské státy, aby plnily svou úlohu a podporovaly výuku, učení a používání jazyků. Za tímto účelem dává podnět k vytvoření nového institucionálního konzultačního portálu ve 20 jazycích.

Komise v tomto prvním politickém dokumentu o mnohojazyčnosti představuje novou rámcovou strategii zahrnující návrhy na specifická opatření v oblasti společenské a hospodářské a ve vztazích s občany. Komise sleduje tři cíle: podporovat studium jazyků a jazykovou rozmanitost ve společnosti; zasazovat se za zdravé mnohojazyčné hospodářství; zajistit občanům přístup k právním předpisům, postupům a informacím Evropské unie v jejich vlastních jazycích. Komise připomíná, že Evropská rada v roce 2002 v Barceloně zdůraznila nutnost podpory výuky nejméně dvou cizích jazyků, a žádá členské státy, aby přijaly akční plány na podporu mnohojazyčnosti, zlepšily přípravu učitelů jazyků, vyčlenily prostředky nezbytné pro výuku jazyků v raném věku a posílily výuku předmětů integrací cizího jazyka. Komise upozorňuje, že evropské podniky potřebují mít znalosti jazyků Evropské unie, jakož i jazyků našich dalších obchodních partnerů z celého světa, a že ve většině evropských zemí se tato odvětví rychle rozvíjejí; Komise proto navrhuje několik opatření zaměřených na posílení

aspektu mnohojazyčnosti v hospodářství Unie. Co se týče její mnohojazyčné komunikační politiky, plánuje Komise zlepšení mnohojazyčné povahy mnoha svých internetových stránek a publikací vytvořením interní sítě, jejímž úkolem bude zajistit soudržnost jazykových postupů útvarů Komise. Navrhuje také ustavit skupinu na vysoké úrovni pro mnohojazyčnost, sestavenou z nezávislých odborníků, která by jí byla nápomocná při analýze pokroku členských států, a předložit další sdělení Parlamentu a Radě, v němž navrhne komplexní přístup k mnohojazyčnosti v Evropské unii.

3. **Obecné poznámky**

3.1 Výbor souhlasí s touto iniciativou a dodává, že strategický rámec je kvalifikován jako „nový“ a sdělení je „prvním politickým dokumentem o mnohojazyčnosti“. Z tohoto důvodu četné odkazy na dřívější strategický rámec ([1]) nepostačují k získání jasné představy. Výbor se domnívá, že by bylo užitečné, kdyby Komise vypracovala syntézu očekávaných přínosů, a to ve formě přidané hodnoty tohoto nového rámce a srovnání jeho dopadu. Bude vypracována studie dopadů tak, jak je definována v interinstitucionální dohodě mezi Komisí a EHSV ([2]), a v rámci zjednodušení právních předpisů a správy? Výbor se domnívá, že samotné sdělení by pro členské státy nemuselo být dostatečně silným argumentem pro schválení programů, jež pro ně jinak nejsou závazné. I když je tato rámcová strategie předkládána na žádost Rady, vyžaduje nutnou harmonizaci a optimalizaci případných prostředků vyčleněných členskými státy i samotnou Evropskou unií. K této harmonizaci nelze přistoupit bez dobré znalosti opatření již přijatých na úrovni členských států či EU.

3.2 Komise „znovu potvrzuje svůj závazek“: Výbor si všímá, že tudíž existuje nějaký závazek předchozí. Výbor podotýká, že stav interních postupů Komise v oblasti mnohojazyčnosti není předmětem všeobecného uspokojení jak v rámci útvarů Komise, tak v jejích vztazích s okolím.

3.3 Výbor poukazuje na tento nedostatek a nerovný přístup mezi institucemi na jedné straně a všemi složkami evropské občanské společnosti na straně druhé (samostatný sociální dialog a občanský dialog). Všechny poznámky, studie a dokumenty užitečné a nutné pro vypracování samotných evropských právních předpisů a pro konzultace a diskuse s nimi spojené jsou neúměrně často formulovány a zveřejňovány v angličtině. Totéž platí čím dál častěji i pro interní schůze Komise nebo schůze, které Komise pořádá. Kdo se chce stát odborníkem Komise, musí proto mluvit anglicky; kdo chce zastupovat občanskou společnost v Bruselu, ten také. Stejně tak řada statistických či kvalitativních studií, na něž je odkazováno v tomto stanovisku, je k dispozici výhradně v angličtině ([3]).

3.4 Některé dokumenty nejsou vždy k dispozici v jazyce zpravodajů jednotlivých institucí nebo obvykle konzultovaných zainteresovaných stran, což je dokladem skutečnosti, že konsensus nad třemi pracovními pivotními jazyky institucí EU není zdaleka respektován v institucionální ani v neformální komunikaci. Zde je vhodné dodat, že takto lze snadno vyřadit určitý počet účastníků z rostoucího počtu debat. Není proto překvapením, že v různých statistických studiích preferují respondenti studium v angličtině, neboť právě tento jazyk je potenciální výhodou v čím dál větším počtu rozhodujících situací. Právě to vedlo několik generací rodičů a vlád k „přednostní volbě“ výuky angličtiny a způsobilo současnou situaci.

3.5 V příloze sdělení se mimo jiné uvádí, že nejrozšířenější „cizí“ jazyk v EU není mateřským jazykem největšího počtu obyvatel. Tímto jazykem potenciálně mluví (potenciálně proto, že Eurostat neupřesňuje úroveň ani počet osvojených slov jako minimální hranici pro označení jazyka za mluvený) 47 % dotazovaných, mateřštinou je však pouze pro 13 % dotazovaných.

3.6 Výbor tuto skutečnost považuje za překážku demokratické přímé a nepřímé účasti občanů i jejich zástupců – Parlamentu a Výborů (EHSV, VR) – na přípravě předpisů, jež se jich týkají. Zpravodajové institucí, zástupci občanské společnosti, již jsou konzultováni v rámci demokratických a právních instancí či institucí, mohou často získat představu o záměrech Komise pouze za cenu značného úsilí nebo velmi nepřesného odhadu. Jak můžeme ignorovat, že ex ante občan vůbec neměl účinný přístup k informacím? Zvláště inkoherentní je to v rámci sdělení na toto téma. Náprava této kolektivní, intelektuální, a kulturní nesoudržnosti a hospodářské závislosti, jež poškozuje nutnou kvalitní účast na demokratických procesech, vyžaduje prostředky a politickou vůli.

Výbor proto s uspokojením zaznamenává skutečnost, že Komise hodlá zmírnit tyto nevýhody zřízením pokročilejšího portálu, avšak tento portál je zaměřen na mnohojazyčnost, a nikoli na sdělení jako celek. Cíle, které Komise sleduje ve svém sdělení v kapitole „Mnohojazyčnost ve vztazích Komise s občany“, nejsou příliš zřejmé; toto sdělení by mohlo působit jako prosté prodloužení Plánu D. Komunikace ve 20 jazycích ještě neznamená změnu povahy institucionální komunikace, jež probíhá po přijetí rozhodnutí, do nichž občané nezasahují, a sama o sobě neposiluje účast občanů.

3.7 Řada pozorovatelů zdůrazňuje, že i když první stránky portálů a internetových stránek institucí mohou činit dojem mnohojazyčnosti, podrobnější průzkum odhalí dostupnost dokumentů pouze v angličtině.

([1]) KOM(2002) 72/ KOM (2003) 449/ KOM(2005) 24 ze dne 2.2.2005 / 2005/29/ES/ KOM(2005) 356/ KOM(2005) 229 a 465.
([2]) Protokol o spolupráci Evropské komise a Evropského hospodářského a sociálního výboru (listopad 2005).
([3]) Poznámky [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37], atd. …sdělení KOM(2005) 596.

3.8 Výbor zdůrazňuje, že každý jazyk je legitimní součástí lidského kulturního dědictví, a podotýká, že anglický jazyk je vystaven riziku intenzivního užití bez řádných znalostí, neboť se prosazuje jako technický prostředek a méně je zohledňován jeho rozměr kulturní. Na tuto poznámku Výbor navazuje níže konkrétními připomínkami ke statusu a používání.

3.9 Výbor si všímá nerovnoměrného přístupu k mnohojazyčnosti založeného na hospodářských hlediscích (spotřeba, informace, profese a průmysl, znalostní společnost), jejž by bylo vhodné vyvážit ve prospěch hledisek lidských, sociálních a sociologických, kulturních a politických. Je-li tím, co odlišuje lidskou bytost od zvířete, jak bylo zmíněno na tiskové konferenci uvádějící toto sdělení Komise, jazyk a výměna mezi lidskými bytostmi, kterou umožňuje, mělo by sdělení náležitě zohlednit, že výměny mezi lidskými bytostmi nemají výhradně obchodní nebo komerční charakter, ani se netýkají pouze obrany území nebo jeho zdrojů. Hodnotu sdělení by proto posílilo využití práce UNESCO v této oblasti k předložení pozitivních návrhů ([4]).

3.10 Výbor schvaluje vazbu mezi Lisabonskou strategií, jejím prováděním, evropskou strategií pro zaměstnanost a tímto novým strategickým rámcem, navrhuje však, aby Komise prohloubila nutná konkrétní opatření soudržnější spoluprací vnitřních útvarů a generálních ředitelství Komise (zaměstnanost, kultura, …). Výbor doporučuje Komisi, aby lépe informovala členské státy a uvedla přesně žádoucí vazby nebo doplňková opatření, a dále aby jasně deklarovala, že mnohojazyčnost či vícejazyčnost je možným přínosem politické a kulturní integrace EU a nositelem porozumění a sociálního začleňování. Odvětvová dopadová studie by měla zahrnovat počet a kvalitu zachovaných a vytvořených pracovních míst a reálný dopad na mzdy.

Výbor podporuje výzvu členským státům, aby „vypracovaly vnitrostátní plány, které by zajistily strukturu a soudržnost a ukázaly směr pro opatření na podporu mnohojazyčnosti“, podotýká však, že rozsah nabídky musí být koordinován na evropské úrovni, chceme-li dosáhnout trvalého výsledku, kde potenciální zásobárna kompetencí nebude tvořena omezeným počtem jazyků.

V rámci „strategie pro evropskou znalostní ekonomiku, nejkonkurenceschopnější na světě“ by bylo vhodné zvážit globálně počet zdrojových jazyků v Evropské unii, jenž by měl přesahovat počet jazyků dostupných a používaných v rámci vnitřního trhu, nechce-li se Evropská unie stát vězněm vlastních jazykových bariér.

([4]) Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní rozmanitosti ze dne 2. listopadu 2001 a Úmluva o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů ze dne 10. prosince 2005, v nichž je zdůrazněna nutná jazyková rozmanitost a vyjadřovací prostředky, potřebné k naplnění rozmanitosti a kulturního pluralismu jako nezadatelných, všeobecných, nedělitelných a vzájemně závislých práv. Dále je třeba citovat Všeobecnou deklaraci o jazykových právech, přijatou v Barceloně na Světové konferenci o jazykových právech ve dnech 6.–8. června 1996, již podepsalo 66 národních a mezinárodních nevládních organizací a sítí právníků.

Právo přistěhovalců na výuku jazyka přijímající země by mělo být spojeno s právem zachovat si svůj původní jazyk a svoji původní kulturu ([5]). Evropská unie by měla tyto jazyky považovat za dodatečný lidský zdroj na své cestě ke „světové konkurenceschopnosti“. Některé podniky již takto začaly uvažovat, je však dosud nutno připomínat, že tyto úvahy by měly zahrnovat pracující i jejich zástupce v odborech a organizace cílových spotřebitelů. Bude také zapotřebí opřít se o místní samosprávy, jež zahájily konkrétní opatření, jako např. přijetí s cílem „integrace“ v nejběžnějších jazycích přistěhovalců v posledních letech.

3.11 Jinou oblastí hospodářství, která by zasluhovala hlubší pojednání ve sdělení, jsou potřeby a motivace pracujících ve výkonu jejich profesí či v poradních instancích, např. evropských radách zaměstnanců. Výbor se považuje za politováníhodné, že Komise může plánovat harmonizované programy, jež nezohledňují tyto specifické potřeby. Sdělení tohoto rozměru má navrhovat témata, jež podnikům a pracujícím poskytnou výhledy a prostředky k tomu, aby se stali prvními nositeli této nejkonkurenceschopnější znalostní ekonomiky na světě, při plném zachování pravomocí sociálního dialogu a základních práv ([6]).

3.12 Výbor uznává mnohojazyčnou zvláštnost EU ([7]). Evropa nicméně není jediným kontinentem, zemí nebo politickým celkem, kde se mluví velkým počtem různých jazyků.

4. **Několik konkrétních poznámek**

4.1 Diskuse o Evropské chartě regionálních a menšinových jazyků Rady Evropy ([8]) by neměly zastínit další aspekty, jako jsou:

a) Status jazyků. Jazyk může být: úřední, pracovní, komunitární, menšinový, dominantní, jazyk kulturních, vědeckých nebo obchodních, institucionálních, diplomatických kontaktů, běžně používaný, profesní (zdravotnictví, vzdělávání, stavebnictví, průmysl, móda, apod.). Respekt k jazykové rozmanitosti, který Evropská unie hlásá a brání, vyžaduje, abychom také navrhovali různá a přiměřená řešení těchto situací a potřeb, neboť jednotný návrh, který by otázku jazyků redukoval na schéma „výuka-perspektiva-zaměstnání“, nebo dokonce „jazykové techniky-trh s novými produkty-vnitřní trh“ by neumožňoval naplnění cíle, kdy všichni občané EU budou hovořit dvěma cizími jazyky navíc

([5]) Stanovisko VR, CdR 33/2006, přijaté na 65. plenárním zasedání dne 14. července 2006, zpravodaj pan Seamus MURRAY, odstavec 1.10.

([6]) Článek 21 Listiny základních práv Unie zakazuje diskriminaci založenou na jazyku; článek 22 stanoví, že Unie respektuje kulturní, náboženskou a *jazykovou*rozmanitost. Lze uvést příklady sporů vyplývajících ze situací na pracovištích, kde tato práva zakotvená ve vnitrostátních předpisech nebyla respektována. (General electric medical systems GEMS, rozsudek odvolacího soudu ve Versailles, 2. března 2006, Francie).

([7]) Kapitola IV.2 sdělení.

([8]) Evropská charta regionálních a menšinových jazyků ze dne 5. listopadu 1992, již podepsalo 21 členských zemí Rady Evropy, z toho 13 členských států EU.

k jazyku mateřskému, a mohl by naopak kontraproduktivně snížit počet skutečně známých či mluvených jazyků v evropském kulturním prostoru. Výbor doporučuje, aby v souvisejících oblastech bylo dovoleno a podporováno užívání jazyka profesní, kulturní, politické, vědecké apod., a podporuje četné iniciativy, jež pocházejí od občanské společnosti. Veškerá povolená a podporovaná ústní či písemná komunikace v původních jazycích zvětšuje veřejný prostor svobod, aniž by nutně musela být překládána nebo tlumočena. Otázka počtu užívaných jazyků proto nezávisí na nákladech na jejich překládání/tlumočení nebo výuku.

b) Se schopností používat jeden či více cizích jazyků je spojena určitá společenská moc, přístup k prostředkům výuky jazyků a jejich distribuce do určité míry určují míru sociálního vyloučení či začleňování, i materiální či kulturní chudobu, neboť znalost jazyka otevírá přístup k socioprofesním sítím, avšak především k sítím kulturním a solidárním. *Patřit k určité síti* přispívá ke zvýšení individuální nezávislosti, ale také se jedná o faktor integrace do současné společnosti. Pokud bychom od nynějška přestali usilovat o záruky plnění tohoto cíle mnohojazyčnosti na všech podstatných úrovních společnosti, včetně skupin ohrožených či znevýhodněných, způsobili bychom vyloučení některých populací.

c) Demokracie: Výbor podporuje cíl, kdy každý občan bude mluvit či jinak ovládat dva cizí jazyky navíc k jazyku mateřskému, kolik občanů a občanek má však dnes reálnou šanci nadít se jeho naplnění? Pro profesní, politické a hospodářské „elity“ současné generace dospělých bude již dostatečně obtížné udržet tento cíl v rámci *Akčního plánu na podporu výuky jazyků a jazykové rozmanitosti 2004-2006 a Programu Kultura 2007–2013* ([9]) pro evropské i vnitrostátní instituce; bude-li však ambiciózní cíl pro „všechny občany“ zachován, poukazuje Výbor na rozsah tohoto podniku. Víme například, který cizí nemateřský jazyk se prosadil v nejranějším stadiu výuky cizích jazyků. Takzvané vzácné nebo méně běžné jazyky ([10]) ovládá méně lidí, neboť s jejich výukou se v rámci školních či vysokoškolských osnov začíná později. Výbor také podporuje doporučení vytvářet příležitosti ke studiu cizího jazyka od nejranějšího věku, a to pod podmínkou, že výběr nabízených jazyků bude promyšlen z globálního hlediska, jež by mělo být hlavním předmětem sdělení. Jedná se o budoucnost a typ společnosti pro budoucí generace.

d) Přežití jazyků jako evropského jazykového dědictví: usilovat o to, aby velký počet občanů hovořil druhým či třetím jazykem není totéž jako usilovat o přežití velkého počtu evropských jazyků v Evropě či ve světě. Nejedná se o protichůdné cíle, vyžadují však dva přístupy a odlišné způsoby naplňování. V tomto ohledu by iniciativa Komise týkající se normativní práce zaměřené na slučitelnost používání jazyků a nových informačních a komunikačních technologií měla zohledňovat riziko ochuzení, spojené s nerovnoměrným zaměřením úsilí v této konkrétní oblasti ([11]). Výbor doporučuje, aby mezi oslovenými odborníky nebyli pouze specialisté v oborech společenských a vědeckých, ale také lidé z jazykovědné praxe, tlumočníci, překladatelé, učitelé a další jazykoví odborníci. Výše uvedené deklarace a úmluvy UNESCO například jasně říkají, že z hlediska světového dědictví je počet jazyků přítomných na internetu nedostatečný, a že toto omezené používání má dopady na kvalitu a počet jazyků dosud existujících.

e) Zachování používání menšinových a/nebo regionálních, či dokonce místních jazyků v Evropě by se nemělo hodnotit podle nákladů na jejich výuku. Nejenže dnes i podle bohaté odborné literatury jejich výuka od nejranějšího věku napomáhá intelektuální flexibilitě a rozvíjí poznávací schopnosti, jež jsou užitečné pro budoucí učení, ale poskytuje také můstky k jazykům více či méně příbuzným. Do budoucna proto nestačí umožnit zachování dědictví jeho předáním v raném věku nebo jeho rehabilitací v soukromé i veřejné sféře; je rovněž třeba mít na paměti, že živým jazykem se musí mluvit, že živý jazyk musí mít prostředí, které podporuje jeho veřejnou, a tedy i společenskou existenci, neboť není k ničemu učit se v základní škole jazykům, kterých na střední škole zanecháváme z nedostatku kontinuity dostupné výuky ([12]). Ve vzdělávacích systémech lze brát v potaz hospodářskou dynamiku, pokud přinášejí potřebné přechody k ostatním jazykům a pokud lze studium menšinového nebo regionálního jazyka zhodnotit ve vyšších stupních studia jako oporu pro studium jazyka dalšího. Studium příbuznosti jazyků je v tomto ohledu stejně klíčové jako počet mluvených jazyků ([13]).

f) Blízkost není jen zpřístupnění úředních nebo institucionálních textů na síti, ale nutnost umožnit evropským občanům zeměpisně blízkých zemí lépe vzájemně poznat své jazyky a navazovat kontakty, kde jazyk bude kanálem komunikace, ale také obrazem světa. Tuto vlastnost má stejně jako jiné projevy lidské činnosti (malba, hudba, grafika, pantomima a tanec, výtvarné umění atd.). Je zapotřebí zajistit, aby se tito občané lépe poznali a udržovali kontakty ve svých jazycích, jež náleží do různých jazykových skupin, při zachování

([9]) KOM(2004) 469.
([10]) „méně rozšířené“.

([11]) *Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes* (Proces modernizace ve výuce jazyků pro dospělé), disertace paní Judith BARNAOVÉ, Université Charles de Gaulle – Lille 3, Francie, 2005.
([12]) Stanovisko Regionální hospodářské a sociální rady regionu Aquitaine-France, přijaté plenárním shromážděním dne 14. prosince 2005, Jazyky a kultura Akvitánie (*Langues et cultures d'Aquitaine*). Zpravodaj: pan Sčrgi JAVALOYES.
([13]) Závěry Rady o Evropském ukazateli jazykových kompetencí (Úř. věst. C 172, 25.7.2006, s. 1).

respektu ke kulturám a identitám, jež tvoří identitu a hodnoty Evropy. Výbor klade důraz na pozitivní úlohu výměn a partnerství, o nichž hovoří Výbor regionů ([14]), a podtrhuje, že bez ohledu na strategii výuky jazyků je poptávka stejně důležitá jako nabídka. Na motivaci ke studiu jazyků by se také mělo nahlížet i z jiných hledisek než jen z hlediska utilitárního (hospodářství a zaměstnanost).

g) Potřeby v oblasti soudržnosti a evropské identity se netýkají pouze obchodu a identity. Existují také reálné potřeby vzájemného porozumění osob z různých geografických, sociálních a kulturních oblastí, jež prodělávají někdy společný, jindy odlišný vývoj. Schází dopadová studie, jež by zohlednila i méně významné aspekty, jež se v dlouhodobém měřítku mohou ukázat jako důležité. Doba nezbytná pro formování nabídky a poptávky v oblasti jazykového vzdělávání se totiž počítá v letech a generacích.

Obecněji řečeno, sdělení nestrukturuje své cíle v čase: chybí rozdělení na minulost, krátkodobou budoucnost, střednědobý výhled a závazky vůči budoucím generacím.

Dále zde působí aspekty humanitární, kulturní, azylové a migrační, potřeby a úloha místních územních samospráv a socioprofesní aspekty. Socioekonomičtí partneři (Evropská unie konfederací průmyslu a zaměstnavatelů (UNICE), Evropské středisko podniků s veřejnou účastí a podniků obecného ekonomického zájmu (CEEP), Evropská konfederace odborových svazů (EKOS)), nevládní organizace v oblasti sociálních a kulturních lidských práv, akademici a úřady by měli být konzultováni rovnou měrou, tj. nikoli za účelem provádění strategie přijaté bez nich, ale naopak strategie, o níž bylo rozhodnuto spolu s nimi. To by bylo nejlepší zárukou širokého zapojení zúčastněných stran, jež je předpokladem úspěchu těchto ambiciózních záměrů. Provádění a úspěch strategie Rady „1+2“ ([15]) vyžadují prostředky, jež přesahují institucionální rámec a vyžadují, aby se co nejvyšší počet občanů a obyvatel Evropské unie cítil osloven a motivován.

Výbor schvaluje akční rámec ve prospěch výuky a studia jazyků, a podotýká, že jeho úspěšnost bude záviset na spolupráci osob v první linii, tj. na jedné straně učitelů samotných, a žáků na straně druhé.

Před přijetím nových opatření by Komise a Rada měly stabilizovat svoji strategii tím, že lépe informují veřejnost a mládež o konkrétních důvodech, které je vedly k výběru této konkrétní diversifikace, namísto aby povzbuzovaly užívání jediného společného jazyka, ať už se jedná o jazyk živý či starý, moderní či umělý.

Základní důvody lze stručně a schematicky shrnout takto:

— podpora užívání a propagace jediného živého a hegemonického jazyka vytváří nerovná ekonomická zvýhodnění země původu a může vést k omezení kulturních práv a světového dědictví,

— náklady na výuku a rozšíření vědecky naplánovaného evropského jazyka, jako je esperanto, by byly nižší (délka výuky a přechodu od stávajícího jazyka) ([16]) než u existujícího jazyka živého, avšak politické a kulturní podmínky převažující v Evropské unii nejsou ani v tomto století jednotné ([17]),

— přechodný scénář spočívající v *rozšíření počtu známých a užívaných jazyků v* evropské geografické a politické oblasti musí být stabilizován *zvýšením počtu osob, které jimi hovoří.*

Proto Výbor doporučuje, aby Komise ve fázi přípravy programů náležitě zohlednila současné generace mladých a méně mladých dospělých, a to z hlediska celoživotního vzdělávání a jejich kulturních práv.

Mladé je třeba informovat a motivovat ke vstupu do profesí v oblasti komunikace 21. století na základě mnohojazyčnosti a vícejazyčnosti ([18]). Profese, jež předpokládají profesionální a hlubokou znalost jazyků (lingvisté, tlumočníci, překladatelé a učitelé) by měly být více či lépe hodnoceny, přičemž první prostředkem k naplnění tohoto cíle by bylo uznání jejich sociální role a zapojení současných praktiků.

([14]) Výše citované stanovisko CdR 33/2006.

([15]) Jeden mateřský a dva živé cizí jazyky, Zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, Závěry předsednictví, část I, 43.

([16]) Výuka cizích jazyků jako veřejná politika (L'enseignement des langues étrangčres comme politique publique), François GRIN , 2005.

([17]) Grin, 2005, viz výše, pozn. 59 a 84: „Celý svět zapomněl, že řada států podporovala v době Společnosti národů přijetí esperanta jako mezinárodního jazyka, a že plenární shromáždění UNESCO v letech 1954 a 1985 přijala usnesení ve prospěch esperanta. Tento záměr tehdy (v září 1922) zablokovala Francie, která zakázala jeho výuku a propagandu jako nebezpečný způsob šíření internacionalismu a konkurenci pro úlohu francouzského jazyka ve světě.“ Můžeme citovat také pana Umberta Eca, v roce 1992 vedoucího evropské katedry na Collčge de France v Paříži, a jeho inaugurační přednášku „Hledání dokonalého jazyka v dějinách evropské kultury“ („la Quęte d'une langue parfaite dans l'histoire de la culture européenne“).
Zde Výbor podotýká, že staré jazyky, takzvané mrtvé, pomalu přestaly být vyučovány. Přesto kromě pátrání, která *lingua franca* (společný jazyk) *by případně byla nejvhodnější pro současný evropský svět*, tyto jazyky měly v sobě zárodky snadného vzájemného porozumění mezi Evropany, neboť jsou základem mnoha evropských jazyků (sdíleným jazyky indoevropskými i ugrofinskými) a jejich znalost umožňuje rychlé osvojení dalších jazyků.

([18]) Existuje několik definicí vícejazyčnosti a mnohojazyčnosti. Pro některé je vícejazyčnost schopností jednotlivce hovořit více jazyky, zatímco mnohojazyčností se rozumí společenské prostředí na určitém zeměpisném prostoru, kde se užívá více jazyků (Assises européennes du plurilinguisme, 2005). Jiní tyto pojmy definují právě opačně (GRIN, 2005). Pro Komisi mnohojazyčnost pokrývá oba tyto aspekty, schopnosti jednotlivce i kolektivní prostředí.

Jazykové vzdělávání v raném věku dle doporučení Komise vyžaduje, jak Komise uznává na jiném místě, prostředky a náležitě vyškolený personál, avšak také trvalou přízeň rodičů vůči navrhovaným směrům, tedy diversifikaci volby.

Výbor rovněž uznává pozitivní úlohu rodiny v procesu usnadnění výuky v raném věku, a zdůrazňuje kulturní přínos rodin se „smíšenou kulturou“, jako jsou rodiny s rodiči pocházejícími z různých zemí. Jak potvrzuje několik evropských a kanadských studií, tyto rodiny jsou obyčejně nositeli kultury otevřenosti a tolerance po několik generací.

h) U kapitoly o překladatelích a tlumočnících Výbor zdůrazňuje, že potřeby nejsou jen institucionální či profesní a ekonomické, ale že je třeba naslouchat i ostatním zúčastněným. Sociální a kulturní potřeby zasluhují dvojnásobnou pozornost z hlediska základních lidských práv a dokončení vnitřního trhu.

Například když slyšíme ze všech stran, že potřeby překladů a tlumočení nelze pokrýt z důvodu naprostého nedostatku tlumočníků a překladatelů či z důvodů finančních, navrhuje Výbor, abychom se zamysleli nad zodpovědností států a EU – nedostatečné vzdělávání, diversifikace jazyků, náklady na vzdělávání, platy a status. Výbor odkazuje na všechny aspekty, které uvádí výše, a dodává, že toto odvětví není jediným, kde se nedostává profesionálů a demografický deficit nemůže být příčinou všech nedostatků. Rovnováha mezi nabídkou a poptávkou v tomto segmentu pracovního trhu nebyla jistě dostatečně brána v úvahu, přestože evropská integrace, postupné rozšiřování a globalizace se mohly stát vhodným podnětem k ponaučení z minulosti.

Výbor proto doporučuje členským státům, aby aktivně přispívaly k formování budoucnosti v této oblasti a v tomto bodě vyjadřuje Komisi podporu.

4.2 Závěrem Výbor vyjadřuje přání, aby Komise uspořádala poznatky, které má nebo by mohla mít k dispozici v oblasti monitorování předchozích jazykovědných politik členských států, aby mohla zhodnotit opatření, jež předepisuje členským státům.

4.3 Výbor zaznamenává úsilí Komise a schvaluje záměr inovačního postupu, podporuje jazykovou rozmanitost jako nositele rozmanitosti a pluralismu kulturního, sociálního a politického, a je si vědom rizika kontraproduktivního posílení institucionalizace užívání omezeného počtu jazyků. Výbor očekává od ohlášeného příštího sdělení, že bude předmětem širší konzultace občanské společnosti.

4.4 Výbor oceňuje iniciativu Komise zaměřenou na posílení podpory univerzitního výzkumu vysokého školství v rámci 7. rámcového programu pro výzkum, a doporučuje neopírat se pouze o akademické práce, ale také o činnost sdružení aktivních v této oblasti ([19]).

Výbor v příloze k tomuto stanovisku odkazuje na obsah Evropského zasedání o vícejazyčnosti (Assises européennes du plurilinguisme), již v listopadu 2005 uspořádala sdružení organizované občanské společnosti ([20]) a s níž bylo rovněž spojeno Fórum kulturních institutů (Forum des Instituts culturels) ([21]). Toto zasedání dospělo k vypracování „Charty vícejazyčnosti“, o níž se diskutuje na stránkách sdružení ASEDIFRES, jež navrhlo její předložení představitelům Evropského parlamentu a ostatních institucí. Výbor jako „most mezi občanskou společností a institucemi“ podporuje takové iniciativy jako dobrý postup.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

([19]) Jako například: Lingua Mon, Casa de les llengues, projekt „Maison des langues en danger“, linguamon@linguamon.cat; Babel, síť sdružení dobrovolných tlumočníků a překladatelů, již působí na světových a regionálních sociálních fórech; dále např. ASEDIFRES www.europe-avenir.com, sdružení, jež byla spolupořadatelem akce „Assises européennes du plurilinguisme“ v listopadu 2005.

([20]) Seznam účastníků, závěry a zápisy i s příspěvky jsou uvedeny v poznámce 21.

([21]) Členy fóra jsou: Alliance française, Švédské kulturní centrum, Centrum italského jazyka a kultury, Institut Londýnské univerzity v Paříži, Institut Camoes, Cervantesův institut, Finský institut, Goethův institut, Maďarský institut, Nizozemský institut. http://www.forumdeslangues.net.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru, k tématu Zelená kniha o evropské iniciativě pro transparentnost

KOM(2006) 194 v konečném znění

(2006/C 324/25)

Dne 12. května 2006 se Komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci *Zelená kniha o evropské iniciativě pro transparentnost*

V souladu s čl. 19 odst. 1 Jednacího řádu se Výbor rozhodl ustavit podvýbor a pověřil jej přípravou podkladů pro toto téma.

Vzhledem k obnově mandátu Výboru se plenární shromáždění rozhodlo vyslovit k tomuto stanovisku během říjnového plenárního zasedání a jmenovalo paní SÁNCHEZ MIGUELOVOU hlavní zpravodajkou v souladu s článkem 20 Jednacího řádu.

Na 430. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. října 2006 (jednání ze dne 26. října 2006), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 132 hlasy pro, 7 hlasy proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. **Souvislosti**

1.1 Evropská komise si je vědoma, že je třeba vytvořit nový rámec, který by zlepšil podporu transparentnosti vztahů mezi institucemi EU a lobbistickými skupinami a současně informovanost veřejnosti o příjemcích prostředků, jež pro různé politiky rozděluje EU.

1.2 V této souvislosti Komise spustila „Evropskou iniciativu pro transparentnost“, přičemž tato snaha již byla součástí Bílé knihy o evropské správě věcí veřejných a jejími konkrétními výsledky byly:

— nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise,

— zvláštní registr dokumentů týkajících se práce výborů,

— spuštění databáze poskytující informace o konzultačních orgánech a expertních skupinách poskytujících Komisi poradenství,

— kodex řádné správní praxe Komise, který stanovuje normy pro její vztahy se soukromými osobami.

1.3 V tomto směru zelená kniha uvádí, že pro veřejnou diskusi o transparentnosti jednání institucí EU by bylo třeba mít na paměti tři věci, kterými jsou:

— potřeba strukturovanějšího rámce pro činnost zájmových skupin,

— zpětná vazba po použití minimálních standardů Komise pro konzultace,

— povinnost zveřejňovat informace o příjemcích finančních prostředků EU společně spravovaných ve sdíleném řízení.

2. **Shrnutí cílů zelené knihy**

2.1 *Transparentnost a zastupování zájmových skupin*

2.1.1 Komise je toho názoru, že pro lepší zhodnocení výsledků stanovených norem a dosažení větší transparentnosti ve vztahu k zájmovým skupinám či jakýmkoli jiným občanům, kteří jsou ve styku s evropskými institucemi, musí existovat jasná definice pojmů „lobbista“ a „lobbování“.

2.1.2 Základní rámec pro vztah mezi institucemi a zájmovými skupinami musí podle Komise dbát na některé zásadní prvky, které jsou prospěšné pro transparentnost vztahu, pokud vycházíme z oprávněnosti zájmových skupin k takové činnosti. Neměl by se tedy připustit žádný pochybný vliv ani žádný hospodářský tlak při přijímání rozhodnutí ani poskytování finanční, materiální či osobní pomoci za jakýchkoli okolností. Je důležité zabránit šíření pochybných informací, jež jsou úmyslně nejasné či nepravdivé. V každém případě je třeba vůči zvláštním zájmům zájmových skupin zaručit všeobecný zájem Společenství.

2.1.3 Především je třeba považovat za nezákonný jakýkoli projev lobbismu, který může vést k podvodu či korupci anebo mít zavádějící obsah, jak z hlediska poskytnuté informace, tak pokud jde o oprávněnost lobbistů. Důležitým tématem je otázka reprezentativnosti těchto skupin.

2.1.4 Současná platná opatření, zejména ta, která se týkají vnější kontroly, mohou usnadnit transparentnost vztahů mezi institucemi a zájmovými skupinami. Proto také byly sestaveny „Obecné zásady a minimální standardy pro konzultace“, jež usnadňují komunikaci prostřednictvím databáze CONECCS o organizacích evropské občanské společnosti, databáze, která uvádí potřebné údaje o jejich reprezentativitě.

2.1.5 V každém případě se zdá nezbytné uvažovat o posílení vnější kontroly, neboť některá z opatření, která za tímto účelem navrhuje Komise, jsou již v mnoha členských státech v platnosti. Nejprve se navrhuje působit na poli informací, jež poskytují zájmové skupiny, činnost, kterou by bylo možné posílit prostřednictvím souhrnného dotazníku na webových stránkách Komise.

2.1.6 Nejdůležitějším nástrojem je dobrovolný internetový registrační systém, který by poskytoval informace potřebné k vyhodnocení sledovaných cílů a finančních zdrojů. Zde je třeba zdůraznit, že mnohá generální ředitelství Evropské komise mají k dispozici systém pro rozpoznávání schválených organizací, který slouží k usnadnění styku s těmito organizacemi.

2.1.7 Další oblastí, kterou je třeba zdůraznit, je téma kodexů chování, jež by se stejnou měrou týkalo všech lobbistických skupin a lobbistů, nezávisle na jejich kategoriích. Předpokládá se, že tyto dobrovolně přijímané kodexy by obsahovaly společné minimální požadavky, nezávislé na skupinách, které je vypracovaly.

2.2 *Zpětná vazba týkající se minimálních standardů pro konzultace*

2.2.1 Je třeba zvýraznit, že Komise v rámci svých ročních pracovních programů sestavila minimální standardy pro konzultaci s cílem zlepšit kvalitu legislativních návrhů. Z toho vyplývá, jak jsou konečné výsledky pro vyhodnocení dopadu důležité. Nicméně je řada rozhodnutí, jež zůstávají mimo rámec této konzultace, což je případ postupu projednávání ve výborech a sociální dialog, jak je stanovují čl. 137 a 139 Smlouvy o ES, k nimž odkazujeme níže.

2.2.2 Od stanovení tohoto postupu byly výsledky z hlediska Komise uspokojivé, nejen co se týče počtu návrhů, konzultovaných zvláště prostřednictvím internetového portálu, ale také pokud jde o jejich výsledky.

2.3 *Zveřejňování příjemců finančních prostředků Společenství*

2.3.1 K dnešnímu dni má většina členských států k dispozici informační kanály, jež jim umožňují zveřejnit seznamy příjemců finančních prostředků z fondů Společenství, do nichž státy přispívají. Nejvýraznějším příkladem je zveřejnění příjemců z fondu SZP. Přesto se jednotlivé země liší v tom, jaké údaje poskytují, a v informování ohledně využívání prostředků v rámci politik, jež jsou přímo financované EU.

2.3.2 Existuje tedy návrh, aby se tyto informace poskytovaly centrálně, z Komise. Problém však představuje složité řazení příjemců do různých kategorií a administrativní náklady, které by tak mohly vzniknout. Zdá se, že možným řešením, které by vycházelo z předpisů o ochraně údajů, by bylo vytvořit minimální informační standardy.

3. **Nejdůležitější otázky položené v zelené knize**

3.1 V souvislosti s prvním z uvedených témat, transparentností a zastupováním různých zájmů, vyvstávají následující otázky:

3.1.1 Opatření pro větší transparentnost v lobbování.

3.1.2 Pokud se nacházejí v registru, mají být zájmové skupiny konzultovány automaticky?

3.1.3 Má být registr bezvýhradně veřejný? Kdo by daný registr spravoval?

3.1.4 Mají se nyní platné kodexy správní praxe měnit?

3.1.5 Mělo by se dohlížet na dodržování kodexů správní praxe včetně možnosti ukládat sankce?

3.2 V souvislosti s informací získanou zpětnou vazbou po konzultaci existuje jen jedna otázka:

3.2.1 Použila Komise obecné zásady a minimální standardy pro konzultace uspokojivě?

3.3 Zveřejňování informací o příjemcích finančních prostředků Společenství s sebou nese následující otázky:

3.3.1 Má se všem státům uložit povinnost informovat o příjemcích finančních prostředků?

3.3.2 Pokud ano, má se tak činit na národní úrovni a se stanoveným obsahem?

4. **Obecné poznámky**

4.1 HSV vítá, že Evropská komise předložila zelenou knihu o transparentnosti. Skutečnost, že se velké množství zájmových subjektů snaží ovlivnit politiky Společenství vyžaduje, aby Komise sestavila jisté standardy, které by na jedné straně regulovaly podmínky, za nichž má docházet ke zmíněnému ovlivňování, a na straně druhé požadavky, které by měly splňovat osoby a instituce, jež dotyčné zájmy zastupují.

4.2 Je však třeba předběžně a jednoznačným způsobem vymezit, co se rozumí pod označením „zájmové skupiny" a jakou náplň má mít jejich vztah s Komisí:

4.2.1 Jakkoli je definice lobbování uváděná v zelené knize ([1]) přinejmenším nejasná ve vztahu k profesním organizacím, nevládním organizacím, profesním sdružením atd., přesto se jedná o činnosti vykonávané s cílem ovlivnit formulování politiky a rozhodovací procesy evropských orgánů. EHSV již dříve vypracoval koncept „organizací občanské společnosti" ([2]) s úmyslem odlišit tyto organizace od skupin lobbistických. Na druhé straně, články 137 a 139 Smlouvy o založení ES stanovují podmínky pro „sociální partnery" za účelem rozvoje sociálního dialogu ([3]). Organizace věnující se lobbování v EU jsou výrazně odlišné, pokud jde o jejich cíle, strukturu a zájmy, které

([1]) Zelená kniha, kap. II. 1., s. 45.

([2]) Viz zejména stanoviska Výboru Úloha a přínos občanské společnosti k utváření Evropy (The role and contribution of civil society organisations in the building of Europe), 23. září 1999 (Úř. věst. C 329, 17.11.1999), Organizovaná občanská společnost a evropská správa – příspěvek Výboru k vypracování bílé knihy (Organised civil society and European governance: the Committee's contribution to the drafting of the White Paper), 26. dubna 2001 (Úř. věst. C 193, 10.7.2001), Bílá kniha o evropské správě věcí veřejných (European Governance – a White Paper), 21. března 2002 (Úř. věst. C 125, 27.5.2002), Reprezentativnost evropských organizací občanské společnosti v kontextu občanského dialogu, 14. února 2006 (Úř. věst. C 88, 11.4.2006).

([3]) Je vhodné brát do úvahy evropskou Ústavu, neboť článek I-48 se zmiňuje o úloze sociálních partnerů a samostatném sociálním dialogu, čímž jej odděluje od konzultací tak zvaných zúčastněných stran zmiňovaných v předchozích článcích.

zastupují. Průmyslové federace, organizace zaměstnavatelů a odborové organizace, jež chrání zájmy tisíců, či dokonce milionů podniků a evropských pracovníků, se nesmí přizpůsobit nátlakovým skupinám, které sledují čistě obchodní či jiné zájmy, neboť zastupují různorodé, kolektivní a veřejné zájmy společnosti a podporují rozvoj průmyslu a hospodářských aktivit a také hospodářský a sociální pokrok. Jejich cílem není zisk. Jejich činnost mající za cíl všeobecný zájem je vnímána širokou veřejností kladně a v tisku se o ní hojně hovoří, a je třeba se s těmito organizacemi co nejvíce seznámit. Tyto organizace jsou sociálními partnery, kteří se spolu s veřejnými institucemi účastní sociálního dialogu na evropské úrovni.

4.2.2 Bylo by tedy vhodné jasně ukázat, koho zahrnuje koncept „lobbistických skupin", a především uznat, že jejich existence představuje součást participativní demokracie EU.

4.2.3 V čl. I-46 odst. 3 návrhu Smlouvy o Ústavě se ohledně zabezpečení zásady zastupitelské demokracie uvádí: „Každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejblíže občanům". A v čl. I-47 odst. 3 se uznává, že: „Za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie vede Komise s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace."

4.2.4 Co se týče samého jednání „lobbistických skupin", bylo by třeba odlišit přístup k informacím od konzultací. Právo na informace mají všichni občané EU, je součástí transparentnosti, jakou musí vykazovat všechny instituce Společenství. Konzultace se omezuje na ty, kdo mají oprávněný zájem na politikách Společenství.

4.2.5 Komise schválila „minimální standardy pro konzultace" ([4]), jejichž cílem je vytvořit obecný, transparentní, koherentní a současně pružný rámec, který by umožnil konzultace politiky v konkrétních oblastech, zvláště v takových, jež vyžadují vyhodnocení dopadu. Zelená kniha nově navrhuje a zlepšuje některé podmínky pro účast zúčastněných stran a konzultace, aby byl dobře zřetelný a transparentní jejich výsledek.

5. **Zvláštní připomínky k otázkám položeným v zelené knize**

5.1 **Registr**. Požadavek zapsat se do rejstříku je třeba chápat jako povinnost pro získání práva na povinnou konzultaci zúčastněných stran v záležitostech, jež se jich týkají. V tomto ohledu je EHSV toho názoru, že vyžadování povinnosti být zaregistrován je minimálním požadavkem pro zaručení transparentnosti konzultace v rámci politik Společenství a je především nutno dbát na to, aby ke konzultaci nedocházelo za účelem, který by byl v rozporu s veřejným zájmem.

5.1.1 Veřejný charakter registru je zcela nezpochybnitelný. Správu registru musí zajišťovat Komise, vzhledem k jeho veřejnému charakteru je jakýkoliv jiný správce vyloučen. Nezávisle na výběru povinného systému zaregistrování, šíře informací poskytnutých dotyčnými stranami musí odpovídat zadanému cíli, což znamená, umožnit evropským občanům, aby byli informováni o zájmových skupinách, které se pokoušejí ovlivnit politiky a rozhodování Společenství.

5.1.2 V této perspektivě musí být jasné, jaký příspěvek přinášejí orgánům a institucím EU lobbistické skupiny, koho zastupují, jaké cíle sledují a jak jsou financovány. Tyto informace by přinejmenším měly obsahovat jméno a sídlo organizace, obchodní název, údaje o cílech této organizace, jména osob, které zastupují tyto organizace a vystupují jejich jménem, a rovněž veškeré další důležité údaje, které umožní obeznámit se s jejich statutem a revidovanými finančními účty.

5.2 **Kodex chování**. Existence kodexu chování musí být spojena s plněním jistých minimálních podmínek k získání daného statusu, profesního či politického. Na tuto podmínku je třeba nahlížet jako na nástroj spojený s registrační povinností, aby její splnění těmi zájmovými skupinami, které žádají o zápis, zaručilo, že je Komise a ostatní orgány Společenství budou konzultovat.

5.2.1 EHSV je toho názoru, že Komise by měla přijmout závazný kodex chování, **zajišťující de iure de facto rovné zacházejí se všemi zainteresovanými stranami,** spojený s povinným registračním systémem, podobným tomu, jaký vytvořil Evropský parlament ([5]), a uzpůsobit jeho obsah sledované funkci, tedy spojitosti s konzultováním, a obzvláště pak v otázce následků plynoucích z nedodržování kodexu.

([4]) KOM(2002) 704 v konečném znění, 11.12.2002.

([5]) Vnitřní nařízení EP, příloha IX,.článek 3, Kodex chování.

„1. Ve svých vztazích s Parlamentem musí osoby, jejichž jména jsou zapsána v rejstříku stanoveném v čl. 9 odst. 2:
   a) dodržovat ustanovení článku 9 a této přílohy;
   b) uvést zájem či zájmy, které zastupují při svých stycích s poslanci Parlamentu, jejich zaměstnanci a úředníky Parlamentu;
   c) zdržet se jakéhokoli jednání majícího za cíl získat informace nepoctivým způsobem;
   d) neodvolávat se v jednání se třetími osobami na jakékoli formální vztahy s Parlamentem;
   e) nešířit kopie dokumentů získaných od Parlamentu třetím osobám za účelem zisku;
   f) plně dodržovat ustanovení přílohy I čl. 2 odst. 2;
   g) ujistit se, že veškerá pomoc poskytovaná podle přílohy I čl. 2 je zapsána do příslušného rejstříku;
   h) v případě zaměstnávání bývalých úředníků Parlamentu dodržovat ustanovení služebního řádu úředníků;
   i) dodržovat jakékoli předpisy týkající se práv a odpovědností bývalých poslanců stanovené Parlamentem;
   j) získat předběžný souhlas dotyčného poslance nebo poslanců, pokud jde o smluvní vztah s asistentem poslance nebo jeho přijetí do pracovního poměru, s cílem zabránit možnému střetu zájmů, a následně se ujistit, že je tento souhlas zapsán do rejstříku stanoveného v čl. 9 odst.4.

2. Porušení tohoto kodexu správní praxe může vést k odebrání průkazu dotyčným osobám, popřípadě i společnostem, které je zaměstnávají."

5.3 **Zpětná vazba ohledně minimálních pravidel pro konzultaci**; je povinností každého generálního ředitelství, aby vyhotovilo vyhodnocení dopadu konzultace a připojilo k němu seznam konzultovaných osob; to se však týká pouze strategických návrhů Komise. EHSV je toho názoru, že toto vyhodnocení či informaci získanou díky zpětné vazbě je třeba vyhotovit pro všechny návrhy, jež jsou předmětem veřejné konzultace. Za účelem lepšího průběhu konzultací by Komise měla čelit některým velmi důležitým otázkám, jako jsou například:

— jazyky, v nichž probíhají,

— nestrannost otázek,

— různý význam pozic a připomínek formulovaných organizacemi účastnícími se konzultací v závislosti na reprezentativitě těchto konzultací.

5.3.1 Výbor se domnívá, že obecná informace o konzultaci nestačí, každý konzultovaný orgán by měl získat přesné informace, stejně jako dostatečně dlouhou dobu, jež by umožnila diskusi uvnitř vlastních orgánů. Přistoupíme-li ke konzultacím na internetu v příliš velkém měřítku, riskujeme, že budeme věnovat stejný význam názorům jednotlivců či nereprezentativních struktur jako názorům organizací, jejichž pozice odráží přístup sdílený členskými organizacemi pocházejícími z jednotlivých států.

5.4 **Poskytování informací o příjemcích finančních prostředků Společenství.** EHSV navrhuje, aby po vzoru poskytování informací o finančních prostředcích spravovaných Komisí informace poskytovaly všechny evropské instituce a rovněž všechny členské státy, pokud jde o společně spravované fondy, neboť v tomto případě přísluší přidělování prostředků členským státům.

5.4.1 Některé členské státy jsou příkladem, pokud jde o dodržování právoplatné povinnosti zveřejňovat mimo jiné údaje z oblasti zemědělské pomoci EU, jiné méně. EHSV žádá, aby se všem členským státům stanovila povinnost zveřejňovat všechny informace týkající se příjemců podpory z fondů spravovaných společně s EU a zveřejňovat uvedené údaje na internetu.

5.5 EHSV by si přál, aby Komise zvážila, zda by nebylo vhodné, aby se veškerá kontrola výsledků konzultačního postupu vztahovala taktéž na členy Komise, kteří vykonávají tyto funkce, ve shodě s ustanovením čl. 213 odst. 2 Smlouvy o založení ES a striktním výkladem článků 11 a 16 Služebního řádu úředníků ES. Zohledněním všech stran podílejících se na konzultačním a rozhodovacím postupu je nezbytné pro transparentnost a správné fungování institucí.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí akční program pro oblast cel ve Společenství (Clo 2013)

KOM(2006) 201 v konečném znění – 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Dne 22. června 2006 se Rada, v souladu s článkem 95 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Předsednictvo Evropského hospodářského a sociálního výboru pověřilo specializovanou sekci Jednotný trh, výroba a spotřeba přípravou podkladů na toto téma.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor jmenoval paní BATUT hlavní zpravodajkou na 430. plenárním zasedání, které se konalo dne 26. října 2006, a přijal následující stanovisko 108 hlasy pro, 4 členové se zdrželi hlasování.

1. **Úvod**

1.1 Oblast cel chrání ve všech zemích národní hospodářské zájmy a obvykle zadržuje přímo na místě zboží v pohybu podle postupů založených na okamžitém zásahu. Po zavedení společné vnější sazby v šedesátých letech došlo v roce 1993 k vytvoření vnitřního trhu, který zrušil kontrolu na hranicích mezi členskými státy EU a umožnil v těchto státech volný pohyb osob a zboží. Obchod se zbožím uvnitř Společenství, jehož objem se po zrušení vnitřních hranic téměř zdvojnásobil, představuje největší podíl obchodu každého členského státu.

1.2 Národní celní správy Evropského společenství se v průběhu let takřka nezměnily. Organizace celních struktur a zaměstnanců byla v každém členském státě řízena pouze na vnitrostátní úrovni.

1.3 Evropská unie, digitální revoluce, sítě však z části odhmotnily činnost celních správ a hranice pro tyto sítě neexistují. Návrh Komise „Clo 2013" pobízí k větší integraci celních postupů s ohledem na cíle Lisabonské strategie, aniž by vedl k integraci celních správ, jejichž role na národní úrovni má stále klíčový význam. Zájmy, jež je třeba chránit, jsou však právě zájmy Unie a občanů a spotřebitelů, kteří v ní žijí.

2. **Souvislosti návrhu rozhodnutí**

2.1 *Clo 2000*

2.1.1 Evropská komise již **od roku 1995** nabízela pětiletý program „Clo 2000", po němž následovalo „Clo 2002". Národní celnictví měla postupem času pracovat „jako jednotná celní správa" ve smyslu následujících postupů: „vytvoření obchodního prostoru bez vnitřních celních hranic v rámci 15 členských států EU vyžaduje po všech stránkách celní oblasti sjednocený celní postup pro rovnocenné transakce". K tomu lze dojít prostřednictvím spolupráce, jednotného uplatňování celního práva uvnitř Společenství a na jeho okrajových hranicích, komunikační sítě přístupné pro ekonomické subjekty, zdokonalováním správ a jejich úředníků a dalším zaváděním informačních technologií a informatizovaných celních odbavení ([1]).

2.2 *Clo 2002*

2.2.1 Programem „**Clo 2002**" byla zřízena skupina pro celní politiku a Výbor Clo 2013, jež sjednotily přístupy zástupců Komise a členských států týkající se metod, opatření, hodnocení, investic, IT platforem, modernizace postupů, kontrolních norem, spolupráce v boji proti padělání zboží, podpory kandidátských zemí a výměny úředníků.

2.2.2 EHSV tak schválil vytvoření informatizovaného komunikačního systému pro celní oblast na úrovni Unie s „aktivním zapojením hospodářských kruhů (dotčených společností, sdružení, poradních výborů v celní oblasti a hospodářských a sociálních rad) do administrativních rozhodovacích postupů", které „podporují vzájemné porozumění a umožňují vyhnout se zbytečným obtížím při provádění". Zdůraznil možnosti zjednodušení, které by se tak mohly naskytnout. Výbor se tehdy domníval, že ve střednědobém výhledu by bylo vhodné zvážit centralizaci informací ze strany Komise se zavedením „evropského systému na úrovni Společenství pro potírání podvodů („EURODOUANE' podobající se organizaci EUROPOL)", stejně tak i „požadovat sjednocenou odbornou přípravu v oblasti celních předpisů a celních postupů pro celní úředníky členských států" a „kromě zásady subsidiarity brát ohled i na kariéru celníků ([2])". Instituce, jež mají rozhodovací pravomoce, nesdílely názor Výboru.

([1]) Úř. věst. L 33, 4.2.1977 a Úř. věst. L 13, 19.1.2000.
([2]) Úř. věst. C 174/14, 17.6.1996.

2.3 *Clo 2007*

2.3.1 Poté byl přijat nový pětiletý program „**Clo 2002**“ ([3]), který prodlužuje a rozšiřuje program předcházející. Jeho cílem není pouze obchod a celní činnosti, ale také potřebná ochrana finančních zájmů Evropské unie a vytvoření prostředí, které bude pro občany Unie bezpečné. Globalizace světového hospodářství a s ní spojené významné změny se dále rozvíjí. Oblast cel hraje důležitou roli pokud jde o regulaci obchodního prostředí. Exponenciální růst digitalizace umožnil uskutečnit snahu o integraci celních postupů. Program Clo 2007 si klade za cíl zavést právní předpisy Společenství vztahující se na celní politiku sjednoceným a profesionálním způsobem ve všech státech Společenství. Osvědčené postupy, výměna úředníků, semináře a monitorovací činnosti tak v tomto programu získaly velký význam, společně s rozšiřováním informačních technologií.

2.3.2 Výbor tudíž doporučuje, aby „Komise hrála aktivnější úlohu při dohledu nad kontrolními normami v členských státech“ a aby „pro částečnou realizaci tohoto cíle byli jmenováni celní inspektoři pověření vykonáváním zákroků na celém území Společenství ([4])“.

2.3.3 EHSV ve svém stanovisku uznal, že účelem zdokonalení celních správ může být zlepšení konkurenceschopného prostředí pro společnosti a podpora zaměstnanosti a zákonných činností v oblasti obchodu a výměn. Domnívá se, že by bylo nezbytné mít k dispozici nástroj umožňující zhodnotit pokrok dosažený během počátečních fází a provést nezbytné úpravy. Výbor byl vyslyšen ([5]).

2.3.4 **Průběžná zpráva** prokázala, že subjekty a aktéři byli s programem Clo 2007 celkově spokojeni, ale že by bylo potřeba přizpůsobit bezpečnostní pravidla úsilí Evropského společenství pro zjednodušení obchodu a že existuje jisté znepokojení ohledně role elektronického celnictví. Program významně přispívá k cíli vnitrostátních celních organizací pracovat dohromady jako jediná správa.

2.4 *Rok 2006*

2.4.1 **V roce 2006** byly k oblasti cel vydány **tři významné evropské dokumenty**:

— návrh nařízení „Modernizovaný celní kodex“,

— návrh k tématu „Bezpapírové prostředí pro clo“

— a návrh, jenž v současnosti projednává EHSV pro vydání stanoviska.

2.4.2 **Celní kodex Společenství**, který bude modernizován nařízením EP a Rady a ke kterému se EHSV vyjádřil ve svém stanovisku z 5. července 2006, je rovněž dokumentem obsahujícím hlavní souvislosti pro porozumění programu Clo 2013, jenž má přizpůsobit texty vývoji trhů a technologií a připravit je na postupné rozšiřování Unie. Používání informačních technologií je stále rozšířenější a administrativa se *bude muset* přizpůsobit; nový kodex stanovuje *povinnost* uplatňovat elektronické postupy, jež byly do současnosti dobrovolné, čímž usnadňuje úkoly velkých hospodářských subjektů a možná znevýhodňuje subjekty menší. Kromě toho se zvýšil význam nesazebních opatření, například v oblasti boje proti padělanému zboží, v oblasti bezpečnosti, kontroly nelegálního přistěhovalectví, praní špinavých peněz, obchodu s drogami, hygieny, zdraví, životního prostředí a ochrany spotřebitelů, a rovněž opatření týkající se výběru DPH a spotřebních daní. Členské státy zůstávají oporou tohoto systému, nesou s ním související náklady, zejména pokud jde o možnosti interoperability informačních systémů, a jejich celní správy mohou vykonávat všechny druhy kontrol, avšak Komise zvyšuje svoji vlastní pravomoc v oblasti předpisů (článek 196 návrhu nařízení) týkajících se celních systémů, členských států a mezinárodních dohod. Modernizovaný kodex znovu definuje role a postavení všech stran zapojených do celních postupů.

2.4.3 Povinnost přizpůsobit se rozvoji informačních technologií samozřejmě vede k **odstranění papírového prostředí**.

2.4.3.1 Návrh rozhodnutí vztahující se k elektronickému celnictví počítá s řadou opatření a lhůt, jež mají zajistit kompatibilitu elektronických celních systémů mezi všemi členskými státy a vytvořit tak jednotný a sdílený elektronický portál. Komunikace mezi těmito hospodářskými subjekty a celními správami tak bude efektivnější a vzájemná výměna informací bude rychlejší. Dokumenty v „papírové“ formě se musí používat pouze výjimečně. Komise rovněž uvažuje o zavedení „jednotného rozhraní“, jež bude umožňovat hospodářským subjektům považovaným za „důvěryhodné“ (představitelé a „schválené hospodářské subjekty“ – čl. 2, 4, 13 a 16 návrhu nařízení o bezpapírovém prostředí pro clo), aby jednaly pouze s jediným orgánem, a nikoli s různými orgány pro kontrolu hranic, jak je tomu v současnosti. Informace, zejména celního charakteru, by tak byly předávány pouze jednou. Zboží by tak kontrolovaly celní správy a další orgány (policie, pohraniční stráže, veterinární a environmentální útvary) ve stejnou dobu na stejném místě, v souladu se zásadou „jednoho správního místa“.

2.4.4 EHSV se ve svém stanovisku z 13. září 2006 domnívá, že řízení cel ze strany Společenství by mělo patřit k dlouhodobým cílům Unie: „řízení tohoto druhu představuje výhody z hlediska jednoduchosti, spolehlivosti a nákladů jakož i možnosti propojení s dalšími systémy EU a třetích zemí“.

3. **Program Clo 2013**

3.1 Projednávaný program Clo 2013, zaměřený na otázky interoperability informačních systémů, snížení nákladů a osvědčených postupů, je pokračováním výše uvedených předcházejících programů a následníkem programu Clo 2007. Jeho cílem je přispět v této souvislosti (známy jsou pouze roztroušené prvky, které mají silnou soudržnost) k zavádění metod

([3]) KOM(2002) 26 v konečném znění, 2002/0029 (COD).
([4]) Úř. věst. C 241/8, 7.10.2002.
([5]) Viz poznámka pod čarou 4.

moderního celního systému, jehož cílem bude zvýšit rychlost oběhu zboží, usnadnit výměny a svobodu podnikání a současně zachovat všechny kontroly. Podle Evropské komise ([6]) je celní oblast jediným nástrojem, který vychází z globální a průřezové vize hospodářství. Situace je podstatně složitější než v minulosti, do kontaktu se navzájem dostávají toky osob a zboží. Podle zástupců Komise vyžaduje řešení této složité situace pružnou odpověď a pružné nástroje k zajištění konkurenceschopnosti společností EU na vnitřním i celosvětovém trhu.

3.1.1 Nový program bude zaveden na období šesti let, od 1.1.2008 do 31.12.2013, aby se doba jeho trvání kryla s dobou trvání víceletého finančního rámce.

3.1.2 Cíle programu uvedené v článku 4.1 návrhu mají prostřednictvím pomoci pro subjekty, jimž je program určen, zajistit:

a) aby celní činnost uspokojovala potřeby vnitřního trhu, včetně bezpečnosti dodavatelského řetězce;

b) aby komunikace a vykonávání povinností celních správ probíhala tak efektivně, jako by byly správou jedinou;

c) potřebnou ochranu finančních zájmů Společenství;

d) posílení bezpečnosti a zabezpečení občanů;

e) přípravu na rozšíření, včetně sdílení zkušeností a znalostí s celními správami dotčených zemí.

3.1.3 Prostředky: společná činnost a dokončení procesu rozšiřování informačních technologií.

Prostředky využité pro tento program (článek 2) přebírají a prohlubují prostředky zavedené programem Clo 2007, přičemž využívají materiál (hardware a software) a lidské zdroje (společná činnost a odborná příprava):

a) komunikační systémy a systémy výměny informací;

b) srovnávací analýzy;

c) semináře a workshopy;

d) projektové a řídící skupiny;

e) pracovní návštěvy;

f) činnosti odborné přípravy;

g) monitorovací činnosti;

h) jakékoli jiné činnosti, jež jsou pro dosažení cílů programu nezbytné.

Směřují tak k zavedení celoevropského elektronického celního prostředí.

3.1.4 Program je v prvé řadě **určen** (článek 3) členským státům a dále, s ohledem na roli celních opatření v mezinárodním hospodářství, v různé míře i kandidátským státům, potenciálním kandidátským zemím, zemím spolupracujícím s EU v rámci evropské politiky sousedství (EPS) a třetím zemím.

3.1.5 Různé **subjekty** tohoto programu jsou určeny ve více článcích návrhu.

3.1.5.1 Šestý bod odůvodnění ([7]) uvádí, že musí dojít k tomu, aby „**celní správy** ve Společenství upevňovaly své vzájemné vztahy i vztahy s **podnikatelskými, právními a vědeckými kruhy** a s jinými **subjekty** působícími v rámci zahraničního obchodu“. V případě potřeby by program 2013 měl poskytnout příležitost podílet se na činnostech v rámci programu i osobám, které zastupují uvedené kruhy.

3.1.5.2 Zainteresovanými subjekty se v první řadě stanou národní správy (článek 2), které jsou definovány v 2 odstavci: „veřejné orgány a jiné subjekty v zúčastněných zemích, které jsou odpovědné za správu cel a činnosti související s clem“, dále na úrovni Společenství **Komise**, jíž bude nápomocen „výbor Clo 2013“ (článek 19) a **skupina pro celní politiku** složená z národních zástupců; podle článku 14 se rovněž „**zástupci mezinárodních organizací, správ třetích zemí, hospodářských subjektů a jejich organizací** mohou účastnit činností organizovaných v rámci programu, pokud je to nezbytné“ pro splnění konkrétních cílů programu (uvedených v článcích 4 a 5) a nakonec „Komise může zpřístupnit komunikační systémy a systémy výměny informací **jiným veřejným službám** k celním či necelním účelům za předpokladu, že tyto služby poskytnou programu finanční příspěvek“ (článek 7.6). Celkem tedy tento výčet zahrnuje velký počet zainteresovaných subjektů, vzhledem k roli celní oblasti jako regulačního prvku mezinárodního obchodu.

3.1.5.3 Komise si do budoucna vyhrazuje možnost přezkoumat, zda lze některé úkoly související s prováděním tohoto programu „svěřit výkonné agentuře nebo poskytovatelům služeb prostřednictvím smluv o technické a administrativní pomoci“ ([8]), což by mohlo způsobit jisté problémy v oblasti administrativní organizace některých členských států.

3.1.6 *Rozpočet*

3.1.6.1 Interoperabilita umožní výměnu informací mezi správními úřady různých zemí; program Clo 2013 přispívá prostřednictvím portálů s obchodními subjekty k uplatňování dvou rozhodnutí – „Modernizovaný celní kodex“ a „Bezpapírové prostředí pro clo“. Jakmile bude nový elektronický systém plně funkční, dojde k dokončení sjednoceného vnitřního trhu, jehož jedinými hranicemi budou hranice vnější. Program 2013 bere na ohled na globální rozměr trhů a na vztahy s třetími zeměmi, které mohou být „zúčastněnými zeměmi“ a mohou být oprávněny pro získání pomoci.

([6]) Slyšení ze dne 18.9.2006. TAXAUD – A/2 – Generální ředitelství Evropské komise pro daně a cla.

([7]) KOM(2006) 201 v konečném znění, s. 9.

([8]) Viz důvodová zpráva 4) Rozpočtové důsledky.

3.1.6.2 Realizace programu přísluší v prvé řadě právě zúčastněným zemím (bod odůvodnění 11). Celková částka, která se má uhradit z rozpočtu Společenství dosahuje 323,8 milionu EUR (bod 4 a čl. 16 odst. 1. důvodové zprávy), nepředstavuje však celkové náklady, které budou z velké části nést členské státy. Pomoc poskytnutá programem Clo 2013 by měla teoreticky představovat 2 miliony EUR na členský stát ročně a po dobu šesti let, ale „zúčastněných zemí" bude více než 27 členských států.

3.1.6.3 Rozdělení mezi Unii a zúčastněné země bude následující (čl. 17):

— „2. Společenství nese tyto náklady:

a) náklady na pořízení, vývoj, instalaci, údržbu a každodenní provoz prvků komunikačních systémů a systémů výměny informací náležejících Společenství, které jsou uvedeny v čl. 7 odst. 3";

jakož i náklady na organizování schůzí v rámci společných akcí;

— „6. Zúčastněné země nesou tyto náklady:

a) náklady na pořízení, vývoj, instalaci, údržbu a každodenní provoz prvků komunikačních systémů a systémů výměny informací nenáležejících Společenství, které jsou uvedeny v čl. 7 odst. 4;

b) náklady související s počáteční a průběžnou odbornou přípravou, včetně jazykové přípravy, svých úředníků."

3.1.7 *Zaměstnanci*

3.1.7.1 Důraz projektu je kladen na **potřebu** kvalitní a kompetentní **odborné přípravy**, aby bylo umožněno fungování celého systému. Zaměstnanci národních celnic se v tomto směru zabývá článek 12 návrhu. K řetězové reakci dojde prostřednictvím „strukturované" spolupráce mezi národními orgány pro odbornou přípravu zaměstnanců celnic: programy a „normy odborné přípravy" budou vypracovány na úrovni Společenství „s cílem zajistit společný základ odborné přípravy úředníků zahrnující úplnou škálu celních právních předpisů a postupů, aby tito úředníci mohli získat nezbytné profesní dovednosti a znalosti" (čl. 12 a). Kurzy odborné přípravy by mohly být otevřeny úředníkům z ostatních zemí (čl. 12 b) a jádro opatření bude muset být zcela začleněno do jejich vlastních programů odborné přípravy národními celními orgány (čl. 12 bod 2), které kromě jiného dbají o to, aby „jejich úředníci absolvovali počáteční a průběžnou odbornou přípravu, která je nezbytná k získání společných profesních dovedností a znalostí", jakož i jazykovou přípravu, to vše na vlastní náklady (čl. 12 bod 2).

3.1.7.2 Škola tak nebude evropská, obsah však ano. Komise vybrala rozvětvenou strukturu, aniž by „případně" vyloučila „rozvoj infrastruktury a nástrojů nezbytných pro společnou odbornou přípravu a společné řízení odborné přípravy v celní oblasti" (čl. 12 bod 1 c).

3.1.7.3 Kromě toho, ve snaze o komplementaritu, kterou již projevil EHSV, návrh zvažuje „možnosti rozvoje činností odborné přípravy s jinými veřejnými službami" (čl. 12 odst. d). Náklady na pořízení, vývoj, instalaci a údržbu systémů a modulů odborné přípravy by poté mohly být financovány programem, a to do té míry, v jaké jsou společné pro všechny zúčastněné země (čl. 17 odst. d).

3.1.8 *Úloha Komise*

3.1.8.1 Komise je v centru celé rozvětvené struktury. Struktura Společenství zde neexistuje, ale Komise se nachází uprostřed zúčastněných subjektů. Sama stanoví schválené hospodářské subjekty, pro něž ještě nebyla určena kritéria (čl. 196 modernizovaného celního kodexu Společenství), stanoví jaké další veřejné služby, kromě celních správ, budou mít přístup, a to i k necelním účelům (důvodová zpráva, čl. 7), k zabezpečeným údajům, k odborné přípravě, a jaké nové hospodářské subjekty soukromého sektoru by mohly být zapojeny do programu (právní a vědecké prostředí).

4. **Všeobecné poznámky Výboru**

4.1 Výbor lituje, že navzdory vzájemnému propojení výše uvedených témat a jejich významu pro správní úřady i jejich zaměstnance, je Komise během roku 2006 nepředstavila ve správném pořadí, zatímco se zabývají otázkami, které nejsou ani naléhavé, ani úplně nové, ale vzájemně se překrývají.

4.2 Ještě více lituje toho, že při přípravě tohoto stanoviska pracoval spěšně z důvodů spojených s agendou probíhající přípravy rozpočtu, zatímco se jedná, jak bylo zmíněno, o návrh představující součást daleko širší oblasti, jehož důsledky byly v souvislosti s tímto postupem zcela předvídatelné.

4.3 EHSV je toho názoru, že celní unie, která byla impulsem evropské hospodářské integrace, by dnes nemohla beze škod zaostávat za světem mezinárodního obchodu, který by měla regulovat a který se ustavičně mění. Využívá samozřejmě informačních nástrojů a exponenciální možnosti, které tyto nástroje nabízí, musí být poskytnuty hospodářským subjektům, jako i kontrolním orgánům. Výbor proto souhlasí s programem Clo 2013 a se zvýšením rozpočtu, který umožní pokračovat v pomoci zúčastněným zemím, zejména pro modernizaci jejich nástrojů, pro posílení zodpovědnosti subjektů a pro odbornou přípravu jejich úředníků.

4.4 Rozdělení znalostí, společné akce a monitorovací akce jsou vhodné pro dobré fungování interoperability a pro vzájemné poznání subjektů; budou však vyhrazeny malému počtu úředníků celních správ.

4.5 EHSV zmiňuje, že jak si již v minulosti přál (v souvislosti s předcházejícími programy), byl zaveden proces ohodnocení, což schvaluje, avšak zároveň lituje, že zatím nebyly určeny žádné ukazatele.

4.6 Výbor nicméně vyslovuje své výhrady:

4.6.1 „Je třeba, aby celní opatření upřednostňovala zlepšování kontrol a činností boje proti podvodům", ale zároveň „snižovala náklady hospodářských subjektů na dodržování celních předpisů, zajišťovala efektivní řízení kontrol zboží na vnějších hranicích a chránila občany Společenství, pokud jde o bezpečnost a zabezpečení mezinárodního dodavatelského řetězce" (bod odůvodnění 3).

4.7 EHSV se však domnívá, že:

4.7.1 Navrhnout cíl „zajistit rovnocennou úroveň ochrany občanům i hospodářským subjektům Společenství na každém místě Společenství" (viz bod odůvodnění 2) je chvályhodný úmysl, ale pro poplatníky, hospodářské subjekty a zejména občany nedostačující, pokud „rovnocennost" není synonymem „znamenitosti" na nejvyšší úrovni. Bezpečností se myslí například plyšový medvídek, který prošel kontrolou v zásadě s normami Společenství a v důsledku toho byl tedy převezen na území Společenství a protože celníci zkonstatovali, že jeho oči nelze utrhnout a dítě neudusí. Text návrhu v podstatě stanoví cíl kontroly a bezpečnosti, aniž by ho podrobněji popsal; tento cíl by měl být uplatňován rovnocenně na celém území a být co nejlepší.

4.7.2 Cíl snižování administrativních nákladů prostřednictvím automatizace úkolů díky nákladným elektronickým systémům, je-li spojen současně s povinností rozpočtových orgánů členských států dodržovat smlouvami povolenou míru rozpočtového schodku a veřejného dluhu, může vést vedoucí pracovníky národních správních orgánů ke snižování počtu zaměstnanců, a to nezávisle na ostatních orgánech, což by zhoršilo spolupráci, a/nebo k externalizaci nákladů určitým stupněm privatizace, což u hospodářských subjektů a občanů může vést k právní nejistotě vhledem k činnosti úřadů se silnými pravomocemi.

4.7.3 Zjednodušení zamýšlených výměn by mohlo mít za následek zvýšení míry padělání (povoleného obchodního zboží) a pašování (nepovoleného zboží), oproti tomu by ubylo fyzických kontrol; bylo by užitečné ukázat, zda může účinně fungovat boj proti padělání pomocí elektronických kritérií kontroly a probíhat stejně ve všech zúčastněných zemích a s malým počtem zaměstnanců. Výbor se domnívá, že míra kontroly závisí vždy na politických rozhodnutích a na vztahu mezi svobodou obchodu a bezpečností občanů, ale je si vědom, že jejich provádění závisí na úřednících a prostředcích, jež mají k dispozici. Kromě toho neexistuje rovnováha mezi svobodou a bezpečností pokud snaha zjednodušit výměny skutečným snížením míry kontroly a personálu, který ji vykonává, převyšuje potřebu bezpečnosti, o níž se Výbor domnívá, že je v návrhu málo rozvinutá. Unie definuje celní politiku, ale národní správní úřady se starají o zavádění svých struktur, které by mohly výhodně přesměrovat, aniž by je zničily.

4.7.3.1 Výbor zdůrazňuje, že již dvakrát, ve výše zmíněných předešlých textech souvisejících s celní oblastí, vřele doporučoval určitý stupeň centralizace činností a struktur; Evropská komise však od roku 2005 ([9]) podporovala koncepci sítě zaměřené na posílenou spolupráci mezi národními elektronickými celními systémy a domnívala se, že by z toho mělo vyplynout posílení kontrol zároveň se zjednodušením postupů. Interoperabilní a bezpapírové postupy ve skutečnosti vyžadují důležité restrukturalizace celních služeb na národní úrovni se zrušením kanceláří pro deklaranty, což znamená oslabení rychlé reakce celních orgánů v případě ohrožení zdraví (nemoc šílených krav), nebo ohrožení bezpečnosti (terorismus) a velké změny pro zaměstnance.

4.7.3.2 Výbor také opakuje kritiku vyjádřenou při příležitosti předešlých textů ([10]), co se týče „chybějícího uvědomění o vzájemné závislosti různých státních správ v boji proti kriminálním jevům", ačkoli zde může být zmírněna tím, že se předpokládá možné otevření dalším veřejným službám (čl. 7 bod 6).

4.7.3.3 Ze všeobecného hlediska by tedy uznání ústřední úlohy celní unie a národních správních orgánů, které ji posilují, v regulování světového obchodu mohlo vést Komisi k upřesnění, že tato úloha může připadnout pouze veřejné moci.

4.7.3.4 Průběžná hodnotící zpráva programu Clo 2007 uvedla jako hlavní myšlenku jazykový problém, který brzdí zaměstnance celnic v jejich nadnárodní činnosti; EHSV se domnívá, že se tím program 2013 dostatečně nezabývá a ponechává ho na starosti zúčastněným zemím, zatímco by tato otázka měla být evropskou záležitostí.

([9]) Sdělení Komise k programům „Fiscalis 2013" a „Clo 2013", KOM (2005) 111 v konečném znění ze dne 6. dubna 2005.

([10]) KOM(2005) 608 v konečném znění.

4.7.3.5 V souvislosti s globalizací hospodářství mohla Komise do textu začlenit i doporučení na činnost v oblasti vzdělávání ve třetích zemích s důrazem na prevenci a odbornou přípravu orgánů určitých zemí, jež jsou známé pro udržování podvodných toků (zejména padělků), aby si mohly uvědomit, jak to škodí jejich vlastnímu hospodářství a vyučovat je technikám vnitřní kontroly tohoto jevu.

5. **Specifické připomínky**

5.1 *Článek 3 návrhu: Účastníci programu (osoby, jimž je program určen)*

5.1.1 Cílem návrhu Komise jsou akce plánované na starých i nových hranicích EU a rovněž na hranicích se zeměmi spolupracujícími v rámci evropské politiky sousedství (EPS), a rozšíření spolupráce se třetími zeměmi. Za určitých podmínek se budou moci zapojit do určitých akcí. Výboru se to zdá velmi důležité ve smyslu co nejrychlejšího respektování principu rovného zacházení ihned po případném vstupu těchto zemí do EU. V textu však nejsou upřesněny podmínky pro využívání pomoci programu Clo 2013.

5.2 *Čl. 5 odst.1 i: Rozvíjení spolupráce*

5.2.1 Komise zcela oprávněně doporučuje „dále rozšířit mezinárodní celní spolupráci mezi celními správami EU a celními orgány třetích zemích". Možná by bylo na místě, aby mezi mezinárodními organizacemi, které by se mohly účastnit programu (článek 14), citovala Světovou celní organizaci.

5.3 *Články 3, 10, 14, a 19 bodu odůvodnění 6*

5.3.1 Tyto články definují subjekty, které zajistí fungování programu navazujícího na již uskutečněné akce a akce související s činností Komise, „výboru Clo 2013" (článek 19) a národních úřadů. Charakter přispění a vzájemných vztahů není v textu přesně definován. I přesto, že některé subjekty poskytují odborné posudky, zůstávají „platícími" uživateli; účastnické země nejsou vždy ve stejné pozici. Představitelé mezinárodních organizací, úřadů třetích zemí, hospodářských subjektů a jejich organizací (článek 14) se mohou programu účastnit, ale pouze „členské země" budou účastníky „projektovacích a řídících skupin, [pověřených] koordinační činností" (článek 10).

5.3.2 Pokud nejsou texty upřesněny, rozhoduje Komise. Podle modernizovaného celního kodexu Komise stanoví definici schválených operátorů, podle článku 194 výše uvedeného textu bude moci sama rozhodnout o změnách norem interoperability celních systémů a sama určit případy, kdy bude po členských státech požadovat, aby změnily svá rozhodnutí. Rozhodne o veřejných a soukromých službách, které se účastní programu Clo 2013 a které využívají za úplatu či bezplatně jejích databank, a dále stanoví podmínky pro subjekty, které jsou oprávněné pro programovou pomoc (účastnické země).

5.3.3 Protože si je Výbor vědom toho, že takový podnik musí mít zdatného vůdce, klade si otázku ohledně možností občanské kontroly integrovaného systému a přeje si, aby vše bylo implementováno tak, abychom se vyhnuli vytvoření přetechnizované sítě, která by byla nepřehledná a nad níž by občané a jejich zástupci neměli již žádnou „kontrolu". Výbor se domnívá, že dalším rizikem by bylo rozdělení úkolů týkajících se cla mezi nezávislé nebo soukromé subjekty, jako jsou agentury či subdodavatelé.

5.4 *Článek 17 – Rozpočet*

5.4.1 Realizace programu náleží nejprve zemím, které se ho účastní (bod odůvodnění 11). Celková částka, která se má uhradit z rozpočtu Společenství, dosahuje 323,8 milionu EUR (bod 4 a čl. 16.1. důvodové zprávy)bude teoreticky představovat pouze 2 miliony EUR na členský stát Unie ročně po dobu 6 let, jak bylo uvedeno výše. Pro konečnou realizaci evropské integrované oblasti cel, jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru, budou nejdůležitější ty subjekty členských států, které se zabývají řízením zaměstnanců a správou infrastruktury.

5.4.2 Výbor upozorňuje na to, že návrh dokumentu neupřesňuje technické rozdělení přidělených částek, které studie o *posouzení dopadu* ([11]) stanovila pro informační systémy ve výši 259,6 milionů EUR a pro opatření týkající se lidských zdrojů pouze ve výši 57,4 milionů EUR.

5.5 *Čl. 8, čl.12 odst. d) Odborná příprava zaměstnanců*

5.5.1 EHSV se domnívá, že zaměstnanci soukromých podniků stejně jako zaměstnanci celních správ v členských státech pocítí zrychlení reforem, které již byly zahájeny, a dále se domnívá, že někteří zaměstnanci, i mezi úředníky, by měli mít možnost bez ohledu na odbornou přípravu, které se budou účastnit, využívat jakýchsi sociálních plánů v případě, že se nepřizpůsobí restrukturalizaci, což by mělo trvat během přechodného období, které zohledňuje historické období, k němuž se vztahuje tento program (odchod generace tzv. „baby-boomers" z pracovního trhu).

5.5.2 Na druhé straně, ve snaze o komplementaritu, kterou již projevil EHSV, návrh vyvolává „*studii možnosti rozvoje činností odborné přípravy s jinými veřejnými službami*" (čl. 12 odst. d). Bylo by prospěšné, kdyby Komise upřesnila, které služby a od kterých příjemců programu.

([11]) Pracovní dokument pracovníků Komise *Cla 2013 – posouzení dopadu,* str. 30 – dokument Komise SEC(2006) 570

5.6 *Článek 13: Monitorovací činnosti*

5.6.1 Pokud znalost partnerů v oblasti přeshraničních vztahů umožní větší důvěru a větší účinnost, Výbor se domnívá, že by se takových společných návštěv měli z větší části účastnit zaměstnanci, a nikoli pouze celní úřady, což bylo předmětem předchozího programu Mattheus.

6. **Doporučení Výboru**

6.1 Ve sdělení Evropské komise z roku 2005, kterým byl vyhlášen program Clo 2013, se uvádí, že budoucí program by měl „upravovat spolufinancování programů spadajících do prvního a třetího pilíře“ kvůli nemožnosti omezit činnosti v této oblasti na jeden konkrétní pilíř. K tomu však v programu Clo 2013 nedošlo. Zdá se to však být v rozporu s částí úkolu, která spadá částečně do oblasti cel a zabývá se bojem proti podloudnému obchodu, a bezpečností lidí a území, úkol, který spadá do oblasti spravedlnosti a vnitřních záležitostí. Výbor si přeje, aby byla prozkoumána možnost financování vycházející z třetího pilíře, s cílem usnadnit komplementaritu služeb boje proti padělání a vyhnout se zdvojení nákladů.

6.2 EHSV se domnívá, že je nezbytné zjistit, jakým způsobem lze vyvíjet právní pojmy v celní oblasti, pokud nebudou dostačující pojmy komunitárního práva, spolu s novým celním uspořádáním, zejména co se týká pojmů podvodu v oblasti informatiky, pirátství, a sankcí: Unie bude mít jeden trh, interoperabilní celní síť, shodně fungující správy, společné kvalifikace přestupků, avšak různé celní sankce, což povede pouze k odklonu obchodu, a tak k různému zacházení podle místa vstupu na celní území, což by bylo v protikladu k cíli, který sleduje celý systém.

6.3 Nahrazení programu Mattheus pracovními návštěvami ukazuje na upuštění od koncepce „vzájemné výměny“ úředníků na evropském území, což motivovalo předchozí program. Od nynějška je mobilita v rámci sítě, ale pracovní návštěvy by neměly být podle Výboru kratší než výměny v minulosti a měly by se jich více účastnit všichni zaměstnanci s cílem lépe poznat lidi a také postupy.

6.4 EHSV se domnívá, že by mělo být prozkoumáno, jakým způsobem by program během přechodného období 2008-2013 mohl přispět k zajištění pomoci zaměstnancům, kterých se bude dotýkat restrukturalizace způsobená zavedením elektronického cla v členských státech, a zda by tato pomoc měla probíhat formou jakýchsi sociálních plánů.

6.5 Výbor požaduje, aby byly občanům objasněny následující oblasti programu Clo 2013:

a) stanovení činnosti v oblasti cla spolu s upřesněním veřejných služeb, které by mohly mít přístup ke svým obchodním údajům a dalším údajům, a to buď za úplatu či zdarma;

b) objasnění oblasti cla ve vztahu k ostatním celním systémům ve světě (v souvislosti s otázkou bezpečnosti);

c) míra spolupráce (kvalitativní i kvantitativní) očekávaná od potenciálních kandidátských zemí, od sousedních zemí a od třetích zemí a část rozpočtu, která jí bude určena;

d) povaha a úloha očekávaná od mezinárodních organizací, které se mohou účastnit činností organizovaných v rámci programu.

V Bruselu dne 26. října 2006

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS